

**T.C.
AYDIN VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
AYDIN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ
(ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü)**

AYDIN - 2017

Eğer vatan denilen şey kupkuru dağlardan taşlardan ekilmemiş sahalardan çıplak ovalardan şehirlerden ve köylerden ibaret olsaydı, onun zindandan hiçbir farkı olmazdı.

K. Atatürk

İnsanlık tarihi çeşitli evrelerden geçerek, günümüzün bilgi toplumu seviyesine erişmiştir. Çevresel anlamda geline aşama, yaşam kaynağımız hava, su ve toprak gibi kaynaklarımızın sürdürülebilirlik ilkesi temelinde değerlendirilmesini, korunmasını ve geliştirilmesini gerektirmektedir.

Çevre, en temel yaşamsal ihtiyaçlarımız çerçevesinde yönetilmelidir. Çevresel Etki Yaratan; Tarım, Orman, Madencilik, Endüstriyel gibi çeşitli sektörlerdeki faaliyetlere ilişkin bilgilerin üretilmesi ve raporlanması durumunda çevresel durum analizi yapılarak, çevre boyutunu da dikkate alan yatırım kararları alınabilecek ve daha akılcı çevre yönetimi mümkün olabilecektir.

İlimizin doğal kaynaklarını (tarım alanları, orman alanları, yeraltı yerüstü su kaynakları gibi) değerlendirirken çok çeşitli çevresel veriye ihtiyaç duyulmaktadır. Kaynakların kullanımında planlamaların, koruma ilkeleri, sürdürülebilirlik gibi ilkeler gözönüne alınarak yapılması gerekmektedir.

Bir bakıma ilimiz çevresel envanterini ortaya koyan çevre durum raporumuzun, ihtiyaçların belirlenmesinde, çevresel sorunların değerlendirilmesinde ve çözümünde, planlamalarda özetle veriye ve bilgiye ihtiyaç duyan tüm kesimlere özellikle Aydınımıza yararlı olmasını diler ve raporun hazırlanmasında emeği geçen herkesi kutlarım.

M. Taha AL
Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

İçindekiler

GİRİŞ	1
A. HAVA	4
A.1. Hava Kalitesi	4
A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar	6
A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar	10
A.4. Ölçüm İstasyonları	11
A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü	12
A.6. Gürültü	12
A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar	13
A.8. Sonuç ve Değerlendirme	13
B. SU VE SU KAYNAKLARI	14
B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli	14
B.1.1. Yüzeysel Sular	14
B.1.2. Yeraltı Suları	17
B.1.3. Denizler	18
B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi	19
B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu	20
B.3.1. Noktasal kaynaklar	20
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	23
B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri	23
B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu	23
B.4.2. Sulama	33
B.4.3. Endüstriyel Su Temini	35
B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	35
B.4.5. Rekreasyonel Su Kullanımı	35
B.5. Çevresel Altyapı	36
B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus	36
B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	42
B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri	42
B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	42
B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü	43
B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar	43
B.6.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı	43
B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	44
B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği	45

B.7. Sonuç ve Değerlendirme	46
C. ATIK.....	47
C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)	47
C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları	50
C.3. Ambalaj Atıkları	51
C.4. Tehlikeli Atıklar	52
C.5. Atık Madeni Yağlar	53
C.6. Atık Pil ve Akümülatörler	54
C.7. Bitkisel Atık Yağlar.....	55
C.8. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)	55
C.9. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEEE).....	56
C.10. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar	57
C.11. Tehlikesiz Atıklar	57
C.11.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları.....	57
C.11.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	58
C.11.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları.....	58
C.13. Maden Atıkları.....	59
C.14. Sonuç ve Değerlendirme	59
Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ	60
Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar.....	60
Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme	60
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	61
D.1. Flora	61
D.2. Fauna	63
D.3. Ormanlar Ve Milli Parklar	64
D.3.1. Ormanlar.....	64
D.3.2. Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı	65
D.3.3. Tavşanburnu Tabiat Parkı	66
D.3.4. Bafa Gölü Tabiat Parkı.....	67
D.3.5.Şarlan Tabiat Parkı	67
D.3.6. Çağlayan Tabiat Parkı	68
D.4. Çayır ve Mera.....	69
D.5. Sulak Alanlar.....	69
D.5.1.Büyük Menderes Deltası Sulak Alanı	69
D.5.2.Bafa Gölü Sulak Alanı	70
D.5.3.Azap Gölü Sulak Alanı.....	71

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları.....	72
D.7. Sonuç ve Değerlendirme	78
E. ARAZİ KULLANIMI.....	79
E.1. Arazi Kullanım Verileri	79
E.2. Mekânsal Planlama	80
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	80
E.3. Sonuç ve Değerlendirme.....	81
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	83
F.1. ÇED İşlemleri	83
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri	84
F.3. Sonuç ve Değerlendirme	85
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI.....	86
G.1. Çevre Denetimleri	86
G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi.....	87
G.3. İdari Yaptırımlar.....	87
G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları	88
G.5. Sonuç ve Değerlendirme	88
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	89
EK-1: (2016) YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ARAŞTIRMA FORMU ..	i
BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ	i
BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ.....	v
BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ.....	x
BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI	xi

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge A.1 - Ulusal Hava Kalite İndeksi Kesme Noktaları.....	4
Çizelge A.2 - EPA Hava Kalitesi İndeksi	5
Çizelge A.3 - Geçiş Dönemi Uzun Vadeli Ve Kısa Vadeli Sınır Değerleri Ve Uyarı Eşikleri.....	5
Çizelge A.4 – Aydın İlinde 2016 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler.....	8
Çizelge A.5 - Aydın İlinde 2016 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler.....	8
Çizelge A.6 - Aydın İlinde 2016 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı	9
Çizelge A.7 – Aydın İlinde 2016 Yılında Kullanılan Fuel-Oil Miktarı	9
Çizelge A.8 – Aydın İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler	10
Çizelge A.9 - Aydın ilinde 2016 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları.....	11
Çizelge A.10 - 2016 Yılında Aydın İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı.....	12
Çizelge B.11 – Aydın İlinin Akarsuları	14
Çizelge B.12 – Aydın ilinde Mevcut Baraj ve Göletler	16
Çizelge B.13 – Aydın İlinin Yeraltı Suyu Potansiyeli	17
Çizelge B.14 - Aydın İlinde YAS Faaliyetleri (2012 Yılı Sonu İtibariyle Açılan Kuyular).....	18
Çizelge B.15 - Aydın ilinde 2016 Yılı Yüze ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları.....	19
Çizelge B.16 - Aydın İlinde İlçelere Göre Endüstriyel Faaliyetler	20
Çizelge B.17 - Aydın İlinde Aydın Su ve Kanal İdaresi Atıksu Arıtma Tesisleri Listesi.....	21
Çizelge B.18 - Aydın İlinde Kullanılan Yeraltı Su Kaynaklarından Temin Edilen Su Miktarları.....	25
Çizelge B.19 - Aydın İlinde İçme Suyu Paket Arıtma Tesisleri Listesi.....	31
Çizelge B.20 - Aydın Büyükşehir Belediyesi İçmesuyu Debi Değerleri	33
Çizelge B.21 - Aydın İlinde Tarım Yapılan Alanlar	33
Çizelge B.22 - Aydın İli Sulama Projeleri	34
Çizelge B-23 – Hidroelektrik Enerji Potansiyel.....	35
Çizelge B-24 - Aydın İl Kanalizasyon Kullanımının Nüfusa Oranı	36
Çizelge B.25 – Aydın ilinde 2016 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	38
Çizelge B.26 – Aydın ilinde 2016 Yılı OSB’lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu.....	42
Çizelge B.27 - Aydın ilinde 2016 Yılı İçin Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler	43
Çizelge B.28 - Aydın ilinde 2016 Yılı İçin Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler	43
Çizelge B.29 – Aydın ilinde 2016 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları.....	45
Çizelge B.30 - Aydın ilinde 2016 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb).....	45
Çizelge B.31 - Aydın ilinde 2016 Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları.....	46
Çizelge C.32 - Aydın ilinde 2016 Yılında Bertaraf Edilen Atık Miktarları.....	47
Çizelge C.33 - Aydın İlçelerinde 2016 Yılında Toplanan Atık Miktarları ile Düzensiz Depolama Sahalarının Konumu.....	48

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.34 - Aydın ilinde 2016 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Yerel Yönetimlerce (Büyükşehir Belediyesi/ Belediye/ Birliklerce Yönetilen Belediye Atığı Miktarı ve Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri	49
Çizelge C.35 - Aydın ilinde 2016 Yılı Hafriyat Toprağı Tekrar Kullanım ve Geri Kazanım Sahaları. 50	
Çizelge C.36 - Aydın ilinde 2016 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları	51
Çizelge C.37 - Aydın İlinde Atık İşleme Ve Miktarı	53
Çizelge C.38 – Aydın ilinde 2016 Yılı için Atık Madeni Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları .. 54	
Çizelge C.39 – Aydın ilinde 2016 Yılında Toplanan Pil ve Akümülatörlerle İlgili Veriler	54
Çizelge C.40 – Aydın ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Geri Kazanım Miktarı.....	55
Çizelge C.41 – Aydın ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı	55
Çizelge C.42 - Aydın ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı	55
Çizelge C.43 – Aydın ilinde 2016 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler	55
Çizelge C.44 – Aydın ilinde 2016 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler . 55	
Çizelge C.45 –Aydın ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları.....	56
Çizelge C.46 – Aydın ilinde 2016 Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar	56
Çizelge C.47 - Aydın ilinde 2016 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı	57
Çizelge C.48 – Aydın ilinde 2016 Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri.....	57
Çizelge C.49 – Aydın ilinde 2016 Yılı için İldeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi.....	58
Çizelge C.50 – 2016 Yılında Aydın İli Sınırları İçinde Oluşan Yıllık Tıbbi Atık Miktarı	58
Çizelge C.51 - Aydın ilinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı.....	59
Çizelge C.52 – Aydın ilinde 2016 Yılında Maden Zenginleştirme Tesislerinden Kaynaklanan Atık Miktarı.....	59
Çizelge Ç.53–Aydın ilinde 2016 Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı.....	60
Çizelge D.54 – İlimizdeki Endemik Bitki Türleri.....	61
Çizelge D.55 – 2016 yılı İlimizdeki Kış Ortası Su Kuşu Sayımı Sonuçları.....	64
Çizelge D.56 – Aydında Orman VASFİNA GÖRE DAĞILIM	64
Çizelge D.57 – Aydın İli Ağaç Türleri Alanları Ve Yüzdesel Değerleri	64
Çizelge D.58 – Aydın İli Doğal Sit Alanları	74
Çizelge D.59 – Aydın İlinde Tescilli Ağaların İlçelere Göre Dağılımı	76
Çizelge E.60 - Aydın İli Arazi Kullanım Durumu	79
Çizelge E.61 – 2016 Yılı için Aydın ilinde Arazilerin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması	80
Çizelge F.62 – Aydın İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2016 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı.....	83
Çizelge F.63 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İZni/Çevre İZni ve Lisansı Belgesi Sayıları	84
Çizelge F.64 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇİLY Ek-1 ve Ek-2 Liste Kapsamında Çevre İZin Lisans Belgesi Verilen Tesislerin Sektörel Dağılımı.....	84
Çizelge G.65 - Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı	86
Çizelge G.66 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları	87
Çizelge G.67 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı ..	87

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil A.1 – Aydın ilinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri	10
Şekil A.2 - Aydın İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu PM10 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği	11
Şekil A.3.-Aydın İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu SO ₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği	11
Şekil A.4 - Aydın İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu SO ₂ , PM10 Aylık Ortalama Değer Parametreleri ile AGS Grafiği.....	12
Şekil A.5 – Aydın ilinde 2016 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı	13
Şekil B.6 Aydın İlinde bulunan Baraj, Doğal Göl ve Göletler.....	16
Şekil B.7 – Aydın İlinde 2016 Yılı itibariyle Mavi Bayrak Almış Plaj ve Marinaların Sayısı	18
Şekil B.8 – Aydın ilinde Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı.....	23
Şekil B.9 – Aydın ilinde Yıllara Göre İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi Hizmet Verilen Belediye Nüfusu.....	24
Şekil B.10 – Aydın ilinde Yıllara Göre İçme Ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusu İle Bir Önceki Yıla Göre Nüfus Artış Yüzdesi.....	24
Şekil B.11 – Aydın ilinde Yıllara Göre Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı.....	37
Şekil B.12 – Aydın ilinde Yıllara Göre Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı	37
Şekil B.13 – Aydın ilinde 2001 ve 2014 Yılları Arasında Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı	37
Şekil B.14-Aydın ilinde 2016 Yılında Belediyelerden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun Yönetimi ...	44
Şekil B.15-Aydın ilinde 2016 Yılında Sanayiden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun Yönetimi	44
Şekil C.16 - Aydın ilinde 2016 Yılı Kayıtlı Ekonomik İşletmeler.....	52
Şekil C.17 – Atık Yönetim Uygulaması Verilerine Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi.....	52
Şekil C.18 – Aydın ilinde Atık Madeni Yağ Toplama Miktarları*.....	53
Şekil C.19 – Aydın ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Miktarı.....	54
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016).....	54
Şekil C.20 – Aydın ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları.....	56
Şekil D.21 – Aydın İlinde Mevcut Anıt Ağaçlarının İlçelere Dağılımı	76
Şekil E.22 – Aydın İli Arazi Kullanım Durumu	79
Şekil E.23 – Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı	81
Şekil F.24 – Aydın İlinde 2016 Yılında ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı....	83
Şekil F.25 – Aydın İlinde 2016 Yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı.....	83
Şekil F.26 – 2016 Yılında Verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı (e- İzin portalı, 2016)	84
Şekil F.27 - Aydın ilinde 2016 Yılında Verilen Çevre Lisansların Konuları.....	85
Şekil G.28 - Aydın ilinde ÇŞİM Tarafından 2016 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı	86

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Şekil G.29 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı	87
Şekil G.30 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı.....	88

GİRİŞ

Aydın, MÖ 13. yy.da Batı Anadolu kıyılarına yayılan Thrakların “Antheia” üstüne kurdukları “Tralleis” antik kentidir. Bu kent, MÖ 26’da bir deprem sonucu yıkılmış, kentin onarımında büyük yardımı olan Augustus’tan ötürü bir süre “Caesareia” olarak da adlandırılmıştır. Selçuklu Dönemi’nde “Aydın Güzelhisarı” adını alan kent, Osmanlı Dönemi’nde ise “Nefs-i Kaza-i Güzelhisar der Liva-i Aydın” olarak adlandırılmış, 19. yy.dan günümüze değin adı Aydın olarak gelmiştir.

Aydın; tarım, turizm, sanayi, enerji ve madencilik sektörlerindeki potansiyeli, vasıflı insan gücüyle Ege Bölgesi ve Ülkemizin hızla gelişen illerinden biridir. Aydın, orta ve batı kesiminde verimli ovalar, kuzey ve güneyi dağlar ile çevrili Büyük Menderes Havzası üzerinde 8007 km²’lik bir alan üzerine kuruludur. Rakımı 65 metredir.

2016 yılı sonu itibarı ile açıklanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre İlimizin nüfusu 1.068.260 kişidir. İlimiz nüfusunun % 49,89’u erkek (533.004), % 50,11’i (535.256) kadındır. Yıllık nüfus artış hızı 2015 ve 2016 yılları esas alındığında binde 13, nüfus yoğunluğu ise 2016 yılı itibariyle 133,4’dür.

6360 sayılı Kanun gereğince, İlimiz; 1 Büyükşehir Belediyesi, 17 İlçe Belediyesi ve 670 mahalleden oluşmaktadır.

İlimizde Aydın, ASTİM, Nazilli, Ortaklar, Söke, Çine olmak üzere altı Organize Sanayi Bölgesi faaliyet göstermektedir. Ayrıca Buharkent OSB ve Çine Akçaova Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi çalışmaları devam etmektedir.

Ülkemizin en büyük jeotermal potansiyeli barındıran bölgesi Büyük Menderes grabeninde yer alan Aydın İli ülkemizin jeotermal enerji potansiyelinin büyük bir kısmına sahiptir. Aydın ilinde jeotermal enerji çeşitli alanlarda kullanılmakta olup, jeotermal enerjiden elektrik üretiminin önemli bir kısmı yine bu bölgeden sağlanmaktadır. İlimiz sınırları içerisinde toplam 584 Mw kurulu gücünde jeotermal enerji santrali bulunmaktadır.

Aydın İli, yörenin yaşam kaynağı olan 584 km. boyunca akarak Ege Denizi’ne kadar uzanan Büyük Menderes Irmağı Havzasında yer alır. Büyük Menderes Havzası 25.000 km² yüzölçümüne sahiptir. Havzanın 19.846 km²’lik kısmı Aydın il sınırları içinde kalır. Akdeniz ikliminin hakim olduğu ilimizde yazlar sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer.

2016 yılı verilerine göre Ortalama sıcaklık 17,7°C, yıllık toplam yağış miktarı 645,1 kg/m²’dir. Büyük Menderes vadisi, diğer Ege ovaları gibi batıda denize doğru açılan bir oluk biçimindedir. Bu yüzden denizin ıltıcı etkisi ve yağış getiren rüzgârlar iç kısımlara kadar kolaylıkla girer.

Büyük Menderes ırmağının suladığı bereketli ovalar üzerinde 800.700 ha alanda kurulu İlimizin % 46’sında yani 368.336 hektarında tarım yapılmaktadır. İlimiz toprak, iklim, tomografik yapı ve ekolojik özellikleri ile polikültür tarıma elverişlidir. Tarımın her kolunda yüksek bir potansiyele sahiptir. Aydın İlinin sahip olduğu 368.336 hektarlık tarım arazisi içinde 216.657 ha ve %59 pay ile meyveler, içecek ve baharat bitkileri en geniş alanı kaplar. Geriye kalan arazilerin 313.632 hektarı orman, 25.242 hektarı çayır-mera, 14.950 hektarı göl-bataklık, 78.540 hektarı tarım dışı arazilerdir. İlin yüzölçümünün %50 sini zeytin ve meyvelikler kaplamaktadır. Aydın ili Türkiye genelinde zeytin, incir, kestane üretiminde birinci, enginar ve pamuk üretiminde ikinci sırada yer almaktadır. İlin %67 sini dağlık alanlar kaplar. Ülkenin orman ürünleri üretiminin % 3,8 ‘i Aydın ilinden karşılanmaktadır.

İlimizde 6 Baraj; Kemer Barajı (Depolama hacmi: 419,17 hm³), Çine Topçam Barajı (Depolama hacmi: 97,74 hm³), Yaylakavak Barajı (Depolama hacmi: 31,42 hm³), İkizdere Barajı (Depolama

hacmi: 194,96 hm³), Çine Adnan Menderes Barajı (Depolama hacmi 350 hm³), Karacasu-Dandalaz Barajı (Depolama 17,2 hm³/yıl; sulama 2.884 ha. arazi), 11 Gölet (Karacasu-Kahvederesi, Çine-Akçaova, Çine-Çatak, Germencik-Hıdırbeyli, Koçarlı-Karacaören Çine İbrahimkavağı, Karacasu-Gökçeburun, Karacasu-Kahvederesi 2, Yenipazar-Katrancı, Karpuzlu-Meriçler, Yenipazar-Hamzabali Göletleri) mevcuttur. Proje safhasında olan barajlar ise Beşparmak Barajı, Sarıçay Barajı ve Oyuk Barajlarıdır.

İlimizin tarımdan sonraki ikinci önemli gelir kaynağı turizmdir. İl ekonomisinde kültür ve turizm varlıkları önemli yer tutmaktadır. İlimizde Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı 5, (Aydın Müzesi ve buna bağlı Yörük Ali Efe Etnografya Müzesi, Afrodisias Müzesi ve buna bağlı Karacasu Etnografya Müzesi, Milet Müzesi), belediyelere ve Adnan Menderes Üniversitesine bağlı 3 (Çine Kuva-i Milliye Müzesi, Çine Arıcılık Müzesi ve Nazilli Etnografya Müzesi) olmak üzere 8 müze ile 23 önemli ören yeri mevcuttur. 1.179 kültür varlığı tescillidir. Önemli ören yerlerimiz Afrodisias (Karacasu), Alabanda (Çine), Alinda (Karpuzlu), Apollon Tapınağı (Didim), Gerga (Çine), Harpasa (Nazilli), Magnesia (Germencik-Ortaklar), Mastaura (Nazilli), Milet (Didim), Nysa (Sultanhisar), Priene (Söke), Tralleis (Aydın-Merkez)'dir.

Binlerce yıl önce B.Menderes Irmağının suladığı bereketli ovalar üzerine kurulmuş Aydın doğanın kültürle kucaklaştığı ve Türkiye'de turizmin başladığı ilk illerden biridir. Aydın, eşsiz nitelikteki antik çağın kent ve tapınakları ile muhteşem doğal güzelliklere sahiptir. Kent coğrafi konumundan ötürü çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış ve her bir uygarlık bölgede kendi izlerini bırakmıştır. Antik çağın Afrodisias, Milet, Alinda, Didyma, Nysa, Priene, Magnesia gibi önde gelen kentlerinde doğa filozofları Thales, Anaksimender ve Anaksimenes'i, tarihçi ve coğrafyacı Hekatais'u, şehir plancısı ve mimar Hippodamos ile İsidoros'u yetiştirmiştir.

Dilek Yarımadası Milli Parkı, Bafa Gölü, Kuşadası ve Didim Plajları önemli doğa ve turizm varlıklarımızdır.

İlimiz, 150 km'lik sahil şeridine sahip olup, sahi şeridinde Mavi Bayraklı, 31 Adet Plajımız ve 2 adet Marinamız bulunmaktadır. Yine Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 91 Adet Tesise Turizm İşletme Belgesi, bu tesislerden 5 Adetine Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi (Yeşil Yıldız) Belgesi düzenlenmiştir.

Yılda 2.400 gemi kabul kapasiteli Kuşadası Limanı; yolcu sayısı ve gemi adedi bakımından ülkemizin en önemli Kurvaziyer limanıdır. Kuşadası Yat Limanı, 600 tekne kapasitelidir. Karada 600, denizde 580 tekne kapasiteli Didim Yat Limanı 400 ton ile Türkiye'nin en yüksek kapasiteli teknelerini sudan çıkarmaya yarayan vincine sahiptir. Didim Yat Limanında, her biri kendi alanında uzman 36 teknik atölye hizmet vermektedir.

Ülkemizin tarım ve turizm bakımından önemli illerinden biri olan Aydın ili, madencilik de yoğun olarak yapıldığı illerden biridir. Metalik madenler bakımından altın, bakır, kurşun, çinko, civa ve demir oluşumları bulunmaktadır. İlimiz de Metalik maden yataklarının yanı sıra endüstriyel hammaddeler yönünden de zengin yataklar mevcuttur. Bunlardan barit, diyatomit, grafit ve kuvars gibi endüstriyel hammaddeler yanında seramik sanayinin olmazsa olmazı olan feldspat yataklarından üretilen madenler dünya pazarına ihraç edilmektedir.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

İl Müdürlüğümüz Çevre Kısmında 2 şubede ve toplam 18 personel ile hizmet vermektedir.

ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü			Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü		
Adı	Soyadı	Ünvanı	Adı	Soyadı	Ünvanı
Süleyman	GÜNDEAY	ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdür V.	Süleyman	GÜNDEAY	Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdür V.
Ahmet	SUBAŞI	Endüstri Mühendisi	Cengiz	DİPDEŞER	Elk. Elektronik Mühendisi
Himmet	BAĞ	Çevre Mühendisi	Erdal	DALDAL	Çevre Mühendisi
Orhan	YILDIZ	Çevre Mühendisi	Raziye	YARALI	Çevre Mühendisi
Pınar Özlem	İŞCAN	Çevre Mühendisi	Elvan	ŞENOL	Kimyager
			Caner	ŞAMİLOĞLU	Kimyager
			Şeyda	KABADAYI	Kimya Y. Mühendisi
			Harun	DEMİRKIRAN	Çevre Mühendisi
			Şenay	DAŞBAŞI	Çevre Mühendisi
			Ayşe	KALAY	Ziraat Mühendisi
			Ayşegül	KARAOLUK	Çevre Mühendisi
			Fatih	GARAN	Makine Teknikeri

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd., 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır. Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesini iyi, orta, kötü, tehlikeli vb. şekilde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği problemleri ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd., 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd., 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirlenici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, EPA Hava Kalitesi İndeksini ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uyarlayarak oluşturulmuştur. 5 temel kirlenici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM10), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1' de verilmektedir.

Çizelge A.1 - Ulusal Hava Kalite İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 - 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 - 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 - 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 - 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 - 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 - 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer B: Bilgi Eşiği U: Uyarı Eşiği

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge A.2 - EPA Hava Kalitesi İndeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıda insan için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A.3 - Geçiş Dönemi Uzun Vadeli Ve Kısa Vadeli Sınır Değerleri Ve Uyarı Eşikleri
(Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliği)

Kirleticisi	Ortalama süre	Sınır değer	Sınır değerinin yıllık azalması	Uyarı eşiği
SO ₂	Saatlik	900 µg/m ³		İlk seviye: 500 µg/m ³
	-KVS- 24 saatlik % 95 /yıl -insan sağlığının korunması için-	400 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 250 µg/m ³ (sınır değerinin %62,5'u) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	İkinci seviye: 850 µg/m ³ Üçüncü seviye: 1.100 µg/m ³ Dördüncü seviye: 1.500 µg/m ³
	Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart) -insan sağlığının korunması için-	250 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 125 µg/m ³ (sınır değerinin %50'si) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	(Verilen değerler 24 saatlik ortalamalardır.)
	Hedef Sınır Değer (Yıllık aritmetik ortalama)	60 µg/m ³		
	Hedef Sınır Değer Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart)	120 µg/m ³		
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	150 µg/m ³		
	-UVS- yıllık -hassas hayvanların, bitkilerin ve nesnelerin korunması için-	60 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 20 µg/m ³ (sınır değerinin %33'ü) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

NO ₂	-KVS- 24 saatlik % 95 /yıl -insan sağlığının korunması için-	300 µg/m ³		
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	100 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 60 µg/m ³ (sınır değerinin %60'ı) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	
PM10 ¹	-KVS- 24 saatlik % 95/yıl -insan sağlığının korunması için-	300 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 100 µg/m ³ (sınır değerinin %33'ü) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalır	İlk seviye: 260 µg/m ³ İkinci seviye: 400 µg/m ³ Üçüncü seviye: 520 µg/m ³
	Kış Sezonu Ortalaması (1 Ekim – 31 Mart) -insan sağlığının korunması için-	200 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 90 µg/m ³ (sınır değerinin %45'i) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	Dördüncü seviye: 650 µg/m ³
	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	150 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 60 µg/m ³ (sınır değerinin %40'ı) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	(Verilen değerler 24 saatlik ortalamalardır.)
Kurşun	-UVS- yıllık -insan sağlığının korunması için-	2 µg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 1 µg/m ³ (sınır değerinin %50'si) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
CO	24 saatlik % 95/yıl -insan sağlığının korunması için-	30 mg/m ³	Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar 10 mg/m ³ (sınır değerinin %33'ü) olana kadar her 12 ayda eşit bir miktarda yıllık olarak azalır	
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	10 mg/m ³		

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

¹ PM₁₀, asılı partikül madde – siyah duman olarak da ölçülebilir. Siyah duman değerlendirmesi ve gravimetrik birimlere çevrimi için, hava kirliliğini ölçme metodları ve anket teknikleri üzerine çalışan OECD grubunun standartlaştırdığı metot (1964), referans metot olarak alınır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂'in ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibarı ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM10), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM10- 10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM10 için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkayıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nin ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge A.4 – Aydın İlinde 2016 Yılında Eysel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)
(Miktarlara İlişkin Veri Mevcut Değildir.)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
İthal Kömür			6400 (-200 tolerans)	% 12-33 (+2 tolerans)	Max. % 1 ((%+0,1 tolerans)	Max. %13	Max. %16 (+2 tolerans)
Yerli Kömür			4800 (-200 tolerans)	-	Max. %2	Max. % 25	Max. % 25
Sosyal Yardımlaşma Kömürü			4800 (-200 tolerans)	-	Max. %2	Max. % 25	Max. % 25
Büyükşehir Sosyal Kömürü	Belediyesi Hizmetler		4800 (-200 tolerans)	-	Max. %2	Max. % 25	Max. % 25

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Çizelge A.5 - Aydın İlinde 2016 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2016)
(Miktarlara İlişkin Veri Mevcut Değildir.)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
İthal Kömür			En az 6400 Kcal/kg (-200 tolerans)	% 12-31 (+2 tolerans)	En çok. % 0,9 (+0,1 tolerans)	En çok % 10 (+1 tolerans)	En çok %16 (+2 tolerans)

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
Yerli Kömür			En az 4800 Kcal/kg (-200 tolerans)		En çok % 2	En çok %25	En çok %25
Biyokütle (pirina)			3700 Kcal/kg (min.)	Yağ %1.5 (max.)	Sodyum (Na) 1.000 ppm (max)	%15 (max.)	

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, odun gibi.

Çizelge A.6 - Aydın İlinde 2016 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2016)
(Veri Mevcut Değildir.)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut		
Sanayi		

Çizelge A.7 – Aydın İlinde 2016 Yılında Kullanılan Fuel-Oil Miktarı
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2016)
(Veri Mevcut Değildir.)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)	Toplam Kükürt (%)
Konut			
Sanayi			

Egzoz gazı emisyonlarının kontrolüne yönelik ilimizdeki faaliyetler A.5. Bölümünde verilmektedir.

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

Şekil A.1 – Aydın ilinde bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-2016)

İlimiz Efeler İlçesinde 3 adet, Nazilli İlçesinde 1 adet olmak üzere ilimizde 4 adet Hava Kalitesi İzleme istasyonu yer almaktadır. Aydın istasyonundan yüksek oranda veri sağlamakta olup diğer istasyonlar aktif değildir. Aydın istasyonu İzmir-Denizli karayolu sınırında olması ve araç geçiş güzergâhına bitişik nizamda olması nedeniyle PM10 ölçüm sonuçlarının yüksek çıkmasına neden olduğu düşünüldüğünden Aralık 2016 yılı içerisinde Mimarşinan Mahallesi taşıyımını gerçekleştirilmiştir. Ayrıca ölçüm istasyonunun kurulmasından bugüne İl merkezinde yerleşim alanlarında genişleme ve konut sayısında da artış olduğundan, tek bir istasyondan alınan verilerin, merkez ilçe genelini temsil eden değerler olmadığı düşünülmektedir.

İlimizde yaşanan hava kirliliği ile mücadele konusunda, İl Müdürlüğümüz, Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İl Emniyet Müdürlüğü, İl Jandarma Komutanlığı ile koordineli bir şekilde çalışmaktadır. Büyükşehir Belediyesi tarafından oluşturulan ekipler ve İl Müdürlüğümüz Denetim personelleri tarafından kış sezonu boyunca yakma sistemlerinde denetimler gerçekleştirilmekte, kullanılan yakıtlar, yakma sistemleri, ateşçiler denetlenmekte ve uygun yakma teknikleri konusunda bilgilendirme yapılarak hazırlanmış olan el broşürleri dağıtılmaktadır.

2015-2016 kış sezonunda kirlilik parametrelerinde önemli azalma saptanmıştır. Bunun sebebi, ısınma amaçlı olarak doğalgazın yaygınlaşması, yapılan etkin denetimler ile Mahalli Çevre Kurulunda alınan kararların uygulanmasıdır.

Yine Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonunun verileri irdelendiğinde, ilimizde PM(10) değerinin yüksek olmasına rağmen SO₂ değerinin düşük olması, ilimizde kullanılan kömür kalitesinde sorun olmadığı varsayımını güçlendirmektedir. Son yıllarda yapılan yakıt denetimlerinde de kaçak ve uygun olmayan kömür tespiti yapılmamıştır. Bununla birlikte özellikle kaloriferlerin ilk yakma saatlerinde görülen yüksek PM(10) değerlerin de, diğer tüm etkenlerin yanında yakma sistemleri ile yakıcılarında önemli bir payı olduğu düşünüldüğünden, İl Müdürlüğümüzce kış sezonunda bu yöndeki denetimlerimiz artırılarak, yakıcıların eğitim almalarının konusunda Halk eğitim merkezi ile işbirliği sağlanmıştır.

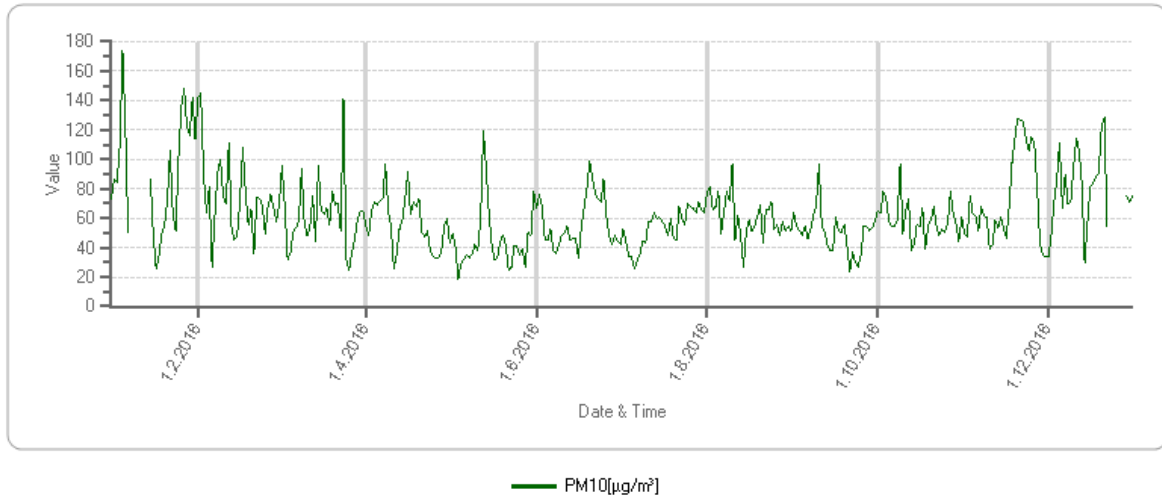
Çizelge A.8 – Aydın İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler
(www.havaizleme.gov.tr, 2016)

İSTASYON YERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM10
Aydın İstasyonu	37.854401°- 27.817813°	X	-	-	-	-	X
Yedi Eylül İst. (Aktif Değil)	37.833981°- 27.840766°	X	X	X	X		X

İSTASYON YERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM10
A. Menderes İstasyonu (Aktif Değil)	37.839321°- 27.845555°		X	X			X
Nazilli İstasyonu (Aktif Değil)	37.907922°- 28.322019°	X	X	X	X		X

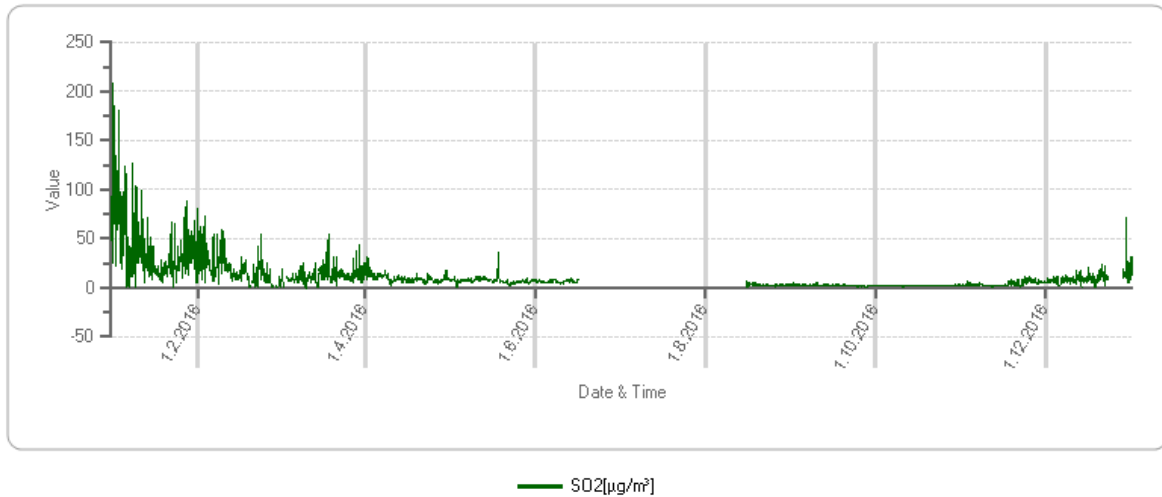
A.4. Ölçüm İstasyonları

İstasyon:Aydın Periyodik:1.1.2016 00:00 - 31.12.2016 00:00 Rapor Türü:AVG

Şekil A.2 - Aydın İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu PM10 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği (www.havaizleme.gov.tr, 2016)

İstasyon:Aydın Periyodik:1.1.2016 00:00 - 31.12.2016 23:59 Rapor Türü:AVG

Şekil A.3.-Aydın İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu SO₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği (www.havaizleme.gov.tr, 2016)

Çizelge A.9 - Aydın ilinde 2016 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları

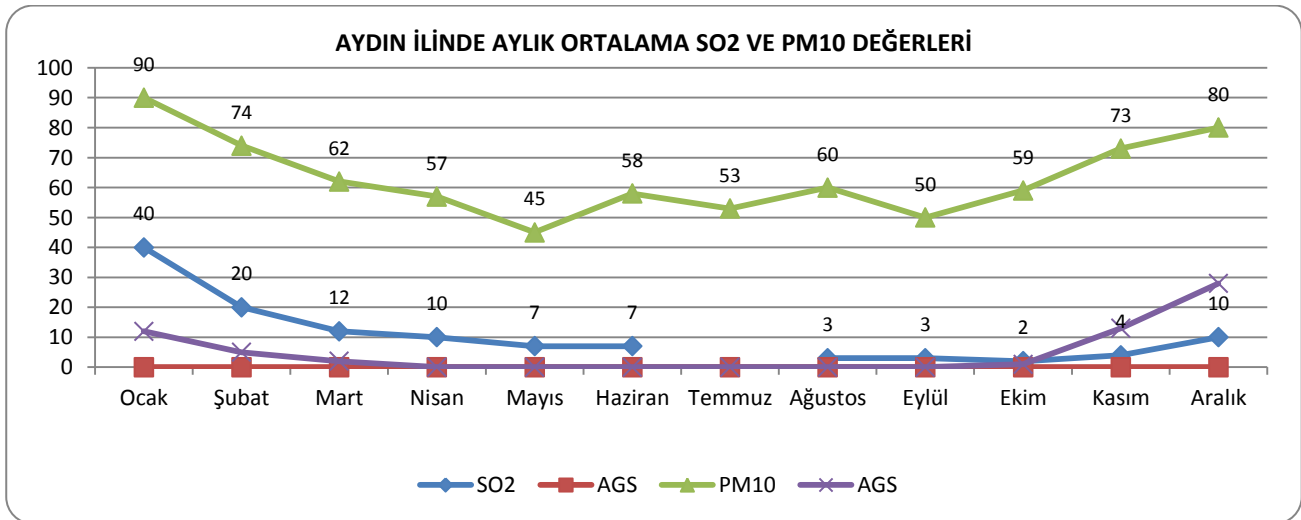
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

AYDIN	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*
Ocak	40	0	90	11
Şubat	20	0	74	6

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

AYDIN	SO2	AGS*	PM10	AGS*
Mart	12	0	62	4
Nisan	10	0	57	2
Mayıs	7	0	45	2
Haziran	7	0	58	1
Temmuz		0	53	0
Ağustos	3	0	60	0
Eylül	3	0	50	1
Ekim	2	0	59	1
Kasım	4	0	73	9
Aralık	10	0	80	8

(www.havaizleme.gov.tr, 2016), *AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

Şekil A.4 - Aydın İlinde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu SO₂, PM10 Aylık Ortalama Değer Parametreleri ile AGS Grafiği

(www.havaizleme.gov.tr, 2016)

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

İlimizde toplam 18 adet istasyon için egzoz gazı emisyon ölçüm yetki belgesi düzenlenmiş, egzoz gazı emisyon ölçümlerinde toplam 120.083 adet ölçüm pulu verilmiştir.

Çizelge A.10 - 2016 Yılında Aydın İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı (TÜİK, 2016)

Araç Sayısı					Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM	Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM
167 159	71 197	11 609	160 573	410 538					

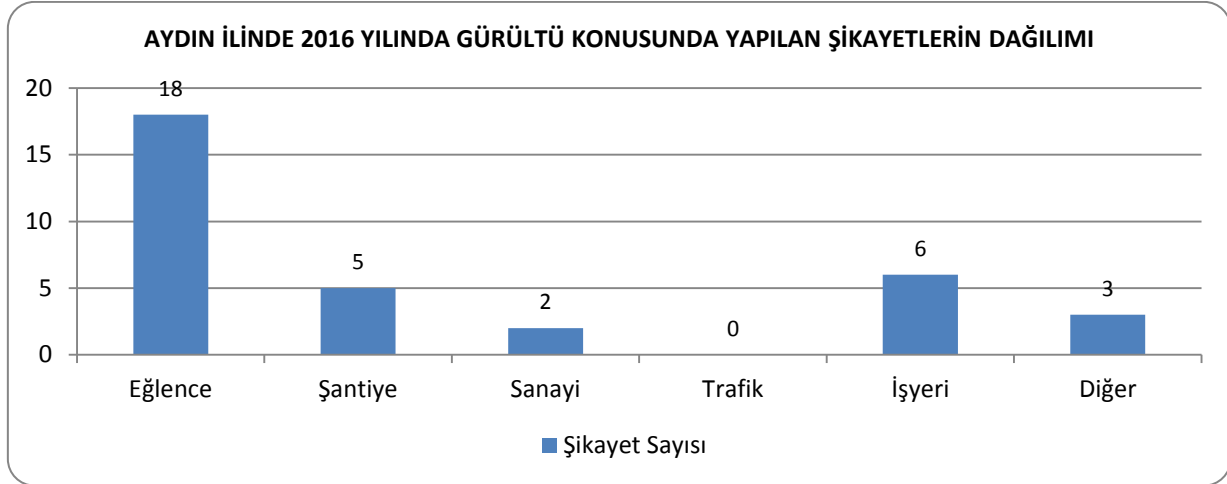
A.6. Gürültü

Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği 01.07.2011 tarih ve 25862 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yönetmelikte Gürültü; Ulaşım araçları, kara yolu trafiği, demir yolu trafiği, hava yolu trafiği, deniz yolu trafiği, açık alanda kullanılan teçhizat, şantiye alanları, sanayi tesisleri, atölye, imalathane, işyerleri ve benzeri ile

rekreasyon ve eğlence yerlerinden çevreye yayılan gürültü dâhil olmak üzere, insan faaliyetleri neticesinde oluşan zararlı veya istenmeyen açık hava sesleri olarak tanımlanmıştır.

Çevre Kanununda ise Kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde ilgili yönetmeliklerle belirlenen standartlar üzerinde gürültü ve titreşim oluşturulması yasaklanmıştır.

İl Müdürlüğüne ulaşan gürültü şikâyetlerinin konu bazında dağılımı Şekil A.5’de verilmiştir.

Şekil A.5 – Aydın ilinde 2016 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikâyetlerin Dağılımı
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Eylem Planı kapsamında ihtiyaç duyulan bilgilerin toplanması ve Bakanlığımıza raporlanması için ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan bilgi ve veri toplama çalışmaları sürmektedir.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde büyük oranda yerli ve ithal linyit kömürü tüketilmektedir. Yakıt olarak ayrıca ısınmada ve endüstride pirina(zeytin küspesi) ve doğal gaz kullanılmaktadır.

İlimizde 2016 yılı içinde ilave 7 Eylül Mahallesi, Adnan Menderes Bulvarı, Nazilli hava kirliliği ölçüm istasyonları kurulmuştur. Germencik ve Didim’de de bir ölçüm istasyonu kurulmuştur.

Aylık ortalama değerler gözönüne alındığında Ekim-Mart ısınma döneminde sırasıyla Aralık, Kasım, Ocak ve Şubat aylarında öncelikle PM10 kirletici düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. SO₂ kirleticisi için sınır değerini aştığı gün olmamış ancak PM10 kirleticisi için sırasıyla Ocak ayında 11 Şubat ayında 6, Mart ayında 4, Kasım ayında 9 gün ve Aralık ayında 8 gün sınır değeri aşmıştır.

Hava kirliliği ile ilgili yaşanan sorun meteorolojik koşulların da etkisiyle ısınma amaçlı yakıt kullanımından kaynaklanan kirleticiler nedeniyle yaşanmaktadır. Özellikle yüksek basınçlı ve yer seviyesindeki rüzgar hızının sıfıra yaklaştığı günlerde hava kirliliği sorunu yaşanmaktadır.

Sorunun mevcut koşullarda iyi yakıt, iyi yakma tekniği ve iyi yakma sistemi ile ısınma amaçlı doğalgazın yaygınlaştırılması ile çözülebileceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı, Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Büyük Menderes: Büyük Menderes ırmağı 584 km uzunluğunda olup Ege Bölgesinin en uzun akarsuyudur. İç Batı Anadolu'da Sandıklı ve Dinar (Afyon) arasındaki platolar ile Çivril ve Honaz (Denizli) yakınlarından sızan kaynaklardan doğar. Işıklı gölünü dolduran sularla beslenir. Uşak'tan katılan Banaz Çayı ve Muğla'dan Çine Çayı sularını bünyesine katarak 2.4976 km²'lik bir havzaya adını vererek Ege Denizine dökülür. İl topraklarındaki uzunluğu 283 km'dir. Irmak her yıl 13 milyon m³ alüvyon taşıyarak 320 km²'lik bir alüvyon ovası oluşturmuştur. Her yıl 200 ha tarım arazisi alüvyonla örtülmekte yine her yıl 2.000 ha arazide taşkın altında kalmaktadır. İrmağı çok sayıda yan dere beslemektedir.

Dandalaz Çayı: Karacasu'nun güney-doğusunda toplanan suların sonucudur. Başlangıçta Geyre Çayı adını alır. Babadağ eteklerinden gelen Işıklar deresi ve Akyar deresi sağdan katılır. Çakıllı ve kayalı bir yatakta hızla akarak düzlüğe iner ve Kuyucak yakınlarında B. Menderes'e karışır.

Akçay: Muğla'nın kuzey doğusundaki dağlardan doğar. Tavas ovasına bakan yamaçlardan gelen Yenidere ile birleşir. Dar ve derin vadiler içinde hızla akmaya başlar. Bozdoğan yakınlarında, ova düzeyine inmeden önce, üzerinde Kemer Barajı kurulmuştur. Karıncalıdağ ve Madran arasındaki vadiyi kuzey batıya doğru akarak geçer. Yenipazar yakınında B. Menderes'e kavuşur.

Çine Çayı: Yatağan ovasında toplanan Bencik ve Kamış derelerine, Bozüyük köyü kenarında Pınarbaşı denilen büyük bir kaynaktan çıkan suların katılmasıyla oluşur. Sağnan, Gökçay ve Madran derelerini içine alır. Eskiçine'de ovaya iner. Çine ovasını suladıktan sonra soldan Karpuzlu Çayı katılır. Çiftlikburnu yakınında B. Menderes'e ulaşır.

Diğer Küçük Akarsular: Aydın ili sınırları içinde B. Menderes'e katılan pek çok dere vardır. Sağ yandan; Feslek, Kestel, Malgaç, Köşk, Musluca, İmamköy Dereleri. Aydın'dan " Tabakhane Deresi Aydın-Germencik arasında; Karagöz, Yalkı, İkizdere, Alangüllü Dereleridir. Sol yandan katılanlar; Kocadere, Dalama dereleri. Çine çayından sonra; Çakırbeyli, Çakmar, Koçarlı, Sarıçay dereleridir. Tablo 7'de İlimizde mevcut olan başlıca akarsular ile bunların debileri verilmiştir.

Çizelge B.11 – Aydın İlinin Akarsuları
(DSİ 21. Bölge Müdürlüğü, Uzun Yıllar ortalaması, 2016)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)			Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
			Min. Akım (m ³ /sn)	Max. Akım (m ³ /sn)	Ort. Akım (m ³ /sn)		
B. Menderes Nehri	584	293	1,000	700,0	80,548		
Çine Çayı	359	143,9	0,000	625,0	10,700	B. Menderes Nehri	Sulama + Enerji+ Taşkın Koruma (Çine Barajı)
Akçay	158	69,8	0,004	975,0	20,100	B. Menderes Nehri	Sulama + İçme Suyu + Taşkın Koruma (Kemer Barajı)
Köşk Deresi		23,1	0,000	170,0	1,070	B. Menderes Nehri	Sulama
İkizdere		21,5	0,000	450,0	2,130	B. Menderes Nehri	İçme Suyu (İkizdere Barajı)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)			Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
			Min. Akım (m ³ /sn)	Max. Akım (m ³ /sn)	Ort. Akım (m ³ /sn)		
Dandalaz Çayı		44,5	0,001	250,0	2,270	B. Menderes Nehri	Sulama+ İçme Suyu (Karacasu Barajı)
Kapızdere	17,9	17,9	0,000	150,0	0,661	B. Menderes Nehri	Sulama
Sarıçay		47,7	0,000	419,0	1,590	B. Menderes Nehri	İçme Suyu (Sarıçay Barajı)
Kargın çayı			0,000	105,0	0,329	B. Menderes Nehri	İçme Suyu (Beşparmak Barajı)
Cılımbız deresi	11,2	11,2	0,000	38,7	0,264	B. Menderes Nehri	İkizdere Barajı veri temini
Yalkı deresi	21,1	21,1	0,000	43,0	0,225	B. Menderes Nehri	İkizdere Barajı veri temini
Tabakhane deresi	20,2	20,2	0,000	15,6	0,373	B. Menderes Nehri	Aydın İçme Suyu Veri Temini
Madran çayı	41,2	41,2	0,000	86,0	0,950	B. Menderes Nehri	Sulama+ Taşkın Koruma (Topçam Barajı)

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

İlimizde 2 adet doğal göl (Bafa Gölü, Azap Gölü), 11 adet Gölet (Karacasu-Kahvederesi, Çine-Akçaova, Çine-Çatak, Germencik-Hıdırbeyli, Koçarlı-Karacaören Çine İbrahimkavağı, Karacasu-Gökçeburun, Karacasu-Kahvederesi 2, Yenipazar-Katrancı, Karpuzlu-Meriçler, Yenipazar-Hamzabali Göletleri), 6 Baraj; Kemer Barajı (Depolama hacmi: 419,17 hm³), Çine Topçam Barajı (Depolama hacmi: 97,74 hm³), Yaylakavak Barajı (Depolama hacmi: 31,42 hm³), İkizdere Barajı (Depolama hacmi: 194,96 hm³), Çine Adnan Menderes Barajı (Depolama hacmi 350 (hm³), Karacasu-Dandalaz Barajı (Depolama 17,2 hm³/yıl; sulama 2.884 ha. arazi), mevcuttur. Proje safhasında olan barajlar ise Beşparmak Barajı”, Sarıçay Barajı ve Oyuk Barajlarıdır.

Bafa Gölü: İlin en büyük gölü Bafa Gölü olup, B. Menderes deltasının güney doğusundadır. Bafa Gölü'nün yüzölçümü 65 km²'dir. 37 km²'si Aydın il sınırları içerisinde yer almaktadır.

Bafa Gölü A Sınıfı Sulak Alandır. Göl 08.07.1994 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilerek koruma altına alınmıştır. 37°29' Kuzey 27°28' doğu koordinatlarında yer almaktadır. Eskiden Ege Denizi'nin bir körfezi olan Latmos Körfezi'nin, Menderes Nehri'nin taşıdığı alüvyonlarla kaplanması ve yaklaşık 300 km²'lik körfezin dolması sonucunda bugünkü Bafa Gölü meydana gelmiştir. İdari olarak Muğla ve Aydın il sınırları içerisinde yer almaktadır.

Gölün beslenmesi, göl alanına düşen yağışlar, mevsimlik akarsular, kıyılardan çıkan pınarlar, dip kaynaklar ve Menderes Nehri ile olan bağlantı kanalıyla olmaktadır. Kuzeyde ortalama derinliği 2 metre civarında olan gölün, orta kesimleri 21 metreye ulaşmaktadır. Göl üzerinde antik kalıntıların bulunduğu 4 ada vardır. Ekolojik yönden bol gıdalı özellik arz eden gölün, güneybatı kesimlerinde saz toplulukları, kuzeybatı yanında sazlarla birlikte ılgın, söğüt ve kındıra toplulukları bulunmaktadır. Menderes Nehri ile göl arasında taşkın önleme seddesi yapılmadan önce 300 tonun üzerinde olan balık üretimi, su seviyesinin düşmesi, sazlıkların kurması ve ekolojik dengenin bozulması sonucu önemli ölçüde azalmıştır.

Gölde sazan, yayın, sarıbalık, kızılkanat ve kefal bulunmaktadır. Kuş varlığı yönünden son derece zengin olan gölde, pek çok kuş türünün yanı sıra, nesli tehlikede olan türlerden cüce karabatak ve

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Gölet/Baraj Adı	Tipi	Göl hacmi, hm ³	Göl Alanı (net), ha	Sulama Alanı (net), ha	Yıllık Ortalama Çekilen Su Miktarı, (m ³ /yıl)	Kullanım Amacı
İkizdere barajı	Merkezi kil çekirdek, memba kum-çakıl, mansap kaya dolgu	194,96	564,5	--	131,76*106	İçme Suyu
Karacasu Barajı	Önyüzü beton kaplı, kum-çakıl dolgu	3,21	125	2 884	66,86*106	İçme Suyu+ Sulama
Gökçeburun Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	0,929	14,7	108		Sulama
Kahvederesi Göleti	Toprak Dolgu	0,29	4,6	32	0,45*10 ⁶	Sulama
Kahvederesi-2 Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	0,145	2,5	22		Sulama
Katrancı Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	0,86	9	223		Sulama
Meriçler Göleti	Membran Kaplama Kaya Dolgu	1,22	21,5	161		Sulama
Hamzabali Göleti	Ön Yüzü Beton Kaplı Kum Çakıl Dolgu	0,69	7,6	100		Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

Büyük Menderes Master Plan çalışmaları kapsamında hazırlanan Hidrojeoloji raporu verilerine göre Aydın ili yeraltısuyu rezervi 157,28 hm³/yıl yeraltısuyundan yıllık çekim ise 158,09 hm³/yıl olarak hesaplanmıştır.

Çizelge B.13 – Aydın İlinin Yeraltı Suyu Potansiyeli
(DSİ, Büyük Menderes Master Plan Raporu, 2016)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
DSİ (Büyük Menderes Master Plan Raporu)	157,28

Aydın ili sınırları içerisinde 2016 yılı sonu itibariyle İl Özel İdaresi tarafından 38 adet Jeotermal Kaynak Arama Ruhsatı ve 48 Adet Jeotermal Kaynak ve Mineralli Su İşletme Ruhsatı düzenlenmiştir. Aydın İlinde toplam 584 MWe gücünde 27 adet Jeotermal Elektrik Üretim Santrali bulunmakta olup, 281 hm³/yıl jeotermal akışkan kullanılmaktadır.

Yeraltı suyu akiferleri, yer altı suyu kullanım amaçları, yeraltı suyu yıllık çekim miktarı konularına ilişkin bilgi edinilememiştir.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Aydın ili sınırları içerisinde kalan Aydın-Söke Alt Havzası ve Nazilli-Kuyucak alt havzalarında memba kısmında yeraltısuyu seviyesi 65 m iken Söke 'den sonra 5 m seviyelerine gelmektedir. Son 20 yıllık periyotta yeraltısuyu seviyelerinde 3 m dolayında bir düşüm gözlemliyorsa da bu düşüm sulama projesinde yer alan drenaj sisteminin etkisi şeklinde yorumlanabilir.

Çine ovasında beslenme Karpuzlu bölgesi ve Çine yerleşimi doğusundaki dağlık bölgeden oluşmaktadır. Ovada yeraltısuyu seviyeleri 100 – 50 m arasında değişirken, genel yeraltısuyu ve

yüzeysuyu akım yönü güneyden kuzeye Çine-Yatağan havza sınırının çıkış noktası olan Çakırbeyli bölgesinde 30 m kotlarında havzadan ayrılarak Aydın Söke alt havzasına boşalmaktadır.

Bozdoğanın üst kotlarında ise yeraltısuyu seviyesi 310 m iken Kale – Tavas alt havzası çıkış noktasında hidrolik yük değeri 60 m mertebelerine ulaşmaktadır. Yıllara göre yeraltısuyu seviyeleri incelendiğinde bu bölümlerde de ciddi düşümler olmamıştır.

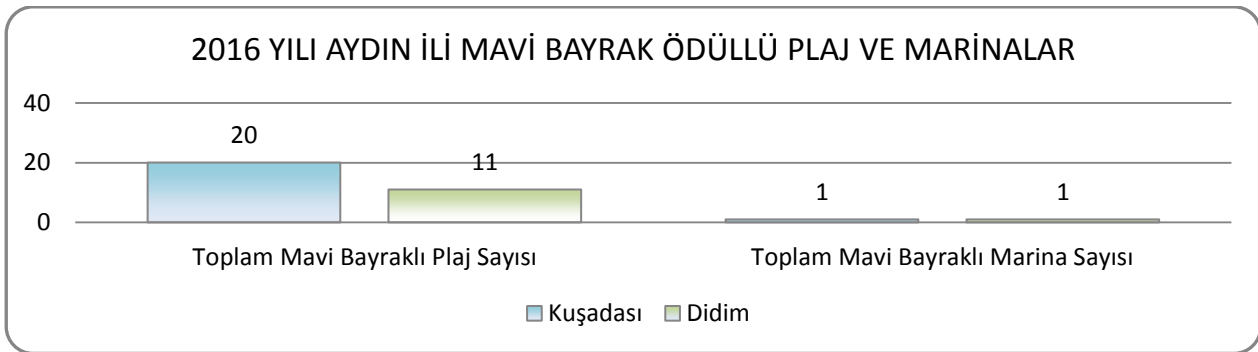
Bölgede, Paleozoyik yaşlı mermerler, Tersiyer yaşlı birimlerin kumlu-çakıllı seviyeleri ile Kuvaterner yaşlı alüvyonun kumlu çakıllı seviyeleri akifer niteliği taşımaktadır. Bu birimlerde açılan kuyular genelde içmede, sulamada, turizmde ve sanayide kullanılmaktadır. Kuyulardan çekim, genelde yaz aylarında artmaktadır.

Çizelge B.14 - Aydın İlinde YAS Faaliyetleri (2012 Yılı Sonu İtibariyle Açılan Kuyular)
(DSİ 21. Bölge Müdürlüğü, 2016)

AMACI	KUYU ADEDİ	DERİNLİK (m)
Araştırma Kuyusu	138	18.833
İşletme Kuyusu	142	15.280
Bedelli Kuyu	104	10.881
İçme-Kullanma Kuyusu	2	259
TOPLAM	386	45.253

B.1.3. Denizler

İlimizde denize kıyısı olan ilçelerimizde belirlenen noktalardan alınan deniz suyu numuneleri, ilimiz Halk Sağlığı Laboratuvarında analiz edilmektedir. Sonuçlar mavi bayrak projesi kapsamında değerlendirilmekte olup mavi bayraklı plaj ve marinaların sayısı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir. 2016 yılında, Aydın İlinin kıyısı bulunduğu denizlerden, Kuşadası ve Didim ilçelerinden, kirlilik ölçüm araştırması çerçevesinde, 28 adet mavi bayrak, 41 âdeti deniz suyu noktası olmak üzere 69 noktadan 760 adet numune alınmış olup, bunların sonuçlarının 708 âdeti iyi kalite, 52 adeti ise orta kalite sonuç olarak değerlendirilmiştir. İlimiz de kötü kalite numune sonuncu mevcut değildir.

Şekil B.7 – Aydın İlinde 2016 Yılı itibariyle Mavi Bayrak Almış Plaj ve Marinaların Sayısı
(http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajListesi.aspx?il_refno=9, 2016)

İlimiz Didim İlçesi Akköy Taşburun Balıkçı Barınağı açıklarında 1 nolu potansiyel alanda 11 adet deniz balığı yetiştiriciliği işletmesi mevcuttur. Bu işletmelerin toplam kapasitesi 22.000 Ton/yıl dır. Genel olarak çipura ve levrek balığı yoğun olmakla birlikte fangri, mercan, sinagrit, sarıağz, çinekop, karagöz, sivriburun ve sargos balıkları yetiştirilmektedir.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Yüzey ve yeraltı suları için 7 Nisan 2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” ve 30 Kasım 2012 tarih ve 28483 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” kapsamında veri alınamamıştır.

Çizelge B.15 - Aydın ilinde 2016 Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları
(DSİ 21. Bölge Müdürlüğü, 2016)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatı (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yüzey	Sarıçay					BMGİNO 01		Aydın Söke Sarıçay Bağarası Koçarlı Yol Üzeri Köprü		0,544
Yüzey	Köşk					BMGİNO 03		Aydın Sultanhisar Giriş Köprüsü		6,162
Yüzey	Aşağı Akçay					BMGİNO 10		Aydın Yenipazar Direcik Köyü Yolu Üzeri Köprü		1,604
Yüzey	Aşağı Çine					BMGİNO 11		Aydın Merkez Çiftlikköy Giriş Köprüsü		2,795
Yüzey	Aşağı Büyük Menderes					BMGİNO 12		Aydın İncirliova Koçarlı-İncirliova Yol Üzeri Köprü		6,389
Yüzey	Aşağı Büyük Menderes					BMGİNO 13		Aydın Germencik Karaağaçlı-Yeniköy Arası Yol Üzeri Köprü		6,613
Yüzey	Aşağı Büyük Menderes					BMGİNO 14		Aydın Didim Milas-Söke Karayolu Üzeri Köprü		4,425
Yüzey	Sarıçay					BMGİNO 15		Aydın Koçarlı Esentepe Köyü Yolu Üzeri Köprü		0,457
Yüzey	BMN_030					BMGİNO 16		Aydın Kuyucak Başaran Köyü Giriş Köprüsü		2,655

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Su Kaynağının Cinsi (Yüzeysel/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatı (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yüzeysel	Yukarı Çine					BMGİNO 18		Aydın Çine Söğütçük DSİ SKİ		1,742
Yüzeysel	Aydın Didim Büyük Menderes Mansap					BMKAİN 001		Aydın Didim Büyük Menderes Mansap		4,397
Yüzeysel	Bafa Gölü-1							Bafa Gölü-1		<0.047
Yüzeysel	Bafa Gölü-2							Bafa Gölü-2		<0.047
Yüzeysel	Bafa Gölü-3							Bafa Gölü-3		<0.047
Yüzeysel	Bafa Gölü-4							Bafa Gölü-4		<0.047
Yüzeysel	Gürlen Göleti							Gürlen Göleti		0,146
Yüzeysel	Dandalas Çayı Güzelköy					07-21-00-161		Dandalas Çayı Güzelköy		3,113
Yüzeysel	Karacasu Barajı Göl Kenarı							Karacasu Barajı Göl Kenarı		1,579
Yüzeysel	Kargın Deresi - Söke Beşparmak					07-21-00-044		Kargın Deresi - Söke Beşparmak		0,620
Yüzeysel	Söke Sarıçay-Sarıçay Barajı Aks Yeri					07-21-00-036		Söke Sarıçay-Sarıçay Barajı Aks Yeri		0,525

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Çizelge B.16 - Aydın İlinde İlçelere Göre Endüstriyel Faaliyetler
(GEKA, Güney Ege İlçelerinde Genel Sosyo Ekonomik Durum Raporu)
(http://geka.gov.tr/Dosyalar/o_19v5eif4hjeqq711sk6f6s14a18.pdf)

Bozdoğan	Bitkisel ve hayvansal ürünlerin işlenmesine ve paketlenmesine yönelik gıda imalatı ilçenin önemli gelir kaynaklarından birini oluşturmaktadır
Buharkent	İlçedeki jeotermal kaynaklar tarım, turizm ve enerji sektörlerinde değerlendirilmektedir.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çine	Tarım ve madencilik yanısıra gıda ürünleri imalatı ve diğer metalik olmayan mineral ürünleri imalatı, ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasında yer almaktadır. Ayrıca ilçede bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.
Didim	Didim turizm kenti ilanından sonra önemli bir kitle turizmi merkezi haline gelmiştir. Az sayıda imalat sanayi tesisi ile birlikte kırsal kesimlerde tarımın ekonomiye katkısı hissedilmektedir.
Germencik	Tarım ve buna bağlı olarak gıda ürünleri imalatı sektörü öne çıkmakta ve ihracata yönelik üretim yapılmaktadır. İlçede Bölge incir üretiminin önemli bir kısmını gerçekleştirmektedir. İlçede jeotermal elektrik santralleri bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Ortaklar OSB ilçe sınırları içerisinde yer almaktadır.
İncirliova	İncir, zeytinyağı, çırçır gibi ürünler kapsamında tarıma dayalı küçük ölçekli işletmeler faaliyet göstermektedir.
Karacasu	Dericilik, demircilik gibi ekonomik faaliyetler yapılmaktadır. Sanayi faaliyetlerinin ilçe ekonomisinde kritik bir önemi bulunmamaktadır.
Karpuzlu	Tarıma dayalı bir ekonomik yapıya sahip ilçede sanayi faaliyetleri yürütülmemektedir.
Koçarlı	İlçede tarıma dayalı sanayi alanında küçük ölçekli işletmeler bulunmaktadır. Sanayi sektörünün ilçe ekonomisine önemli bir katkısı bulunmamaktadır.
Kuşadası	Sanayi sektörünün ilçe ekonomisine önemli bir katkısı bulunmamaktadır.
Köşk	Gıda ürünleri imalatı ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasında yer almaktadır ve tarımsal ürünlerin işlenmesine yönelik tesisler ilçede önemli geçim kaynaklarının başında gelmektedir. İlçede aynı zamanda jeotermal enerjiden elektrik üretilmektedir.
Efeler	Bölge'de gıda imalatı sektörünün yarattığı istihdamın yaklaşık yarısı Aydın Merkez tarafından karşılanırken öne çıkan bir başka sektör ise fabrikasyon metal ürünleri imalatı olmaktadır. Ayrıca ilçede 2 adet OSB bulunmaktadır.
Nazilli	İlçede elektrik teçhizatı üretimi ile gıda ürünleri (incir, kestane) imalatı öne çıkmakla birlikte Nazilli imalat sanayinin en çok çeşitlendiği ilçeler arasında bulunmaktadır.
Söke	Tekstil, giyim eşyaları ve tarım makinaları imalatı ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasındadır. Bölge'de gerçekleşen pamuk üretiminin büyük çoğunluğu Söke'de gerçekleştirilmektedir. Çok sayıda çırçır fabrikası mevcuttur. Bölge'deki feldspat rezervlerinin önemli bir kısmı Söke'de bulunmaktadır.
Sultanhisar	İlçede tarıma dayalı sanayi işletmeleri faaliyet göstermektedir.
Kuyucak	Küçük ölçekli sanayi işletmelerinin yer aldığı ilçede büyük çaplı bir sanayi oluşumu bulunmamaktadır.
Yenipazar	Yenipazar'da sanayi faaliyetleri yok denecek kadar azdır

Endüstriyel tesislerde kullanılan suyun kaynağına, alıcı ortama deşarj noktası koordinatlarına, sektörüne ve deşarj edilen atıksuyun miktarına m³/yıl ilişkin bilgi edinilememiştir.

B.3.1.2. Eysel Kaynaklar

İlimizde Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilen arıtma tesisleri, arıtılmış atıksuların deşarj yerleri ve deşarj edilen atıksu miktarına ilişkin çizelge aşağıdadır.

Çizelge B.17 - Aydın İlinde Aydın Su ve Kanal İdaresi Atıksu Arıtma Tesisleri Listesi
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

	Arıtma Tesisleri	Deşarj Yeri	Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)
1	Atça Akmuşluk Atıksu Arıtma Tesisi	Akçay Sağsahil sulama kanalı	164.250
2	Atça Merkez Atıksu Arıtma Tesisi	Akçay Sağsahil sulama kanalı	175.200
3	Aydın Doğu Atıksu Arıtma Tesisi	Büyük Menderes Nehri	10.877.000

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

	Arıtma Tesisleri	Deşarj Yeri	Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)
4	Aydın Otogar Paket Atıksu Arıtma Tesis	Büyük Menderes Nehri	73.000
5	Bozdoğan Akçay Atıksu Arıtma Tesis	Akçay Deresi	91.250
6	Bozdoğan Eymir Paket Atıksu Arıtma Tesis	Eymir Deresi	36.500
7	Bozdoğan Toki Paket Atıksu Arıtma Tesis	Deliçay	54.750
8	Bozdoğan Yazıkent Atıksu Arıtma Tesis	Gürlek Deresi	47.450
9	Buharkent Savcılı Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Büyük Menderes Nehri	73.000
10	Çine Akçaova Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Tesis çalışmıyor kanalizasyon yok	0
11	Çine Atıksu Arıtma Tesis	Çine Çayı	1.095.000
12	Dalama Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Büyük Menderes Nehri	108.000
13	Didim Akbük Paket Atıksu Arıtma Tesis	Orman Alanı	91.250
14	Didim Atıksu Arıtma Tesis	Derin Deniz Deşarjı	16.425.000
15	İsabeyii Atıksu Arıtma Tesis	DSİ Kurutma Kanalı	237.250
16	Karacasu Ataeymir Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Dere	63.875
17	Karacasu Atıksu Arıtma Tesis	Dere yatağı	273.750
18	Karacasu Yenice Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Dere	58.400
19	Karpuzlu Paket Atıksu Arıtma Tesis	DSİ Kurutma Kanalı	73.000
20	Köşk Başçayır Paket Atıksu Arıtma Tesis	DSİ Kurutma Kanalı	83.950
21	Köşk Çiftlik Paket Atıksu Arıtma Tesis	DSİ Kurutma Kanalı	83.950
22	Kuşadası Merkez Atıksu Arıtma Tesis	Derin Deniz Deşarjı(Tesis Yapım Aşamasında)	0
23	Kuşadası Yeniköy Paket Atıksu Arıtma Tesis	Dere	36.500
24	Kuyucak Atıksu Arıtma Tesis	DSİ Kurutma Kanalı	365.000
25	Kuyucak Başaran Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Dere	142.350
26	Kuyucak Horsunlu Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Tesis Tamamlanmamış	0
27	Kuyucak Kurtuluş Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Tesis Tamamlanmamış	0
28	Kuyucak Pamukören Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Büyük Menderes Nehri	164.250
29	Kuyucak Yamalak Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Büyük Menderes Nehri	91.250
30	Nazilli Atıksu Arıtma Tesis	Büyük Menderes Nehri	9.855.000
31	Nazilli Dallica Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Tesis Tamamlanmamış	0
32	Nazilli Sevindikli Doğal Atıksu Arıtma Tesis	Büyük Menderes Nehri	27.375
33	Söke Atıksu Arıtma Tesis	DSİ 22Nolu Deşarj Kanalı	17.520.000
34	Sultanhisar Atıksu Arıtma Tesis	Büyük Menderes Nehri	237.250

	Arıtma Tesisleri	Deşarj Yeri	Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)
35	Yenipazar Atıksu Arıtma Tesisi	Büyük Menderes Nehri	310.250
36	Koçarlı Bıyıklı Atıksu Arıtma Tesisi	DSİ D20-2 Kurutma Kanalı	1.200

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizde 1030063 dekar alanda sulu tarım ve 578.266 dekar alanda ise kuru tarım yapılmaktadır. İlimiz genelinde 95.897 ton gübre, 433.584 kg katı formda ve 1.265.828 Lt sıvı formda pestisit türleri (İnsektisit, Fungusit, Herbisit, Akarisit, Diğer) kullanılmıştır.

B.3.2.2. Diğer

İlimizin bazı ilçelerinde vahşi depolama yapılmaktadır. Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılacak olan transfer istasyonları ile ilçelerden katı atıkların toplanarak en yakın düzenli depolama tesisine gönderilmesi planlanmaktadır.

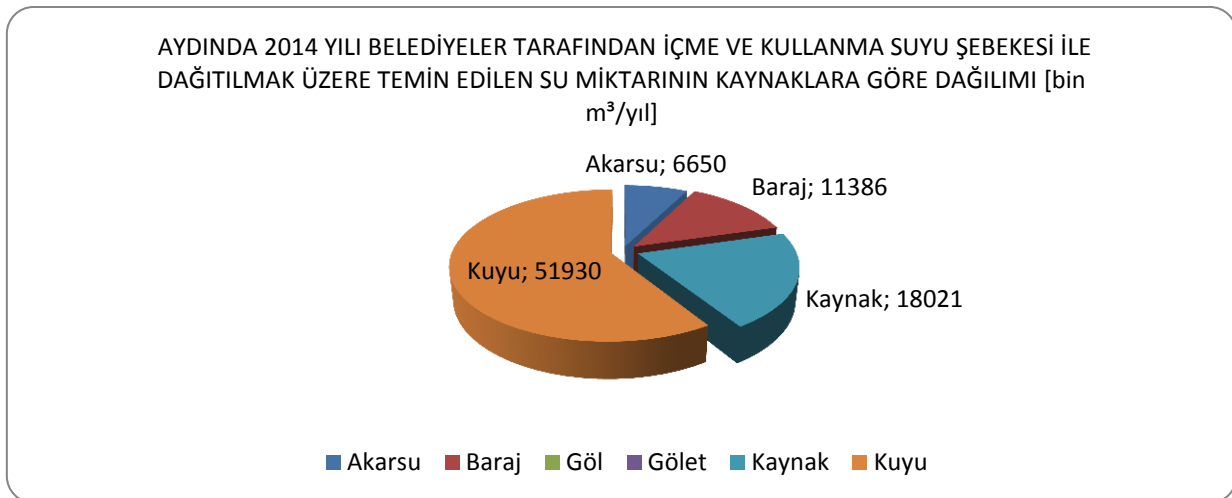
İlimiz sınırları içerisinde vahşi depolama yapılan sahalar ile bu sahaların konum bilgileri C. Atık bölümünde ve Çizelgede belirtilmiştir.

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

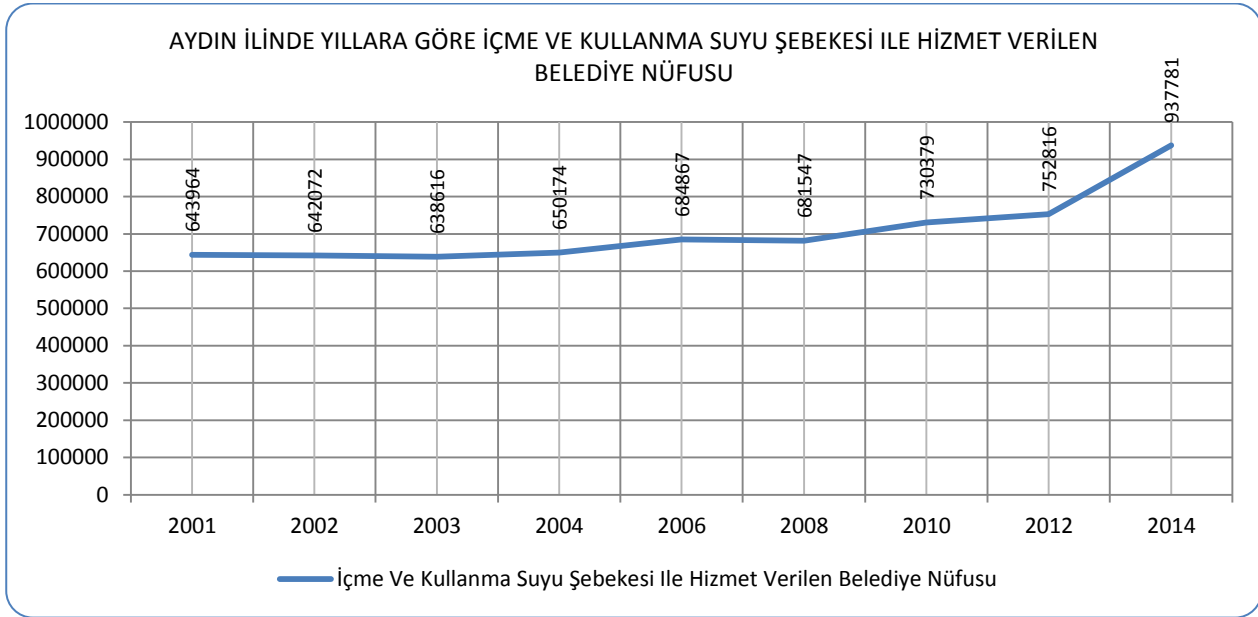
B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Aydın ili Efeler İlçesinde yüzeysel su kaynağı olarak İkizdere Barajı (9.864.006 m³/yıl) ve Tabakhane Deresi (5.346.101 m³/yıl) kullanılmaktadır. Efeler ilçesi için kullanılmakta olan Yüzeysel su kaynaklarının arıtılmasında kullanılmak üzere 1 adet içme suyu arıtma tesisi mevcuttur.1993 yılında devreye alınan içme suyu arıtma tesisinin kapasitesi 500 l/sn'dir.

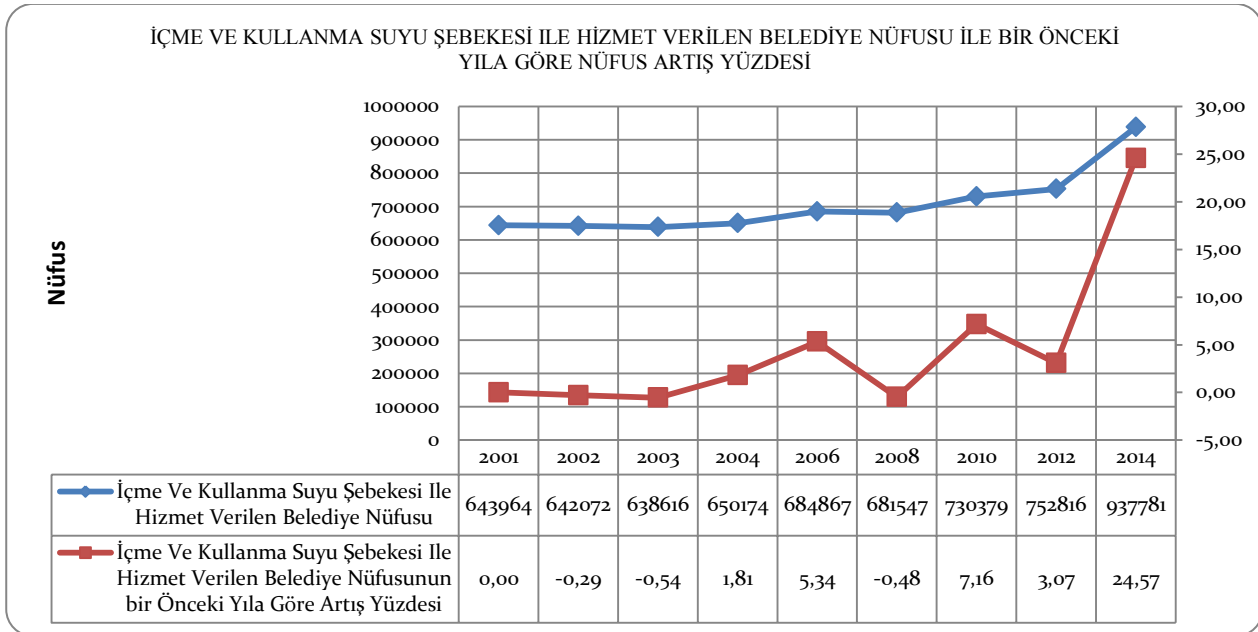

Şekil B.8 – Aydın ilinde Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı (2016 verileri henüz TÜİK tarafından yayınlanmamıştır.) (TÜİK, 2016)

İlde içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen 17 belediye mevcuttur.

Şekil B.9 – Aydın ilinde Yıllara Göre İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi Hizmet Verilen Belediye Nüfusu (2016 verileri henüz TÜİK tarafından yayınlanmamıştır.) (TÜİK, 2016)

Şekil B.10 – Aydın ilinde Yıllara Göre İçme Ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusu İle Bir Önceki Yıla Göre Nüfus Artış Yüzdesi (2016 verileri henüz TÜİK tarafından yayınlanmamıştır.) (TÜİK, 2016)

İçme Ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunda 2012 yılından sonra meydana gelen büyük artış Aydın Belediyesinin 6360 sayılı Kanun ile Büyükşehir olması bu nedenle görev ve sorumluluk alanının genişlemesinden kaynaklanmaktadır. Genel olarak hizmet verilen Belediye nüfusunda zaman azalmalar olsa da bir artış olduğu söylenebilir.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su, içme suyu olarak kullanılan su kaynakları ve debi değerleri ile içme suyu arıtma tesisine ilişkin bilgiler aşağıdadır.

Çizelge B.18 - Aydın İlinde Kullanılan Yeraltı Su Kaynaklarından Temin Edilen Su Miktarları
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2016)

S.N	SU KAYNAĞININ ADI	KAYNAKTAN ÇEKİLEN SU MİKTARI (m ³ /yıl)
	Aydın Merkez Kuyu(tüm kuyular toplam)	2.256.774
1.	Aydın Merkez Pınarbaşı 1	65L/s
2.	Aydın Merkez Pınarbaşı 2	45L/s
3.	Aydın Merkez Pınarbaşı 3	70L/s
4.	Aydın Merkez Pınarbaşı 4	50L/s
5.	Aydın Merkez Pınarbaşı 5	40L/s
6.	Aydın Merkez Pınarbaşı 6	71L/s
7.	Aydın Merkez Pınarbaşı 7	22L/s
8.	Aydın Merkez Dedekuyu 1	37L/s
9.	Aydın Merkez Dedekuyu 2	25L/s
10.	Aydın Merkez Dedekuyu 5	36L/s
11.	Aydın Merkez Dedekuyu 6	22L/s
12.	Aydın Merkez Dedekuyu 7	25L/s
13.	Aydın Merkez Dedekuyu 9	25L/s
14.	Aydın Merkez Dedekuyu 10	12L/s
15.	Aydın Merkez Dedekuyu 11	18L/s
16.	Aydın Merkez Dedekuyu 12	28L/s
17.	Aydın Merkez Dedekuyu 13	36L/s
18.	Aydın Merkez Dedekuyu 14	36L/s
19.	Aydın Merkez Dedekuyu 15	16L/s
20.	Aydın Merkez Dedekuyu 16	18L/s
21.	Aydın Merkez Güzelhisar 1	25L/s
22.	Aydın Merkez Cumhuriyet 1	25L/s
23.	Aydın Merkez Egemenlik	25L/s
24.	Aydın Merkez Meşrutiyet 1	90L/s
25.	Didim 1 Nolu mezarlık dışı su pompası	15 L/s

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

S.N	SU KAYNAĞININ ADI	KAYNAKTAN ÇEKİLEN SU MİKTARI (m ³ /yıl)
26.	Didim 2 Nolu mezarlık içi su pompası	15 L/s
27.	Didim 3 Nolu mezarlık içi en son açılan	18 L/s
28.	Didim 4 Nolu yükselen villa trafo gibi	18 L/s
29.	Didim 5 Nolu yükselen villa alpetek	15 L/s
30.	Didim 6 Nolu bahçeliköy su pompası	15 L/s
31.	Didim 7 Nolu bahçeliköy altı su pompası	18 L/s
32.	Didim 8 Nolu shell benzilliği karşısı	18 L/s
33.	Didim 9 Nolu ana su deposu karşısı dal p.	20 L/s
34.	Didim 10 Nolu şükrülerin bahçe girişinde su p.	6 L/s
35.	Didim 11 Nolu şükrülerin bahçe dışında su p.	8 L/s
36.	Didim 12 Nolu şükrülerin bahçe içi su p.	8 L/s
37.	Didim 13 Nolu ege güneşi su p.	6 L/s
38.	Didim 14 Nolu ali bakay tepedeki su pompası	8 L/s
39.	Didim 15 Nolu ali bakay trafo yanı	15 L/s
40.	Didim 16 Nolu ali bakay dere içi su pompası	15 L/s
41.	Didim 17 Nolu meryem kara bahçe yanı su p.	10 L/s
42.	Didim 18 Nolu azimler ismet abi bahçe içi su p.	5 L/s
43.	Didim 19 Nolu azimler trafo yanındaki su p.	8 L/s
44.	Didim 20 Nolu ramazan oğuz tarla yanı	8 L/s
45.	Didim 21 Nolu osman kurt yeni dalgıç pompası	18 L/s
46.	Didim 22 Nolu osman kurt eski dalgıç pompası	15 L/s
47.	Didim 23 Nolu shell benzinliğinin altı	13 L/s
48.	Didim 24 Nolu lastikçi yanı su pompası	10 L/s
49.	Didim 25 Nolu milangaz karşısı dalgıç su pompası	18 L/s
50.	Didim 26 Nolu aykar sit. Yanı su pompası	18 L/s
51.	Didim 27 Nolu kokina 3 su pompası	18 L/s
52.	Didim 28 Nolu kokina 2 su pompası	15 L/s
53.	Didim 29 Nolu kokina 1 trafo karşısı	25 L/s
54.	Didim 30 Nolu yeşilkent yol üzeri alpekli kab.	18 L/s
55.	Didim 31 Nolu kırıklı meltem su pompası	8 L/s
56.	Didim 32 Nolu kırıklı yeşilkent su pompası	10 L/s

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

S.N	SU KAYNAĞININ ADI	KAYNAKTAN ÇEKİLEN SU MİKTARI (m ³ /yıl)
57.	Didim 33 Nolu kısıklı dalgıç pompası	13 L/s
58.	Didim 34 Nolu jansa bakkal yanı	11 L/s
59.	Didim 35 Nolu jansa camii yanı	13 L/s
60.	Didim 36 Nolu didim ana okulu	8 L/s
61.	Didim 37 Nolu liman yolu tedaf park içi hasan abi	18 L/s
62.	Didim 38 Nolu liman yolu mavi ön. Sit. Park içi	18 L/s
63.	Didim 39 Nolu çamlık mah. Jansa sit. Park içi	15 L/s
64.	Didim 40 Nolu sağtur erol taş cafe yanı	18 L/s
65.	Didim 41 Nolu sağtur blue by park sit. Giriş	18 L/s
66.	Didim 42 Nolu yeşilkent yol üzeri tedaş trafo yanı	18 L/s
67.	Didim 43 Nolu petrol karşı	
68.	Didim Akbük Şehiriçi 1 Nolu nurullah kocabıyık ilköğretim okulu	6 L/s
69.	Didim Akbük Şehiriçi 2 Nolu palmiye sitesi yanı su pompası	6 L/s
70.	Didim Akbük Şehiriçi 3 Nolu sanayi yanı su pompası	6 L/s
71.	Didim Akbük Şehiriçi 4 Nolu uşaklılar sitesi yanı	
72.	Didim Akbük Şehiriçi 5 Nolu izci kampı su pompası	6 L/s
73.	Didim Akbük Şehiriçi 6 Nolu yeni camii görkem sitesi su pompası	6 L/s
74.	Didim Akbük Şehiriçi 7 Nolu sanayi yolu cem 2 sitesi yanı	5 L/s
75.	Didim Akbük Şehiriçi 8 Nolu akbük itfaiye içi	5 L/s
76.	Didim Akbük Şehiriçi 9 Nolu akbük garaj yanı	10 L/s
77.	Didim Akbük Kırıkıçi 10 Nolu akbük şeref abi bahçe içi	7 L/s
78.	Didim Akbük Kırıkıçi 11 Nolu şeref abi bahçe dışı	7 L/s
79.	Didim Akbük Kırıkıçi 12 Nolu yılanlı trafo yanı	7 L/s
80.	Didim Akbük Kırıkıçi 13 Nolu kırıkıçi harıp ağacı karşı	7 L/s
81.	Didim Akbük Kırıkıçi 14 Nolu kırıkıçi naf yol kenarı	10 L/s
82.	Didim Akbük Kırıkıçi 15 Nolu aydın abi alpek kabl.	5 L/s
83.	Didim Akbük Kırıkıçi 16 Nolu aydın abi bahçe dışındaki su pompası	6 L/s

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

S.N	SU KAYNAĞININ ADI	KAYNAKTAN ÇEKİLEN SU MİKTARI (m ³ /yıl)
84.	Didim Akbük Kırıkçı 17 Nolu aydın abi evinin yanındaki su pompası	8 L/s
85.	Didim Akbük Kırıkçı 18 Nolu aydın abi trafo yanındaki su pompası	6 L/s
86.	Didim Akbük Kırıkçı 19 Nolu kırıkçı O.G. Direği yükselticisi yanı	7 L/s
87.	Didim Akbük Kırıkçı 20 Nolu kırıkçı askeri arsa içi su pompası	7 L/s
88.	Didim Akbük Kırıkçı 21 Nolu nato yol kenarı yeni su pompası	5 L/s
89.	Didim Akbük Kırıkçı 22 Nolu kırıkçı milli eğitim yeni su pompası	5 L/s
90.	Didim Fevzipaşa 1 Nolu milli eğitim pompası	12 L/s
91.	Didim Fevzipaşa 2 Nolu dere içindeki su pompası	10 L/s
92.	Didim Fevzipaşa 3 Nolu ziraat su pompası	15 L/s
93.	Didim Fevzipaşa 4 Nolu ömer abi bahçe içi su pompası	18 L/s
94.	Didim Akyeniköy 1 Nolu ispanyol zeytinlik içindeki su pompası	6 L/s
95.	Didim Akyeniköy 2 Nolu terfi karşısındaki su pompası	6 L/s
96.	Didim Akyeniköy 3 Nolu yeniköy yol üzeri yolun sol tarafında	6 L/s
97.	Didim Akyeniköy 4 Nolu yeniköy yol üzeri yolun sağ tarafında	6 L/s
98.	Didim Akyeniköy 5 Nolu alpek kablolu su pompası	6 L/s
99.	Didim Akyeniköy 6 Nolu terfi bahçe içi su pompası	5 L/s
100.	Didim Akyeniköy 7 Nolu alpekten sonraki yolun kenarındaki su pompası	6 L/s
101.	Didim Akköy 1 Nolu ferdal terfi yanı	5 L/s
102.	Didim Akköy 2 Nolu ferdal terfi karşısı	5 L/s
103.	Didim Akköy 3 Nolu ismail abi bahçe altı	8 L/s
104.	Didim Balat 1 Nolu balat su pompası	14 L/s
105.	Didim Batıköy 1 Nolu batıköy su pompası	6 L/s
106.	Koçarlı Akmescit kaynak suyu	
107.	Koçarlı Bağarcık kaynak suyu	
108.	Koçarlı Bağcılar kaynak suyu	

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

S.N	SU KAYNAĞININ ADI	KAYNAKTAN ÇEKİLEN SU MİKTARI (m³/yıl)
109.	Koçarlı Birci kaynak suyu	
110.	Koçarlı Boğaziçi sondaj	
111.	Koçarlı Boydere sondaj	
112.	Koçarlı Büyükdere sondaj	
113.	Koçarlı Cincin sondaj	
114.	Koçarlı Çakırbeyli sondaj	
115.	Koçarlı Çakmar sondaj	
116.	Koçarlı Çallı sondaj	
117.	Koçarlı Çeşme kaynak suyu	
118.	Koçarlı Çulhalar sondaj	
119.	Koçarlı Dedeköy sondaj	
120.	Koçarlı Dereköy sondaj	
121.	Koçarlı Esentepe sondaj	
122.	Koçarlı Evsekler sondaj	
123.	Koçarlı Gaffarlar sondaj	
124.	Koçarlı Güdüşlü sondaj	
125.	Koçarlı Gözkayası sondaj	
126.	Koçarlı Gözkayası hasanlar sondaj	
127.	Koçarlı Hacıhamzalar sondaj	
128.	Koçarlı Halilbeyli sondaj	
129.	Koçarlı Haydarlı sondaj	
130.	Koçarlı Karaağaç sondaj	
131.	Koçarlı Karacaören sondaj	
132.	Koçarlı Karadut kaynak suyu	
133.	Koçarlı Kasaplar sondaj	
134.	Koçarlı Kızılcabölük kaynak suyu	
135.	Koçarlı Kızılkaya kaynak suyu	
136.	Koçarlı Kullar sondaj	
137.	Koçarlı Kuşlarbeleni kaynak suyu	
138.	Koçarlı Kuşlarbeleni caferler kaynak suyu	
139.	Koçarlı Mersinbeleni sondaj	

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

S.N	SU KAYNAĞININ ADI	KAYNAKTAN ÇEKİLEN SU MİKTARI (m³/yıl)
140.	Koçarlı Orhaniye sondaj	
141.	Koçarlı Sapalan sondaj	
142.	Koçarlı Satılar sondaj	
143.	Koçarlı Sobuca sondaj	
144.	Koçarlı Şahinciler sondaj	
145.	Koçarlı Şenköy sondaj	
146.	Koçarlı Taşköy kaynak suyu	
147.	Koçarlı Tekeli sondaj	
148.	Koçarlı Tığlılar kaynak suyu	
149.	Koçarlı Timinciler sondaj	
150.	Koçarlı Yağcıdere kaynak suyu	
151.	Koçarlı Yağhanlı sondaj	
152.	Koçarlı Yeniköy sondaj	
153.	Koçarlı Bıyıklı sondaj	
154.	Koçarlı Merkez sondaj	
155.	Yenipazar Merkez	100m-20m ³
156.	Yenipazar Merkez	175m-15m ³
157.	Yenipazar Merkez	70m-10m ³
158.	Yenipazar Merkez	140m-32m ³
159.	Yenipazar Merkez	3 L/s
160.	Yenipazar Alhan	124m-7m ³
161.	Yenipazar Çulhan 1	177m-6m ³
162.	Yenipazar Çulhan 2	177m-6m ³
163.	Yenipazar Dereköy	175m-12m ³
164.	Yenipazar Hamzabali	123m-18m ³
165.	Yenipazar Donduran	86m-12,5m ³
166.	Yenipazar Donduran	5 L/s
167.	Yenipazar Direcik	60m-15m ³
168.	Yenipazar Çavdar 1	140m-6m ³
169.	Yenipazar Çavdar 2	140m-6m ³
170.	Yenipazar Çavdar 3	140m-6m ³

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

S.N	SU KAYNAĞININ ADI	KAYNAKTAN ÇEKİLEN SU MİKTARI (m ³ /yıl)
171.	Yenipazar Çavdar	1 L/s
172.	Yenipazar Eğridere 1	140m-6m ³
173.	Yenipazar Eğridere 2	140m-6m ³
174.	Yenipazar Eğridere	1 L/s
175.	Yenipazar Karacaören	188m-3 L/s
176.	Yenipazar Karacaören	70m-6m ³
177.	Yenipazar Karacaören	1 L/s
178.	Yenipazar Paşaköy	130m-4,5 L/s
179.	Yenipazar Paşaköy	1 L/s
180.	Yenipazar Hacıköseler	130m-6m ³
181.	Yenipazar Hacıköseler	2 L/s
182.	Yenipazar Karaçakallar 1	158m-3 L/s
183.	Yenipazar Karaçakallar 2	125m-6m ³
184.	Yenipazar Alioğulları 1	140m-6m ³
185.	Yenipazar Alioğulları 2	110m-3 L/s
186.	Yenipazar Alioğulları	2 L/s
187.	Yenipazar Koyunlar	140m-6m ³
188.	Yenipazar Koyunlar	2 L/s

Çizelge B.19 - Aydın İlinde İçme Suyu Paket Arıtma Tesisleri Listesi
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2016)

S.n.	İlçe	Mahalle	Arıtma tipi
1	Koçarlı	Gözkayası	Arsenik
2	Koçarlı	Bıyıklı	Arsenik
3	Koçarlı	Sobuca	Arsenik
4	Koçarlı	Büyükdere	Arsenik
5	Koçarlı	Kızılkaya	Demir-mangan
6	Koçarlı	Şahinciler	Demir-mangan
7	Koçarlı	Satılar	Demir-mangan
8	Koçarlı	Yeniköy	Demir-mangan

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

S.n.	İlçe	Mahalle	Aritma tipi
9	Koçarlı	Haydarlı	Demir-mangan
10	Koçarlı	Esentepe	Demir-mangan
11	Koçarlı	Evsekler	Demir-mangan
12	Koçarlı	Çulhalar	Demir-mangan
13	Söke	Bayırdamı	Demir-mangan
14	Söke	Çalıköy	Demir-mangan
15	Söke	Çavdar	Demir-mangan
16	Söke	Köprüalan	Demir-mangan
17	Söke	Aslanyaylası	Demir-mangan
18	Söke	Kaygılı	Demir-mangan
19	Söke	Özbaşı	Demir-mangan
20	Çine	Yağcılar	Demir-mangan
21	Karpuzlu	Akçaabat	Demir-mangan
22	Nazilli	Aşağıörencik	Demir-mangan
23	Efeler	Tepeköy	Demir-mangan
24	Germencik	Uzunkum	Arsenik
25	Yenipazar	Alioğulları	Demir-mangan
26	Bozdoğan	Kızıltepe-konaklı-tütüncüler	Demir-mangan
27	İncirliova	Palamut	Arsenik
28	Çine	Kavşit	Mangan
29	Çine	Seferler	Demir-mangan
30	Karpuzlu	Akçaabat	Demir-mangan
31	Karpuzlu	Tekeler	Demir-mangan
32	Koçarlı	Bağcılar	Arsenik-mangan
33	Koçarlı	Birci	Demir-mangan
34	Efeler	Kuloğulları	Demir-mangan-bulanıklık
35	Nazilli	Bağcılı	Demir-Mangan-Arsenik-Bakır-Nikel-Kadmiyum
36	Nazilli	Karahallı	Mangan
37	Nazilli	Semali	Demir-Mangan-Amonyum-

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

S.n.	İlçe	Mahalle	Arıtma tipi
			Kadmiyum-Bulanıklık
38	Nazilli	Derebaşı	Mangan-Bulanıklık
39	Efeler	Böcek	Mangan
40	Efeler	Güdüşlü	Arsenik
41	Koçarlı	Çallı	Arsenik
42	Söke	Akçakaya	Demir-Mangan-Arsenik-Bulanıklık
43	Söke	Kisir	Mangan-Arsenik
44	Söke	Yeniköy	Demir-Mangan-Arsenik-Nikel-Bulanıklık
45	Söke	Yeşilköy	Mangan-Arsenik

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Çizelge B.20 - Aydın Büyükşehir Belediyesi İçmesuyu Debi Değerleri
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2016)

Su Kaynağının Adı	Kaynaktan Çekilen Su Miktarı (m ³ /yıl)
Aydın Merkez Tabakhane Deresi	5.346.101
Aydın Merkez İkizdere Barajı	9.856.006
Aydın Merkez Kuyu(Tüm Kuyular toplam)	2.257.774
Toplam debi 2016	17.459.881

B.4.2. Sulama

İlimizde 2016 yılı itibariyle tarım yapılan alanlara ilişkin bilgiler aşağıdaki çizelgede özetlenmiştir

Çizelge B.21 - Aydın İlinde Tarım Yapılan Alanlar
(TÜİK-2016)

Toplam Alan(Dekar)	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Ekilen Alanı(Dekar)	Nadas Alanı(Dekar)	Sebze Bahçeleri Alanı(Dekar)	Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkilerinin Alanı(Dekar)	Süs Bitkileri Alanı(Dekar)
3.649.429,30	1.345.000,00	33.339,00	107.406	2.163.581	103

Kaynak: TÜİK, <https://biruni.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul> 2016

DSİ 21. Bölge Müdürlüğü tarafından 198.370 Ha arazi üzerinde etüt yapılmış olup, 144.926 Ha arazinin ekonomik olarak sulanabilir arazi olduğu belirlenmiştir. Aydın İli ekonomik olarak sulanabilir 144.926 Ha. Arazi için aşağıdaki çizelgede belirtilen sulama projeleri planlanmıştır.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge B.22 - Aydın İli Sulama Projeleri
(DSİ-2016)

TESİSİN ADI	Sulama Alanı (ha)
PLANLAMASI DEVAM EDEN	
Oyuk Barajı ve Ortaklar Ovası Sulaması (Teknik Rap.)	2309.0
Germencik Ömerbeyli Göleti ve Sulaması	73.0
Kuyucak Kurtuluş Göleti ve Sulaması	126.0
Koçarlı Zeytinköy Göleti ve Sulaması	133.0
Aydın-Bozdoğan Güneyköy Göleti ve Sulaması	127.5
Aydın-Çine Akalan (Kavşit) Göleti ve Sulaması	47.5
Aydın-Çine Dereli Göleti ve Sulaması	34.4
Aydın-Nazilli Kozdere Göleti ve Sulaması	246.0
Kuyucak Kayran Göleti ve Sulaması	80.0
Toplam	3176.4
YATIRIM PROGRAMINDA BULUNAN SAHA	
Bozdoğan Ovası Sulaması 1.Kısım Sağ Sahil İkmali Sulaması	4908.0
Yenice Ovası Sulaması (Rev.)	1485.0
Koçarlı Bağarası Sulaması	14604.0
Yenipazar Dalama Sulaması (Katkı paylı)	5100 (Yenileme)
Çine Sulaması	6465.0
Dalama Sulaması	2000.0
Aydın-Karacasu Ataköy Göleti İkmali 2. kısım	185.0
Köşk Başçayır Göleti ve Sulaması	202.0
Sultanhisar Göleti ve Sulaması	152.0
Karpuzlu Şenköy Göleti ve Sulaması	74.0
Yenipazar Katrancı Göleti Sulaması	145.0
Nazilli İsabeyli Göleti ve Sulaması	195.0
Söke Karacahayıt Göleti ve Sulaması	204.0
Yenipazar Koyunlar Göleti ve Sulaması	50.0
Karacasu Işıklar Bozyer Göleti ve Sulaması	126.0
Karpuzlu Hatıpkışla Göleti ve Sulaması	109.6
Toplam	30904.6
İŞLETMEDE OLAN	
Akçaova Göleti Sulaması	337.0
Akçay Sulaması	18493.0
Aydın Ovası Sulaması	20920.0
Bozdoğan-Akçay Sol Sahil Sulaması	6472.0
Çatak-Kavşit Göleti Sulaması	160.0
Çine-Topçam Sulaması	4983.0
Hıdırbeyli Göleti Sulaması	273.0
Kahvederesi Göleti Sulaması	32.0
Nazilli Sulaması	18485.0
Söke Ovası Sulaması	29135.0
Sultanhisar Sulaması	7360.0
Karpuzlu Ovası Sulaması	3123.0
İbrahim Kavağı Göleti Sulaması	81.0
Karacaören Göleti Sulaması	600.0
Karacasu- Gökçeburun Göleti Sulaması	108.0
Karpuzlu Meriçler Göleti ve Sulaması**	161.0
Yenipazar Hamzabali Göleti Sulaması**	100.0
Karacasu Kahvederesi 2 Göleti Sulaması **	22.0

	110845.0
Genel Toplam	144926,0

B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Bu başlık altında bilgi edinilememiştir.

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Bu başlık altında bilgi edinilememiştir.

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

Bu başlık altında bilgi edinilememiştir.

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Aydın ili sınırları içerisinde su gücü ile elektrik enerjisi üretmek üzere gerçekleştirilecek tüm HES projeleriyle birlikte 2016 yıl sonu itibariyle; 160,95 MW Kurulu Güç ve ile yılda 497,89 GWh/yıl enerji üretilebilecek potansiyel bulunmaktadır. İşletmede olan HES projelerinden Akçay HES, Başaran HES, Çine- Adnan Menderes Barajı ve HES, Feslek HES, Kemer Barajı ve HES, Sırma HES projelerinden toplam 141,68 MW Kurulu Güç ile yılda 424,38 GWh/yıl enerji üretilebilmektedir.

Çizelge B-23 – Hidroelektrik Enerji Potansiyel (DSİ-2016)

AŞAMASI				
SIRA NO	HES ADI	İli	Toplam KURULU GÜÇ (MW)	Toplam Yıllık Enerji (GWh/yıl)
Planlama				
1	Alhisar	Aydın	4,22	8,87
2	Gökbel Barajı ve HES	Aydın	5,60	8,87
3	Gölgelikaya	Aydın	1,25	7,20
4	Karacasu	Aydın	2,50	12,50
5	Kemer	Aydın	5,40	25,00
6	Kovanburnu	Aydın	0,30	1,50
Toplam			19,27	73,51
İşletmede				
1	Akçay	Aydın	31.98	94.88
2	Başaran	Aydın	0.60	4.27
3	Çine –A. Menderes Brj ve HES	Aydın	46.26	118.00
4	Feslek	Aydın	8.84	41.00
5	Kemer Barajı ve HES	Aydın	48.00	143.00
6	Sırma	Aydın	6.00	23.23
Toplam			141,68	424,38
Genel Toplam			160,95	497,89

B.4.5. Rekreatyonel Su Kullanımı

Park, bahçe sulaması amaçlı kullanılan su şebekeden çekilmektedir.

B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus

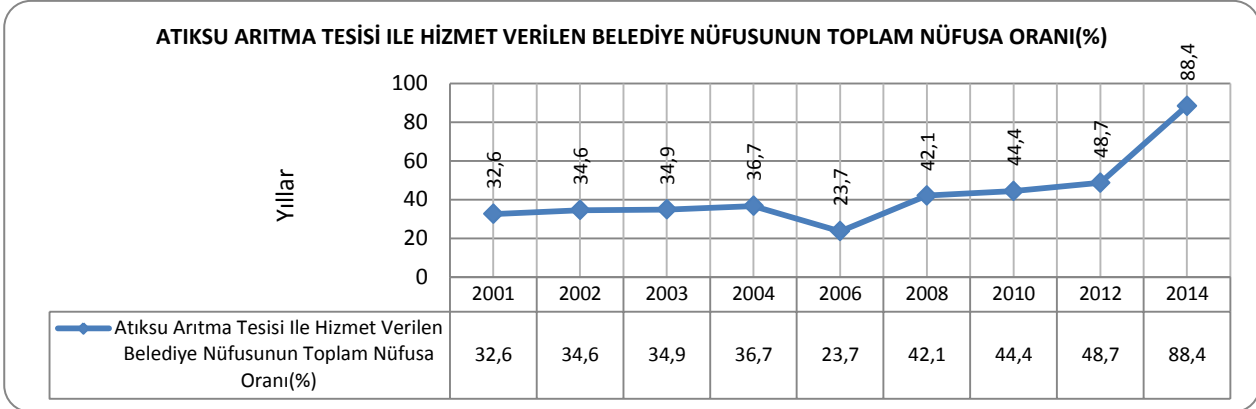
TUIK 2014 verilerine göre kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunda nüfusunda 2001 yılından 2008 yılına kadar düzenli bir artış, 2008 yılından itibaren 2010 yılına kadar artan oranda bir artış ve 2010 yılından sonra da bir artış trendi görülmektedir.

İlimizde TUIK 2014 verilerine göre 17 Belediye tarafından kanalizasyon şebekesi ile hizmet veren Belediye mevcuttur. Efeler Merkez İlçemizde 2016 yılı itibari ile 307.630 m kanalizasyon hattı mevcuttur.

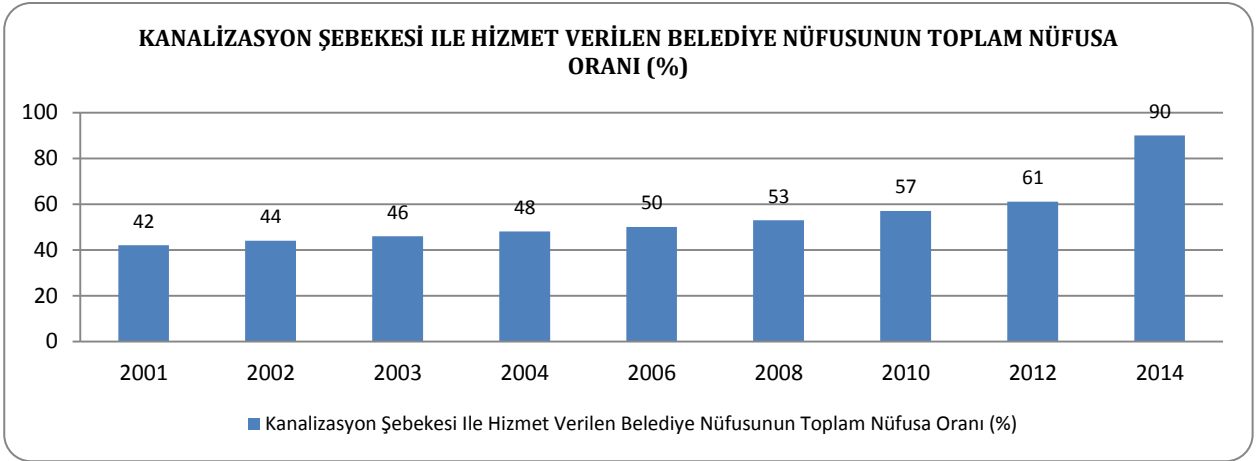
Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı 2014 yılında % 88,4'dür. Söz konusu oranda 2001 yılından itibaren düzenli bir artış görülmektedir.

Çizelge B-24 - Aydın İl Kanalizasyon Kullanımının Nüfusa Oranı
(Aydın Büyükşehir Belediyesi- 2016)

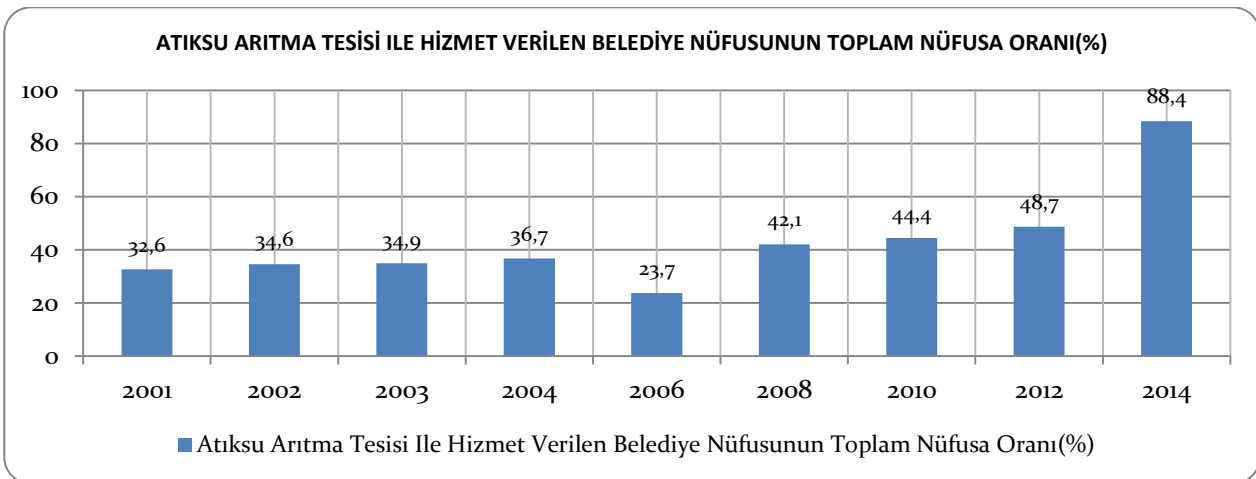
(Aydın Büyükşehir Belediyesi-2016) İLÇE ADI	İLÇE NÜFUSU	KANALİZASYON KULLANIMININ NÜFUSA ORANI (%)
Bozdoğan	33.857	35,22
Buharkent	12.499	56,14
Çine	49.888	45,99
Didim	77.164	92,93
Efeler	281.759	89,18
Germencik	43.817	70,64
İncirliova	49.169	72,71
Karacasu	18.952	46,53
Karpuzlu	11.333	17,97
Koçarlı	23.243	32,79
Köşk	27.335	39,84
Kuşadası	106.939	94,48
Kuyucak	26.960	63,76
Nazilli	153.879	83,26
Söke	117.728	88,84
Sultanhisar	20.932	72,22
Yenipazar	12.800	50,32

Şekil B.11 – Aydın ilinde Yıllara Göre Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı (TÜİK, 2016) (TÜİK 2016 verileri yayınlanmamıştır.)

Şekil B.12 – Aydın ilinde Yıllara Göre Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı (TÜİK, 2016) (TÜİK 2016 verileri yayınlanmamıştır.)

Şekil B.13 – Aydın ilinde 2001 ve 2014 Yılları Arasında Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (TÜİK, 2016) (TÜİK 2016 verileri yayınlanmamıştır.)

Belediyenin atıksu arıtma tesislerinden çıkan arıtma çamurunun analizine ilişkin veri mevcut değildir.

Çizelge B.25 – Aydın ilinde 2016 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Aydın Büyükşehir Belediyesi 2016)

Yerleşim Yerinin Adı			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
			Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
İl Merkezi İlçeler	Bozdoğan	Eymir Mahallesi AAT	X			X	X		100	0.001	35617647D 4169143K Eymir Deresi		1.000	10 ton/yıl
		Toki Konutları AAT							180	0.0017	Deliçay		1.500	
		Bozdoğan Akçay AAT							1200	0.0139	35616447D 4172570K Bozdoğan Deresi		7.500	
		Yazıkent AAT							190	0.0017	35621955D 4172622K Gürlek Deresi		2.000	
	Buhar kent	Buharkent Savcılı AAT	x			x	x		250	0.0028	35652525D 4201774 K Büyük Menderes		1.250	5 ton/yıl
	Çine	Çine AAT	x			x	x		3.000	0.034	35590425D 4160483K Çine Çayı		20.000	10 ton/yıl
		Akçaova AAT (Doğal)							250	0.0028	Helvacı Deresi		2.600	
	Didim	Didim AAT	x			x	x		40.000	0.58	Ege Denizi		300.000	300 ton/yıl
		Akbük AAT							2500	0.028	Sulama		2.500	
	Efeler	Doğu AAT	x			x	x		53.531	0.62	Büyük Menderes		176.000	500 ton/yıl
Dalama AAT(Doğal)		x						300	0.0034	DSİ Kurutma Kanalı		1.500		

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Yerleşim Yerinin Adı		Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
		Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
	Umurlu AAT		x		x	x		2.400	0.0277	35 584726D 4187608K Büyük Menderes		12.000	
	Aydın Otogar	x			x	x		300	0.0035	35S,574068D, 4183584K Sulama suyu		1.500	20 ton/yıl
Germencik	Germencik		x		x	x		5.000		DSİ Kurutma Kanalı		-	-
İncirliova	İncirliova		x		x	x		3.000		DSİ Kurutma Kanalı		-	-
Karacasu	Karacasu AAT	x			x	x		1.000	0.011	Özdere		5.000	20 ton/yıl
	Ataeymir AAT(Doğal)							150	0.0024	Dandalaz Çayı		1.200	
	Yenice AAT(Doğal)							200	0.0023	Dandalaz Çayı		1.100	
Karpuzlu	Karpuzlu	x			x	x		300	0.003	Kocaçay Çayı		1.500	20 ton/yıl
Koçarlı	Bıyıklı AAT	x			x	x		160		DSİ Kurutma Kanalı		1.200	10 ton/yıl

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Yerleşim Yerinin Adı		Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Artılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
		Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
Köşk	Çiftlik	x			x	x		300		Büyük Menderes		1500	10 ton/yıl
Kuşadası	Kuşadası		x		x	x		89.794	0.87	Ege Denizi		Kuşadası AAT inşaatı tamamlanıp işletmeye alındığında yaklaşık 90.000 kişiye hizmet verecektir. Halihazırda atıksular Derin Deniz Deşarjı ile bertaraf edilmektedir.	
	Yeniköy AAT	x			x	x		112	0.0013	Kuru Dere Yatağı		750	10 ton/yıl
Nazilli	Kuyucak AAT	x			x	x		1200	0.013	35 628164 D 41 96177 K DSİ Kurutma Kanalı		7.000	5 ton/yıl
	Başaran AAT(Doğal)	x						140	0.0026	35 635319 D 41 94677K Dandalaz Çayı		1.400	
	Horsunlu AAT(Doğal)	x						200	0.0023	Büyük Menderes		1.000	
	Pamukören AAT(Doğal)	x						400	0.0046	Büyük Menderes		3.000	
	Kurtuluş AAT(Doğal)		x					250	0.0028	Büyük Menderes		1250	
	Yamalak AAT(Doğal)	x						300	0.0033	Büyük Menderes		1.750	
Nazilli	Nazilli AAT	x			x	x		27.000	0.3125	Büyük Menderes		80.000	100 ton/yıl
	İsabeyli AAT							300	0.0034	DSİ Kurutma		1.500	

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Yerleşim Yerinin Adı		Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
		Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
										Kanalı			
	Söke	Söke	x				50.000	0.578	DSİ Kurutma Kanalı		250.000	50 ton/yıl	
	Sultanhisar	Sultanhisar AAT	x				1.000	0.011	Büyük Menderes		6000	20 ton/yıl	
		Atça 1 AAT	x				600	0.007	DSİ Kurutma Kanalı		7500		
		Atça 2 AAT	x				600	0.007	DSİ Kurutma Kanalı				
	Yenipazar	Yenipazar	x				600	0.007	35 604042 D 41 88261K DSİ Kurutma Kanalı		6500	20 ton/yıl	

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge B.26 – Aydın ilinde 2016 Yılı OSB’lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu
(Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, OSB Bilgi Sitesi, <https://osbbs.sanayi.gov.tr/>,2016)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları	Açıklamalar
AYDIN	Var	2500 m ³ /gün	F+B+K	0,063	Musluca Deresi	35S586740 D 4186706 K	Verileri ölçüm ve analizleri göstermektedir
AYDIN	Proje aşamasında	9000	F+B+K	46	Musluca Deresi	35S 586316D 4189878K	Söz konusu AAT proje aşamasında olup veriler hesaplama dayalıdır
ASTİM	Var	1750 m ³ /gün	F+B+K		DSİ kurutma kanalı	35S578058 D 4187205 K	
NAZİLLİ	Yok	-	-	-	Büyük menderes	35 616 657 D 41 93126 K	Nazilli Belediyesi ve O.S.B Yönetimi arasında yapılan protokol ve meclis kararı doğrultusunda Aydın Büyükşehir Belediyesi’ne ait AAT’ye verilmektedir.
ORTAKLAR	Var	2000 m ³ /gün	F+B+K		Naipli çayı	35S544801 D 4190349 K	
ÇİNE	Proje aşamasında	400 m ³ /gün					Merkezi Atıksu Arıtma Tesisi 1. Kademesinin Kapasite değeri verilmiştir
ÇİNE	VAR	200	F+B	1,00	ÇİNE ÇAYI	37.382377 27.582575	İşletmelerin proses suları dışındaki atıksular Çine Organize Sanayi Bölgesi Geçici Atıksu Arıtma Tesisinde arıtılmaktadır.
SÖKE	Yok	-	-	-	-	-	Fosseptiklerde biriktirilen atıksular Söke Belediye Başkanlığına ait vidanjörler ile çektilererek Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı Söke Atıksu Arıtma Tesisine gönderilmektedir.
BUHARKENT	Yok	-	-	-	-	-	Faaliyette herhangi bir tesis yok.

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri

Aydın Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 3 adet katı atık düzenli depolama tesisi bulunmaktadır. Bunlar aşağıda sıralanmıştır.

Merkez Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Ilıcabaşı Malı. Doğanköy Mevkii 2. km Efeler/AYDIN,

Kuşadası Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Kirazlı Köyü Tülüoğlu Mevkii 7. km Kuşadası/AYDIN,

Didim Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Akköy Mah. Taşburun Mevkii Didim/AYDIN

Merkez Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinde sızıntı suyu geri devir yapılmakta. Kuşadası ve Didim Katı Atık Düzenli Depolama Tesislerinde sızıntı suyu arıtma tesisleri bulunmaktadır.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlimizde özellikle maden sektöründe ve hazır beton üretim santrallerinde geri kazanılan atıksu yeniden kullanılmaktadır. Özellikle Kuşadası ve Didim ilçelerimizdeki yazlık

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

sitelerde bulunan evsel atıksu arıtma tesislerinde arıtılarak geri kazanılan atıksular çim, bahçe sulamasında kullanılmaktadır.

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” kapsamında ilimizde tespit edilmiş Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Saha mevcut değildir.

Çizelge B.27 - Aydın ilinde 2016 Yılı İçin Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler

(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

	Var	Yok	Varsa Ne/Neler Olduğunu Belirtiniz
Potansiyel kirlenici faaliyetler var mı?		X	

Çizelge B.28 - Aydın ilinde 2016 Yılı İçin Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler

(VERİ MEVCUT DEĞİL)

Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri	Tespit Edilmiş Kirlenmenin Nedeni	Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışma var mı?		Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışmalarda ne tür temizleme faaliyetleri * yapılıyor? (Aşağıdaki temizleme yöntemleri dikkate alınmalıdır)
		Var	Yok	
1.				
2.				

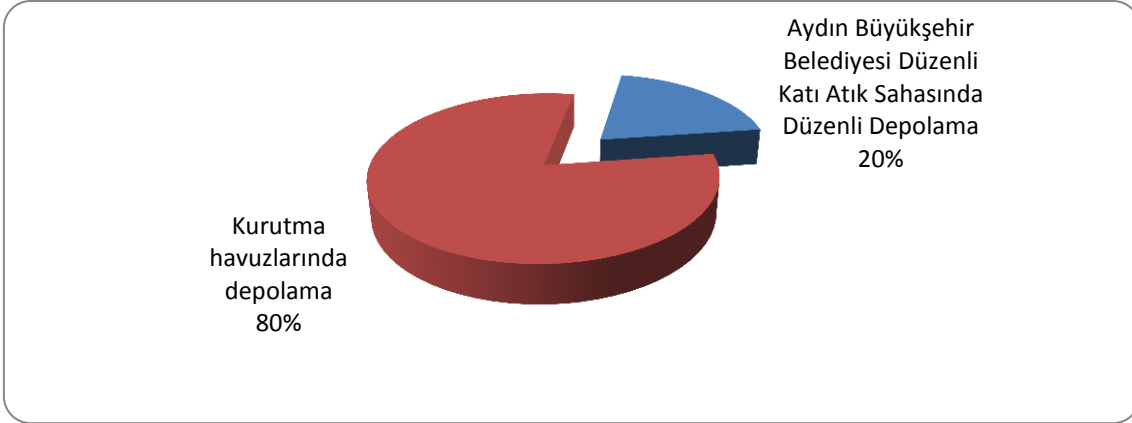
* Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliği Temizleme Yöntemleri

Biyoremediasyon
Fitoremediasyon
Parsel arıtımı
Buharlaştırma
Biyo havalandırma
Elektrokinetik arıtma
Yerinde oksidasyon
Solvent ekstraksiyonu
Hava ile dağıtma (Air sparging)
Buharlaştırma
Termal arıtma
Reaktif Barrier teknolojisi
Yerinde yıkama (In-situ Flushing)

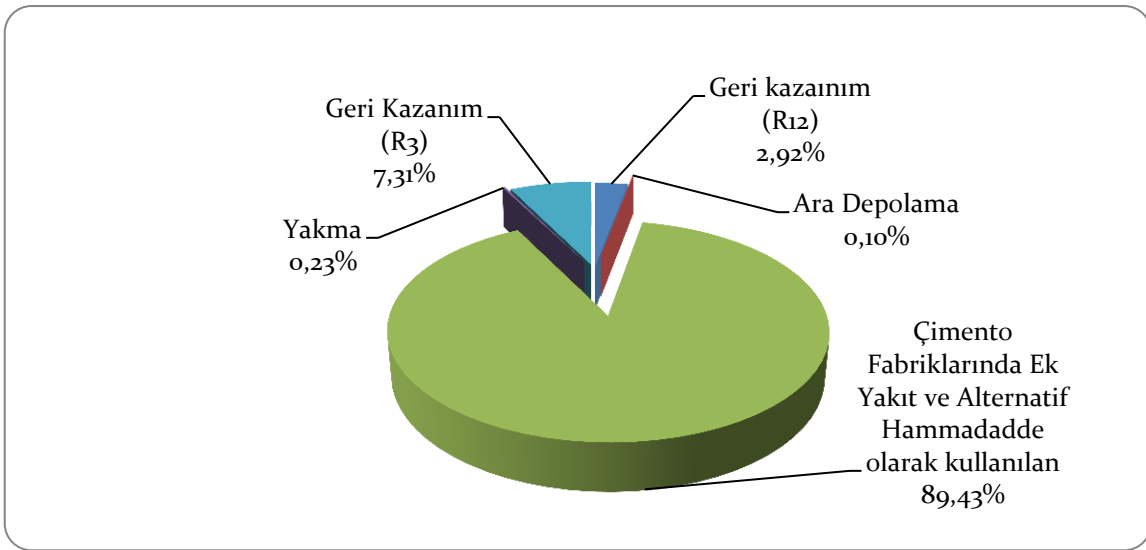
B.6.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı

Aydın Büyükşehir Belediyesi ASKİ Genel Müdürlüğüne bağlı Atıksu Arıtma Tesislerinden çıkan arıtma çamurları kurutma yataklarında kurutulduktan sonra oluşan çamurun %20 si Aydın Büyükşehir Belediyesi Düzenli Katı Atık Sahasında bertaraf edilmekte kalan kısımda kurutma havuzlarında depolanmaktadır.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Şekil B.14-Aydın ilinde 2016 Yılında Belediyelerden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun Yönetimi (Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Şekil B.15-Aydın ilinde 2016 Yılında Sanayiden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun Yönetimi (Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik faaliyetlerinin izin alınması aşamasında; söz konusu alan Orman Alanı olarak tanımlanan alanlardan ise Orman İşletme Müdürlüğüne faaliyet sahibinden ağaçlandırma bedeli, toprak bedeli, arazi kullanım bedeli ve fon bedelleri alınarak gerek faaliyet aşamasında gerekse faaliyet sonunda söz konusu alanda ağaçlandırma ve rehabilitasyon çalışmaları takip edilerek sahanın ağaçlandırılarak terk edilmesi sağlanmaktadır.

Ayrıca, madencilik faaliyetleri ÇED Yönetmeliği kapsamında yer aldığından söz konusu alanlarla ilgili Yönetmelik uyarınca hazırlanan raporda gerek faaliyet esnasında gerekse faaliyet sonrasında alınması gereken önlemler ile rehabilitasyon ve ağaçlandırma çalışmaları ile ilgili gerekli taahhütler alınarak, izlenmesi yapılmaktadır.

Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin olarak oluşturulan komisyon tarafından yerinde inceleme yapılarak, arazi üzerinde yapılan çalışmaların yakın çevresine uyum içerisinde yeniden kazanımı yapılmadığı incelenip değerlendirilmektedir.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.29 – Aydın ilinde 2016 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları (Aydın Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2016)

Bitki Besin Maddesi (N, P, K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)
% 21 A.SÜLFAT	18,610
A.NİTRAT (%26CAN)	3,997
A.NİTRAT(%33)	11,028
POT.NİTRAT(13.0.46)	312
CAL.NİTRAT(15,5N+26,5Ca0)	24
POT.SÜLFAT(%50 K20)	432
ÜRE (%46N)	25,579
D.A.P (18.46.0)	5,538
T.S.P (%42-44)	432
M.A.P (12.61.0)	46
M.K.P (0.52.34)	5
KOMP.(20.20.0)	8,734
KOMP.(20.20.0+ZN)	427
KOMP.(15.15.15)	13,465
KOMP.(15.15.15+ZN)	4,197
KOMP.(15.25.15)	20
KOMP.(20.32.0+ZN)	2
KOMP.(10.25.20)	83
KOMP.(18.24.12+ZN)	2,966
KOMP.(10.25,5.5)	35
TOPLAM	95,897

Çizelge B.30 - Aydın ilinde 2016 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb) (Aydın Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2016)

AYDIN İlçe Adı	İnsektisit		Fungusit		Herbisit		Akarisit		Rodentisit		Diğer	
	Kg	Litre	Kg	Litre	Kg	Litre	Kg	Litre	Kg	Litre	Kg	Litre
BOZDOĞAN	412	2490	2857	460	100	6052	100	518	177.5	10	50	0
BUHARKENT	598	3173	4370	760	0	3420	0	760	25	0	0	0
ÇİNE	3046	7792	1137	617.4	1245	16650	168	552	87	12	33	0
DİDİM	7918.8	8630.5	10127	69	40	27558	0	12710	200	0	598	500
EFELER	13160	18870	9180	2810	439	35355	170	9033	213	3.68	82	4226
GERMENCİK	13875	15906	29393.6	681.9	4213.7	24434	2522.4	9107.5	148.25	0	0	8372
İNCİRLİOVA	6210.5	9205	3769.98	958.3	556.6	13379	239	3235.25	105	1	3120	6626.5
KARACASU	1555.9	4905	24333.8	1379.55	100	9217	80.7	541.25	79.8	0	0	1525
KARPUZLU	123	1338	107	85	0	5540	0	87	64	0	0	0
KOÇARLI	13681	10528	2640	922	233	13241	1000	6728	62	0	0	1180
KÖŞK	1387	2550	6218	2734	142.5	6768.5	33.6	496	69	0	159	155

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

KUŞADASI	7095	7552	21980	5580	5005	10238	3065	710	50	0	380	0
KUYUCAK	1200	3600	16000	200	980	8150	30	400	200	0	0	0
NAZİLLİ	9714	11787	17390	2474	318	29775	107	3373	561	0	230	5149
SÖKE	88290	259713	54406	37003	10978	258883	517	155320	1061	10	319	102272
SULTANHİSAR	1945	2670.7	14557.2	3137.5	61	14379	662	1913.5	131.5	0	270	6639.2
YENİPAZAZAR	1626.8	399	1124.8	158	330	7657	0	698	238.7	46	5	1083
TOPLAM	171838	371109.2	219591.4	60029.65	24741.8	490696.5	8694.7	206182.5	3472.75	82.68	5246	137727.7

Çizelge B.31 - Aydın ilinde 2016 Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları
(Veri mevcut değil.)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

Toprak ve su kaynakları için sürdürülebilir değerler çerçevesinde kurum ve kuruluşların eşgüdümü içerisinde yönetim modellerinin oluşturulması oldukça önemlidir. Ekolojik kıstaslar çerçevesinde bu kaynakların izlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda eldeki envanterlerden veri tabanlarının oluşturulması zaman içerisindeki toprak ve su kaynaklarındaki değişimlerin tespiti yapılması gerekmektedir. Aydın gibi tarımsal niteliği ile öne çıkan bir ilde tarımda kullanılan gübre ve ilaçların analiz sonuçları ve reçete gibi somut belgelerle kullanılması bir zorunluluk olmalıdır.

Kaynaklar

- Aydın Büyükşehir Belediyesi
- DSİ 21.Bölge Müdürlüğü
- Aydın Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü

C. ATIK

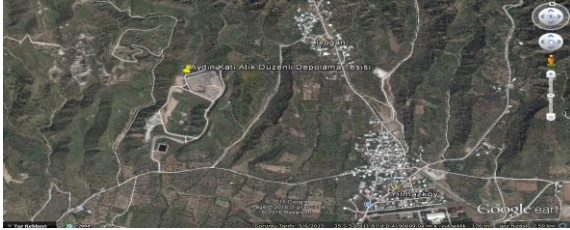
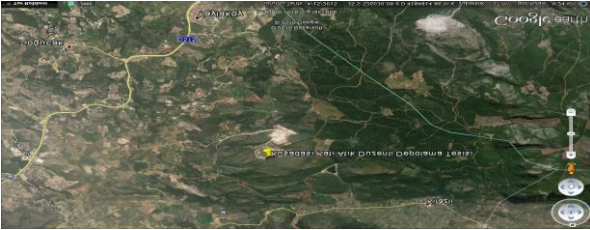

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

2016 yılı boyunca bertaraf tesislerinde depolanan atık miktarları 281.638,3 tondur. Aylara göre atık miktarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Çizelge C.32 - Aydın ilinde 2016 Yılında Bertaraf Edilen Atık Miktarları
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2016)

AYLAR	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
MERKEZ (ton)	10,274.1	9,533.3	9,972.6	8,930.4	9,587.4	9,924.5	9,646.1	11,773.5	11,454.5	11,437.7	11,722.8	12,870.3	127,127.2
KUŞADASI (ton)	8,597.3	7,548.9	8,082.9	7,839.9	8,856.1	10,624.5	13,126.6	13,116.9	11,237.1	8,228.0	7,679.8	8,579.6	113,517.4
DİDİM (ton)	1,928.3	1,861.6	2,252.1	2,361.1	3,146.1	4,087.1	6,841.2	6,153.5	4,836.9	3,158.1	2,316.5	2,051.6	40,993.7
TOPLAM	20,799.7	18,943.7	20,307.5	19,131.4	21,589.6	24,636.1	29,613.8	31,043.9	27,528.4	22,823.8	21,719.1	23,501.5	281,638.3

Merkez Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinde sızıntı suyu geri devir yapılmaktadır. Kuşadası ve Didim Katı Atık Düzenli Depolama Tesislerinde sızıntı suyu arıtma tesisleri bulunmaktadır. İlimizin bazı ilçelerinde vahşi depolama yapılmaktadır. Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılacak olan transfer istasyonları ile ilçelerden katı atıklar toplanarak en yakın düzenli depolama tesisine gönderilecektir.

 <p>Aydın Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi (İlıcabaşı Mah. Doğanköy Mevkii 2. km Efeler/AYDIN)</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">KOORDİNAT BİLGİLERİ GCS_WGS84 PROJEKSİYON SİSTEMİNDE</th> <th colspan="2">ADRES</th> <th colspan="2">KATI ATIK MİKTARI (TON)</th> </tr> <tr> <th>ENLEM</th> <th>BOYLAM</th> <th>İL</th> <th>İLÇE</th> <th>AYLIK</th> <th>YILLIK</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>577290</td> <td>4190927</td> <td rowspan="4">AYDIN</td> <td rowspan="4">MERKEZ</td> <td rowspan="4">6.400</td> <td rowspan="4">76.000</td> </tr> <tr> <td>577445</td> <td>4190992</td> </tr> <tr> <td>577494</td> <td>4190829</td> </tr> <tr> <td>577337</td> <td>4190812</td> </tr> </tbody> </table>	KOORDİNAT BİLGİLERİ GCS_WGS84 PROJEKSİYON SİSTEMİNDE		ADRES		KATI ATIK MİKTARI (TON)		ENLEM	BOYLAM	İL	İLÇE	AYLIK	YILLIK	577290	4190927	AYDIN	MERKEZ	6.400	76.000	577445	4190992	577494	4190829	577337	4190812			
KOORDİNAT BİLGİLERİ GCS_WGS84 PROJEKSİYON SİSTEMİNDE		ADRES		KATI ATIK MİKTARI (TON)																								
ENLEM	BOYLAM	İL	İLÇE	AYLIK	YILLIK																							
577290	4190927	AYDIN	MERKEZ	6.400	76.000																							
577445	4190992																											
577494	4190829																											
577337	4190812																											
 <p>Kuşadası Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi (Kıralı Köyü Tülüoğlu Mevkii 7. km Kuşadası/AYDIN)</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">KOORDİNAT BİLGİLERİ GCS_WGS84 PROJEKSİYON SİSTEMİNDE</th> <th colspan="2">ADRES</th> <th colspan="2">KATI ATIK MİKTARI (TON)</th> </tr> <tr> <th>ENLEM</th> <th>BOYLAM</th> <th>İL</th> <th>İLÇE</th> <th>AYLIK</th> <th>YILLIK</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>529411</td> <td>4184740</td> <td rowspan="4">AYDIN</td> <td rowspan="4">KUŞADASI</td> <td>300 (Kış)</td> <td rowspan="4">72.000</td> </tr> <tr> <td>529569</td> <td>4184850</td> <td>9.000</td> </tr> <tr> <td>529296</td> <td>4185099</td> <td>(Yaz)</td> </tr> <tr> <td>529194</td> <td>4184898</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	KOORDİNAT BİLGİLERİ GCS_WGS84 PROJEKSİYON SİSTEMİNDE		ADRES		KATI ATIK MİKTARI (TON)		ENLEM	BOYLAM	İL	İLÇE	AYLIK	YILLIK	529411	4184740	AYDIN	KUŞADASI	300 (Kış)	72.000	529569	4184850	9.000	529296	4185099	(Yaz)	529194	4184898	
KOORDİNAT BİLGİLERİ GCS_WGS84 PROJEKSİYON SİSTEMİNDE		ADRES		KATI ATIK MİKTARI (TON)																								
ENLEM	BOYLAM	İL	İLÇE	AYLIK	YILLIK																							
529411	4184740	AYDIN	KUŞADASI	300 (Kış)	72.000																							
529569	4184850			9.000																								
529296	4185099			(Yaz)																								
529194	4184898																											
 <p>Didim Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi (Akköy Mah. Taşburun Mevkii Didim/AYDIN)</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">KOORDİNAT BİLGİLERİ GCS_WGS84 PROJEKSİYON SİSTEMİNDE</th> <th colspan="2">ADRES</th> <th colspan="2">KATI ATIK MİKTARI (TON)</th> </tr> <tr> <th>ENLEM</th> <th>BOYLAM</th> <th>İL</th> <th>İLÇE</th> <th>AYLIK</th> <th>YILLIK</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>521375</td> <td>4145504</td> <td rowspan="4">AYDIN</td> <td rowspan="4">DİDİM</td> <td>1.900</td> <td rowspan="4">44.400</td> </tr> <tr> <td>521452</td> <td>4145220</td> <td>(Kış)</td> </tr> <tr> <td>521902</td> <td>4145287</td> <td>5.500</td> </tr> <tr> <td>521831</td> <td>4145497</td> <td>(Yaz)</td> </tr> </tbody> </table>	KOORDİNAT BİLGİLERİ GCS_WGS84 PROJEKSİYON SİSTEMİNDE		ADRES		KATI ATIK MİKTARI (TON)		ENLEM	BOYLAM	İL	İLÇE	AYLIK	YILLIK	521375	4145504	AYDIN	DİDİM	1.900	44.400	521452	4145220	(Kış)	521902	4145287	5.500	521831	4145497	(Yaz)
KOORDİNAT BİLGİLERİ GCS_WGS84 PROJEKSİYON SİSTEMİNDE		ADRES		KATI ATIK MİKTARI (TON)																								
ENLEM	BOYLAM	İL	İLÇE	AYLIK	YILLIK																							
521375	4145504	AYDIN	DİDİM	1.900	44.400																							
521452	4145220			(Kış)																								
521902	4145287			5.500																								
521831	4145497			(Yaz)																								

İlimizde Düzensiz Depolama yapılan sahalara ait bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.33 - Aydın İlçelerinde 2016 Yılında Toplanan Atık Miktarları ile Düzensiz Depolama Sahalarının Konumu
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

İLÇE	KOORDİNAT BİLGİLERİ GCS_WGS84 PROJEKSİYON SİSTEMİNDE		KATI ATIK MİKTARI (TON)	
	ENLEM	BOYLAM	AYLIK	YILLIK
BOZDOĞAN	622252 622287 622370 622329	4168506 4168539 4168424 4168400	160	2.000
BUHARKENT	649128 649105 649078 649112	4200604 4200632 4200607 4200574	210	2.600
ÇİNE	593449 593495 593536 593498	4167948 4167927 4168031 4168083	540	6.500
GERMENCİK	555039 555076 554985 555031	4190601 4190590 4190523 4190496	300	3.800
GERMENCİK (ORTAKLAR)	547779 547549 547614 547596	4191793 4191826 4191738 4191705	300	3.800
İNCİRLİOVA	561917 562062 562087 562117	4188840 4188815 4189159 4189150	600	7.500
KARACASU	646575 646521 646355 646263	4175972 4176040 4176067 4176039	150	2.000
KARPUZLU	572995 573003 573040 573037	4157926 4157872 4157897 4157927	90	1.100
KÖŞK	593666 593740 593834 593763	4188781 4188824 4188740 4188691	180	2.400

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.34 - Aydın ilinde 2016 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Yerel Yönetimlerce (Büyükşehir Belediyesi/ Belediye/ Birliklerce Yönetilen Belediye Atığı Miktarı ve Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2016)

Büyükşehir/il/ilçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi			
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama
Aydın Büyükşehir													
	Efeler			415,51	321,93			1		Mevcut		-	-
	Kuşadası			446,36	249,80					Mevcut		-	-
	Didim			188,24	76,68					Mevcut		-	-
İl Geneli													

*Belediye(B), Özel Sektör(OS), Belediye Şirketi(BŞ) seçeneklerinden uygun olanın sembolünü yazınız.

Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nün ölçüm sonuçlarına göre aylık ortalama sıcaklığı 15 C⁰'nin üstünde olan aylar yaz, altında olan aylar ise kış kabul edilmiştir.(Çevre İstatistikleri, Sorularla Resmi İstatistikler Dizisi – 8)(http://www.tuik.gov.tr/Kitap.do?metod=KitapDetay&KT_ID=18&KITAP_ID=203)

İlimiz için (Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos) ayları yaz, (Ekim, Kasım, Aralık Ocak Şubat Mart Şubat) ayları ise kış aylarıdır.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Aydın il sınırları içerisinde 2016 yılında 48 Adet 1 yıllık ve Araç Takip Sistemi Taktıran 150 adet araca da 2 yıllık olmak üzere toplam 198 adet hafriyat toprağı inşaat /yıkıntı atığı taşıma izin belgesi düzenlenmiştir.

Aydın il sınırları içerisinde 2016 yılında 188.765 m³ toprak için rehabilitasyon geri kullanım izni, 1 adet alana da 39.652,42 m³ toprak için dolgu izni verilmiştir.

Aydın İli, Efeler İlçesi, Zafer Mahallesi sınırları içinde mülkiyeti Maliye Hâzinesine ait olan 755 ada 6 numaralı parsel. 755 ada 8 numaralı parsel ve Zafer/Kalfaköy Mahalle sınırları içinde Zindan Deresi Mevkiinde bulunan “Tescil Dışı” arazinin (89.131,49 m²) Büyükşehir Belediyesi tarafından Hafriyat Toprağı inşaat ve Yıkıntı Atıkları ile Doğal Afet Atıkları Depolama ve/veya Geri Kazanım Tesisleri faaliyet işi kapsamında 3. Sınıf düzenli depolama tesisi yapılmak amacıyla 28.04.2015 tarihli ve 6527 sayılı yazı ile protokol çerçevesinde kiralanması talep edilmiş ancak kurum görüşlerinin tamamlanmaması sebebiyle kiralama talebimiz sonuçlandırılmamıştır.

Aydın il sınırları içerisinde açılan hafriyat toprağı tekrar kullanım ve geri kazanım sahaları 18.03.2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği 26. maddesi ve Çevre ve Orman Bakanlığı. Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünün Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğine ilişkin çıkarılmış olan 8728 sayılı Genelgenin (2016/16) 27. maddesine istinaden açılmıştır.

Çizelge C.35 - Aydın ilinde 2016 Yılı Hafriyat Toprağı Tekrar Kullanım ve Geri Kazanım Sahaları (Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2016)

Saha Adı	Amacı	Adres	Faaliyet Alanı	Büyüklüğü
Aydın Astim OSB	Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu	Efeler İlçesi Kocagür Mah. 449, 125, 124,123, 85, 71 nolu parseller	Efeler İncirliova, Köşk Koçarlı Yenipazar Sultanhisar Çine	70 Dönüm
Buharkent Organize Sanayi Bölgesi Dolgu Sahası	Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu	Buharkent İlçesi Ortakçı Mah. Taşbuzağı Kırı Mevkii 3 pafta 1005 parsel	Buharkent Kuyucak	181 Dönüm
Bozdoğan Dolgu Sahası	Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgu ve Ağaçlandırma	Bozdoğan İlçesi Koyuncular mahallesi 2024 numaralı parsel	Bozdoğan	24 Dönüm
Karacasu Dolgu Sahası	Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu	Yaylalı Mah. Özderesi Mevkiinde 263 ada 67 numaralı parsel	Karacasu	1,99 Dönüm
Söke Dolgu Sahası	Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu	Söke ilçesi, Sazlı Mahallesi 112 ada 40 numaralı parsel	Söke Didim Kuşadası	43 Dönüm
İncirliova Dolgu Sahası	Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu	İncirliova ilçesi, Yazıdere Mahallesi	İncirliova, Germencik	8.5 Dönüm

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Saha Adı	Amacı	Adres	Faaliyet Alanı	Büyüklüğü
		137 ada 2 numaralı parsel	Koçarlı	
İncirliova Erbeyli Dolgu Sahası	Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu	İncirliova İlçesi, Erbeyli Mah.,Pınarlık Mevkii, 105 ada 5 parsel	İncirliova, Germencik Koçarlı	6 Dönüm
Kuşadası Uydukent Dolgu Sahası	Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu	S.S Kuşadası Uydu Kent Konut Yapı Koop. Birliği sınırları içerisinde	Söke ve Kuşadası	4 dönüm
Kuşadası Soğucak Dolgu Sahası	Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu	Kuşadası İlçesi, Soğucak Mah. Bağışat Mevkii, 2837 parsel	Söke ve Kuşadası	271.32 Dönüm

C.3. Ambalaj Atıkları

Sağlıklı bir geri kazanım sisteminin oluşturulması için ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması esastır. Ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanmasından büyükşehir belediye sınırları içerisinde ilçe belediyeleri sorumludur. Belediyeler ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplama-ayırma faaliyetini kendisi veya sözleşme imzaladığı çevre lisanslı/geçici faaliyet belgeli toplama-ayırma tesisleri ile gerçekleştirir. Belediyeler, ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması için ambalaj atıkları yönetim planını hazırlar. Piyasaya sürenler ve/veya yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapılması durumunda ise plan sözleşme imzalanan taraflar ile birlikte hazırlanır veya ilgili taraflar ambalaj atıkları yönetim planına dâhil edilir.

İlimizde 10 adet Belediyenin Ambalaj Atığı Yönetim Planı onaylanmış olup, kalan 7 belediye için çalışmalar devam etmektedir.

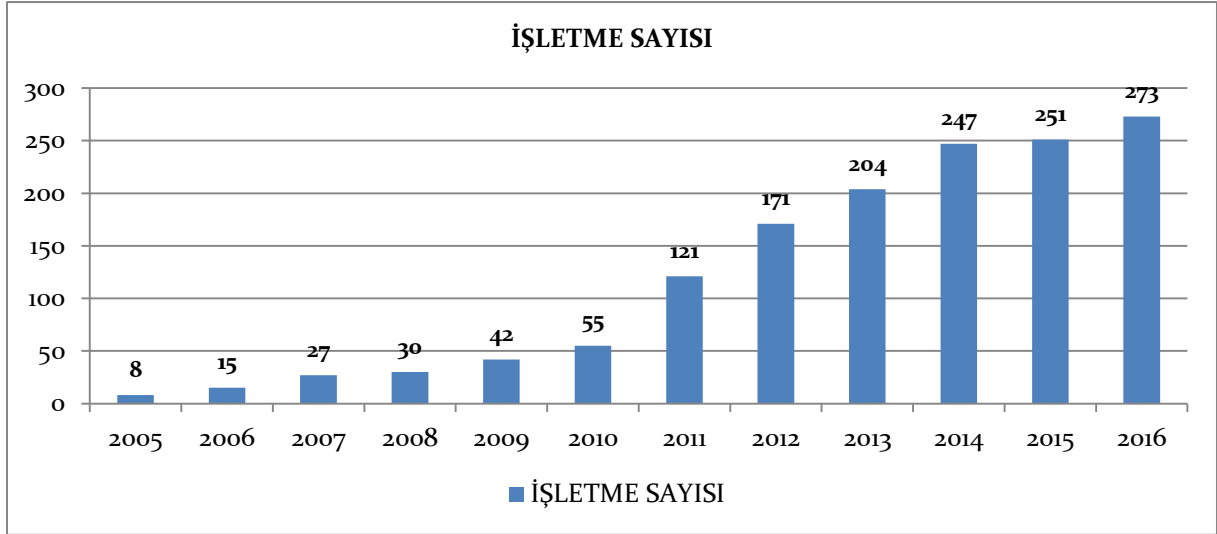
İlimizde ambalaj atıkları ilçe Belediyeler tarafından toplanmaktadır. Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından ambalaj atıkları ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmamaktadır.

Çizelge C.36 - Aydın ilinde 2016 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları
(Atık Ambalaj Sistemi, 2016)

Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik	5.110.003	7.552.523	%52	3.927.312	185.172	%24
Metal	-	63.787	%52	33.169	23.579	%37
Kompozit	-	528.555	%52	274.848	-	-
Kağıt Karton	11.889.865	4.480.666	%52	2.329.946	546.039	%12
Cam		107.991	%52	56.155	55.690	%51,6
Ahşap		2.845.030	%7	199.152	968.640	%34
Toplam	16.999.868	15.578.552		6.820.582	857.223	-

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

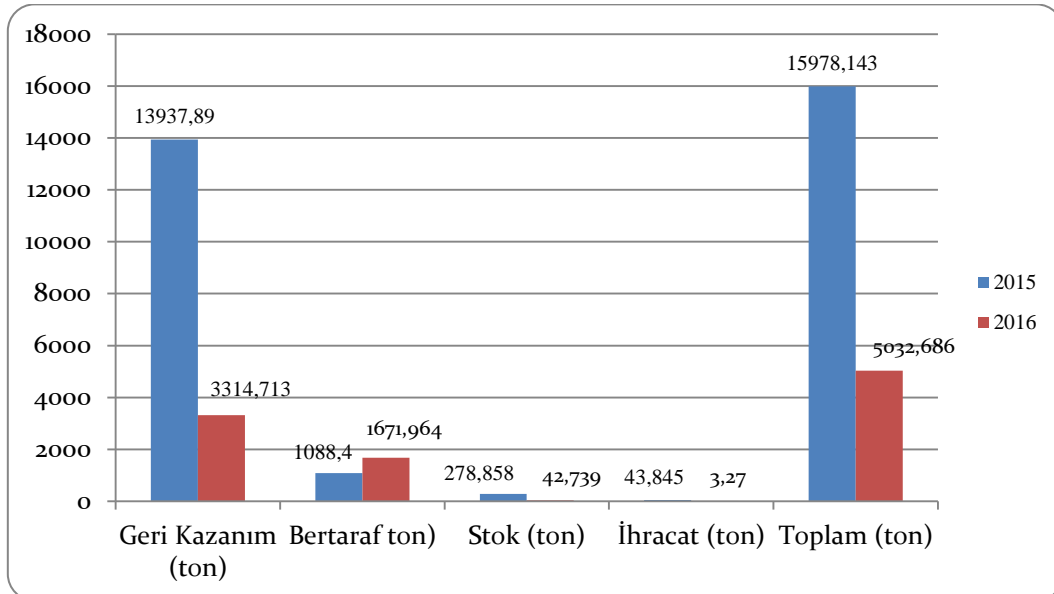
İlimizde 2016 yılı itibariyle kayıt altına alınmış toplam 231 adet Piyasaya Süren, 11 adet Ambalaj Üreticisi, 7 adet tedarikçi, 17 adet Toplama Ayırma Tesisi, 7 adet Geri Kazanım Tesisi bulunmaktadır. İlimizde 11 adet Belediyenin Ambalaj Atığı Yönetim planı onaylanmış, geri kalan 6 Belediye için çalışmalar devam etmektedir

Şekil C.16 - Aydın ilinde 2016 Yılı Kayıtlı Ekonomik İşletmeler
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2016)

C.4. Tehlikeli Atıklar

İlimizdeki tehlikeli atıkların miktarlarına, geri kazanım miktarlarına ve yüzdelerine ilişkin tablo aşağıda verilmiştir.

Şekil C.17 – Atık Yönetim Uygulaması Verilerine Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması, 2016)

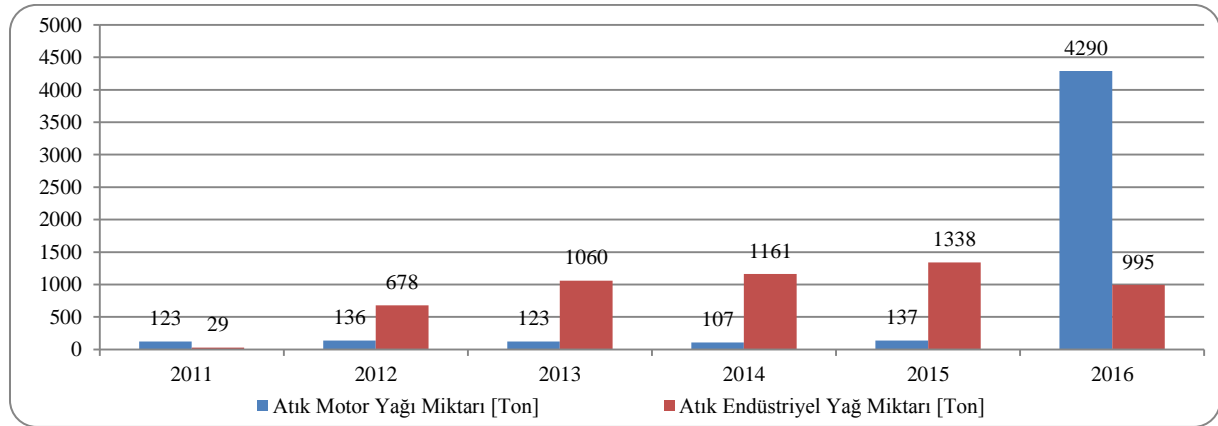
AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.37 - Aydın İlinde Atık İşleme Ve Miktarı
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

R/D Kodu	R/D Adı	Miktar (kg)
D10	Yakma (karada)	80.371
D12	Sürekli depolama (bir maddede konteynırların yerleştirilmesi ve benzeri)	36
D3	Derine enjeksiyon (örn: pompalanabilir atıkların kuyulara, tuz kayalarına veya doğal olarak bulunan boşluklara enjeksiyonu ve benzeri)	207
D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücresel depolama ve benzeri)	20
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	178.214
R_AHM	Alternatif hammadde işleme	1.378.214
R_ATM	Atık minimizasyonu	1.436.894
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	1.008.684
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	692.098
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	3.140
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi	1.149.314
R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	990
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	1.093.905
R5	Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü	80.371
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	36
		7.019.261

C.5. Atık Madeni Yağlar

“Atık Yağların Kontrolü Yönetmelik” çerçevesinde ilimizdeki atık yağ toplama miktarlarına ilişkin grafik aşağıdadır.

* Atık Yönetimi Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilecektir.

Şekil C.18 – Aydın ilinde Atık Madeni Yağ Toplama Miktarları*
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*

Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Çizelge C.38 – Aydın ilinde 2016 Yılı için Atık Madeni Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

Yıllar	Geri Kazanım [Ton]	Nihai Bertaraf [Ton]	İhracat [Ton]	Stok [Ton]	Atık Minimizasyonu (Tesis içi) [Ton]
2016	4212	-	73	5	-

*Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

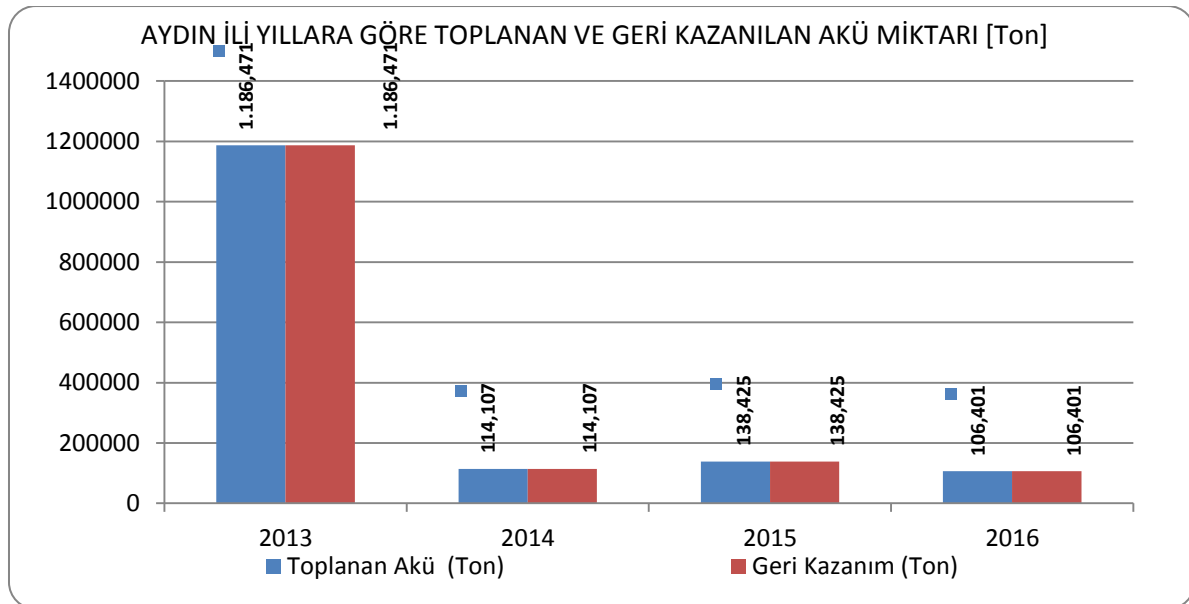
C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

İlimizdeki atık pil ve akümülatörler kapsamında aşağıdaki çizelgeler hazırlanmıştır.

Çizelge C.39 – Aydın ilinde 2016 Yılında Toplanan Pil ve Akümülatörlerle İlgili Veriler
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

ATIK PİL ve AKÜMÜLATÖRLER						
Atık Depo Sayısı	Akümülatör Geçici İznin Verilen Kapasitesi (ton)	Toplanan Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
			Atık Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
1	1	106,401	1	62,661	106,401	100

16 06 01*: Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu

Şekil C.19 – Aydın ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Miktarı
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.40 – Aydın ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Geri Kazanım Miktarı
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

	2012 (Ton)	2013 (Ton)	2014 (Ton)	2015 (Ton)	2016 (Ton)
Kurşun	37	65,8	72	115	91,80
Plastik	2	6,48	10,1	8,6	9,18
Cüruf	5	10,8	18,2	33,4	15,3
Asitli Su	-	-	-	-	32,13
TOPLAM	44	83,08	100,3	157,0	148,41

191204-Atık lastik ve plastik atıkları

100401*-Birincil ve ikincil işlem cürufları

100402*-Birincil ve ikincil üretimden kaynaklanan cüruf ve köpükler

Çizelge C.41 – Aydın ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

2013 (Kg)	2014 (Kg)	2015 (Kg)	2016 (Kg)
7.916.00	127.465	62.661	106.401

Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu 16 06 01*

Çizelge C.42 - Aydın ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

2012 (Kg)	2013 (Kg)	2014 (Kg)	2015 (Kg)	2016 (Kg)
548	304	463	924	503

Atık piller için kullanılan atık kodları: 16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

İlimizde “Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında ilimizde kıyartmalık bitkisel atık yağ ve kullanım ömrü dolmuş yağ oluşan tesislerde denetimler yapılmakta olup bitkisel atık yağ geçici depolama, ara depolama ve geri kazanım tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge C.43 – Aydın ilinde 2016 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)&&		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
		Kullanılmış Kıyartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)
Sayısı	Kapasitesi (ton)				
-	-	126,301	4,075	-	-

&& Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilmiştir.

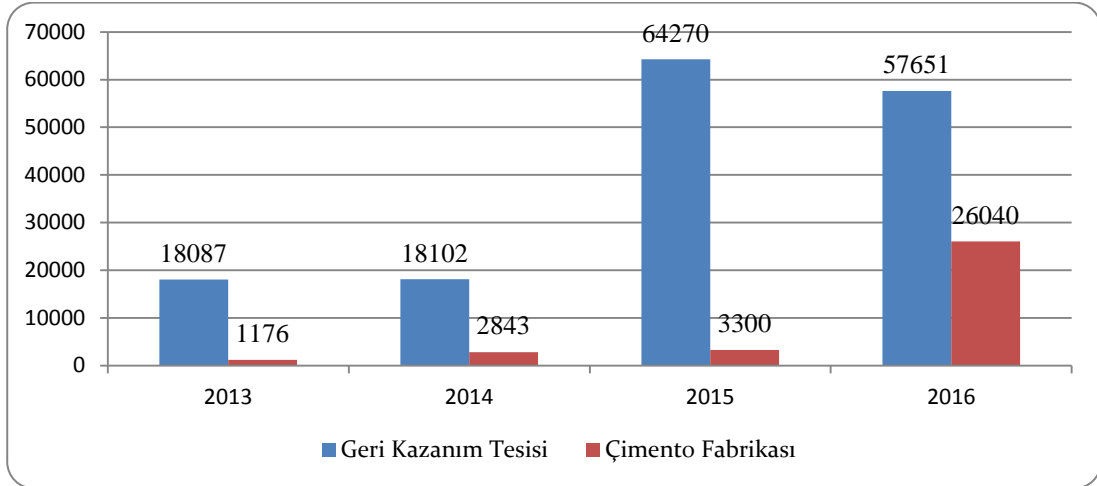
C.8. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

İlimizde “Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında yapılan çalışmalar aşağıdaki çizelgede özetlenmiştir.

Çizelge C.44 – Aydın ilinde 2016 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
-	-	-	1	1500	4440	-	-	-

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Şekil C.20 – Aydın ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

Çizelge C.45 –Aydın ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

	2012 (Ton/yıl)	2013 (Ton/yıl)	2014 (Ton/yıl)	2015 (Ton/yıl)	2016 (Ton/yıl)
Geri Kazanım Tesisi	-	18.087	18.102	64.270	57.651
Çimento Fabrikası	-	1.176	2.843	3.300	26.040

C.9. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere),oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (emplantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

İlimizde bu kapsamda yapılan çalışmalara ilişkin veri mevcut değildir.

Çizelge C.46 – Aydın ilinde 2016 Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar
(Atık Yönetim Uygulaması, 2016)
(Veri Mevcut Değil)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezleri		AEEE'lerin Toplanması Amacıyla Oluşturulan Aktarma Merkezleri		Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi		İşlenen AEEE Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)	Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
-	-	-	-	-	-	-	-

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

C.10. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

“Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında ilimizde gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin bilgiler aşağıdaki çizelgededir.

Çizelge C.47 - Aydın ilinde 2016 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

Oluşturulan ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
6	3	-	-

C.11. Tehlikesiz Atıklar

İlimizde tehlikesiz atıkların toplanması, taşınması ve geri kazanımına ilişkin çizelge aşağıda yer almıştır.

Çizelge C.48 – Aydın ilinde 2016 Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2016)

Atık Kodu**	YIL						
	Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
020104	0,170	170		R12			
020301	55.880	55.880		R3			
020304	6.760	6.760		R3			
020502	251.180	251.180		R12			
020502	1.066.090	1066090		R3			
020705	7.000	7.000		R3			
050702	39.800				39.800		D5
070112	480	480		R12			
070213	1.505	1.505		R12			
070217	20.020	20.020		R12			
070217	22500	22500		R3			
080318	5	5		R12			
100101	17.280	17.280		R1			
100101	9.070	9.070		R12			
100102	4.035.350	4.035.350		R1			

* İlde bulunan GFB/Lisanslı Atık İşleme Tesisleri'nin Atık Yönetim Uygulaması/Kütle Denge Raporları kullanılarak doldurulacaktır.

C.11.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.49 – Aydın ilinde 2016 Yılı için İldeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)
(Veri Mevcut Değil)

Tesis Adı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
ÖZÇELİKLER DEMİR SAN. TİC. TUR. YAT. VE İŞL. A.Ş.			
TOPLAM			

C.11.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santrali mevcut değildir.

C.11.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Aydın Büyükşehir Belediyesi ASKİ Genel Müdürlüğüne bağlı Atıksu Arıtma Tesislerinden çıkan arıtma çamurları, kurutma yataklarında kurutulduktan sonra oluşan çamurun %20'si Aydın Büyükşehir Belediyesi Düzenli Katı Atık Sahasında bertaraf edilmekte kalan kısım ise kurutma havuzlarında depolanmaktadır.

2016 yılında sanayi tesislerinden kaynaklı arıtma çamurlarının 15339408 kg olduğu, arıtma çamurlarının 447530 kg' ın, R12 (Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi) yöntemiyle geri kazanıldığı, 15390 kg'nın, R13 (R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların ara depolanması) yöntemiyle ara depolandığı, 13718630 kg' ın Çimento tesisinde alternatif hammadde olarak kullanıldığı, 35888 kg' ının D10 yakma yöntemiyle bertarafının sağlandığı, 1121970 kg' ının ise R3 Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü yöntemiyle lisanslı tesisler tarafından geri kazanılmaktadır.

C.12. Tıbbi Atıklar

İlimizde Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine ilişkin veriler aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge C.50 – 2016 Yılında Aydın İli Sınırları İçinde Oluşan Yıllık Tıbbi Atık Miktarı
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2016)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Tıbbi Atık Taşıma Aracı Sayısı *		Toplanan tıbbi atık miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Aydın Büyükşehir Belediyesi	X			X		3	1.391,525		X	X		Aydın

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı "adet" olarak belirtilecektir.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.51 - Aydın ilinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	657,519	755,383	910,237	1.269,530	1.391,525

C.13. Maden Atıkları

Çizelge C.52 – Aydın ilinde 2016 Yılında Maden Zenginleştirme Tesislerinden Kaynaklanan Atık Miktarı
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)
(VERİ MEVCUT DEĞİL)

Tesis Adı	İşlenen Cevherin Adı	Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi	Depolama sınıfı

C.14. Sonuç ve Değerlendirme

2016 yılında toplanan, geri kazanılan tehlikeli atıkların 2015 yılına göre azalış gösterdiği, 2016 yılındaki bertaraf edilen tehlikeli atıkların 2015 yılına göre arttığı görülmüştür.

Atık Endüstriyel Yağ Miktarında düzenli bir artış görülmüştür. Atık Motor yağlarında ise yıllar itibariyle bir değişkenlik gözlenmiştir.

Yıllar itibariyle atık madeni yağ geri kazanım miktarlarında artış olduğu gözlenmiştir. İhracat miktarlarında 2013 yılından itibaren düzenli artışın olduğu, stok miktarlarında bir değişkenliğin olduğu ancak 2013 yılından itibaren düzenli artışın olduğu, Nihai bertaraf miktarlarında son yıllarda azalmanın görüldüğü,

İlimizde 2013 yılında diğer yıllara göre daha çok en toplanmış ve geri kazanılmıştır. 2014, 2015,2016 yılları itibariyle 2013 yılına göre daha az akü toplanmış ve geri kazanılmıştır.

Atık aküden geri kazanılan atıklar ağırlıkça sırasıyla kurşun, cüruf ve plastik şeklindedir.

Toplanan atık pil miktarında 2013 yılından itibaren düzenli artış görülmüştür.

İlimizde ömrünü tamamlamış lastikler büyük miktarda BATISÖKE Çimento fabrikası tarafından kullanılmaktadır.

İlimizde son yıllar itibariyle toplanan Atık Elektrikli Ve Elektronik Eşya Toplama Miktarlarında artış görülmektedir.

Kaynaklar

Atık Yönetimi Uygulaması
Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

Meydana gelen felaketler ve ülkemizde de yaşanan benzer kazalar sonucunda, ülkemizde de "Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne İlişkin AB Konsey Direktifi/Seveso II Direktifi"ni Türkiye mevzuatına uyumlaştıran "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" 30 Aralık 2013 tarihli ve 28867 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik, tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gereken önlemler ile ilgili usul ve esasları belirlemeyi amaçlamaktadır. "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" hükümleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile müştereken yürütülmektedir. Bildirim maddesi, Yönetmeliğin yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup, diğer hükümleri 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girecektir. Tehlikeli madde içeren kuruluşlar, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Bilgi Sistemi altında kurulmuş olan Seveso (BEKRA) Bildirim Sistemi'ne bildirim yapmakla yükümlüdür. Bu bildirimler neticesinde kapsamdaki kuruluşlar ve bunların, alt seviyeli ve üst seviyeli olmak üzere kategorileri belirlenmektedir.

"Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik" kapsamında Bakanlığımız internet sitesinde bulunan "BEKRA Bildirim Sistemi"nden sorgulama yapılarak Çizelge Ç.53 oluşturulabilir.

Çizelge Ç.53–Aydın ilinde 2016 Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı
(Atık Yönetimi Uygulaması, BEKRA, 2016)

Kuruluş	Sayısı
Alt Seviye	5
Üst Seviye	8
TOPLAM	13

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde SEVESO Bildirim Sistemine (BEKRA) giriş yapan kuruluşlar tarafından Valiliğimize sunulmuş Acil Durum Planı mevcut değildir.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Trenle veya karayolu ile İç Anadolu yönünden Büyük Menderes vadisine girenler, Denizli'den İzmir'e doğru yaz kış tüm ova ve yamaçları kaplayan yemyeşil bir örtüyle karşılaşılırlar.

Akdeniz bitki coğrafyasına giren Ege Bölgesinde ve Aydın ili bitki örtüsünde yaygın orman ağacı Kızılçam (*Pinus brutia*) ve Karaçam (*Pinus nigra*)'dır. Kızılçamlar Aydın ve Mentеше Dağlarının güney yamaçlarında 800 m. ye kadar yükselirler. Bu dağların kuzey yamaçlarında Karaçam ve kestane (*Castanea sativa*) toplulukları bulunmaktadır. Fıstık Çamı (*Pinus pinea*) özellikle Koçarlı ilçesinde ve özel ağaçlandırma sahalarında bulunur. Aydın Dağlarında Gedik mevkiinde 400-1000 m. arasında kestane toplulukları bulunur. Bu ormanların içinde sarı çiçekli kızılçık (*Cornus mas*), Kırmızı meyvalı kızılçık (*Cornus sanguinea*), keçi söğüdü (*Salix caprea*), Aksöğüt (*Salix alba*), Meşe türleri (*Quercus frainetto*, *Q. cerris*, *Q. pubescens*, *Q. infectoria*) ile böğürtlen (*Rhus fruticosus*), Akçakesme (*Phlyrea latifolia*), Sandal (*Arbutus andrachne*) gibi maki türleride bulunmaktadır. Ayrıca kestanelerin arasında Akçaağaç yapraklı üvez (*Sorbus torminalis*), fındık (*Corylus avellana*) ve ıhlamur (*Tilia argentea*) görülmektedir.

Çizelge D.54 – İlimizdeki Endemik Bitki Türleri
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Çevre Durum Raporu 2011)

	<i>Dilek Yarımadası</i>	<i>Aydın Dağları</i>	<i>Karıncaı Dağı</i>	<i>B.Menteşe Dağları</i>
<i>Acanthus hirsutus</i>		+		
<i>Achillea phrygia</i>		+		
<i>Ajuga bombycina</i>		+		
<i>Alkanna phrygia</i>		+		
<i>A. tinctoria ssp. subleiocarpa</i>			+	
<i>Allium proponticum var. Proponticum</i>			+	
<i>Alnus orientalis</i>				+
<i>Alyssum fulvescens var. stellatocarpum</i>		+		
<i>Anthemis aciphylla var. Discoidea</i>		+		
<i>A. ammophylla</i>		+		
<i>A. dipsacea</i>		+		
<i>A. wiedemanniana</i>		+		
<i>Arenaria pampylica ssp. Alpestris</i>		+		
<i>A. pampylica ssp. pampylica</i>		+		
<i>Aristolochia hirta</i>	+	+		
<i>Asperula lilaciflora ssp. Lilaciflora</i>		+		
<i>A. lilaciflora ssp. phrygia</i>		+		
<i>Astragalus angustiflorus ssp. Anatolicus</i>	+	+		
<i>A. ptilodes var. ptilodes</i>		+		
<i>Aubrieta canescens ssp. Canescens</i>		+		
<i>Ballota pseudodictamnus</i>		+		
<i>Campanula hagielia</i>		+		
<i>C. lyrata ssp. icarica</i>	+			
<i>C. lyrata ssp. lyrata</i>	+	+	+	+
<i>C. raveyi</i>	+			
<i>C. tomentosa</i>	+			

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

	<i>Dilek Yarımadası</i>	<i>Aydın Dağları</i>	<i>Karınca Dağı</i>	<i>B.Menteşe Dağları</i>
<i>Carduus nutans ssp. falcato-incirvus</i>		+		
<i>Centaurea acicularis var. Urvillei</i>	+			
<i>C. calolepis</i>		+		
<i>C. cariensis ssp. maculiceps</i>		+		
<i>C. zeybekii</i>		+		
<i>Cirsium libanoticum ssp. Lycaonicum</i>			+	
<i>Colutea melanocalyx ssp. Davisiana</i>	+			
<i>Consolida phrygia</i>		+		
<i>Crocus olivieri ssp. balansae</i>	+			
<i>Cyclamen mirabile</i>		+		
<i>Cytisopsis dorycniifolia ssp. Reesena</i>		+		
<i>Dianthus cibrarius</i>		+		
<i>Dianthus lydus</i>		+		+
<i>Digitalis cariensis</i>		+		
<i>D. lamarckii</i>		+		
<i>Erysimum caricum</i>		+		
<i>Euphorbia anacampseros var. anacampseros</i>		+		
<i>E. falcata ssp. macrostegia</i>			+	
<i>Ferulago humilis</i>	+	+	+	+
<i>Fraxinus ornus ssp. cilicica</i>		+		
<i>Fritillaria bithynica</i>		+		
<i>Fritillaria carica</i>	+			
<i>Gagea bithynica</i>		+		
<i>Galium brevifolium ssp. Brevifolium</i>		+	+	+
<i>G. brevifolium ssp. insulare</i>	+			
<i>G. floribundum</i>				+
<i>G. pedundiflorum</i>		+		
<i>G. setaceum ssp. antalyense</i>		+		
<i>Gladiolus anatolicus</i>	+	+		
<i>Gypsophila tubulosa</i>		+		
<i>Haplophyllum myrtifolium</i>		+		
<i>Hedysarum pestalozzae</i>		+		
<i>Hieracium patentissimum</i>		+		
<i>Iberis carica</i>	+			
<i>Inula anatolica</i>		+		
<i>Lamium moschatum var. Rhodium</i>		+	+	
<i>Lavandula stoechas ssp. Cariensis</i>			+	
<i>Linum hirsutum ssp. Anatolicum var. Anatolicum</i>		+		
<i>L. timoleum</i>	+			
<i>Liquidambar orientalis</i>		+		+
<i>Lotus macrotrichus</i>		+		+
<i>Malope anatolica</i>	+			
<i>Matricarica macrotis</i>			+	
<i>Microsciadum minutum</i>				+
<i>Minuartia juressi ssp. asiatica</i>		+		
<i>M. juressi ssp. juressi</i>		+		

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

	<i>Dilek Yarımadası</i>	<i>Aydın Dağları</i>	<i>Karınca Dağı</i>	<i>B.Menteşe Dağları</i>
<i>M. recurva ssp. carica</i>		+		
<i>Nepeta nuda ssp.lydiae</i>		+		
<i>N. plinux</i>		+		
<i>N. viscida</i>	+	+		
<i>Nonea optusifolia</i>		+		
<i>Onosma bornmuelleri</i>			+	
<i>Origanum sipyleum</i>		+		
<i>Papaver wirchowii</i>		+		
<i>Paracaryum aucheri</i>	+	+		
<i>Quercus aucheri</i>		+		
<i>Ranunculus isthmicus ssp. Tenuifolius</i>		+		
<i>R. reuterianus</i>	+	+	+	
<i>Rosularia globulariifolia</i>	+			
<i>Scrophularia cryphyla</i>				+
<i>S. floribunda</i>	+	+		
<i>S. scopolii ssp. smyrnea</i>	+			
<i>Sideritis leptoclada</i>		+		
<i>S. sipylea</i>	+			
<i>Silene splendens</i>				+
<i>Stachys cretica ssp.smyrnaea</i>	+	+	+	
<i>Symphytum anatolicum</i>	+			
<i>Thymus zygioides ssp. lycaonicus</i>	+	+		
<i>Torilis japonica</i>		+		
<i>Trifolium caudatum</i>	+			
<i>Trigonella smyrnae</i>	+			
<i>Tulipa armena var. lycica</i>		+		
<i>Velezia pseudorigida</i>		+		
<i>Verbascum lydium var. lydium</i>				+
<i>Verbascum mykales</i>	+			
<i>V. parviflorum</i>	+	+	+	
<i>V. phrygium</i>		+		
<i>Veronica donii</i>		+		
<i>Vincetoxicum canescens ssp. penduculata</i>		+	+	
<i>Zizophora taurica ssp. Cleoniodes</i>		+		+

D.2. Fauna

Aydın'ın orman varlığı bakımından zengin olması yaban hayvan varlığını da doğru orantılı olarak etkilemektedir.

İlimizde yer alan Dilek Yarımadası- Büyük Menderes Deltası Milli Parkında, 255 tür kuş yaşamaktadır. Memelilerden, Yaban Domuzu, Vaşak, Tilki, Tavşan, Sansar, Çakal, Sırtlan, Yaban Kedisi, Yabani Atlar yaşar. Kuş türlerinden Kızıl Şahin, Akkuyruklu Kartal, Şahin, Angıt, Keklik, Küçük Kerkenez ve ötücü kuş türleri ilde yaşayan önemli kuş türleridir. Aydın ili'nin dağlık kesimlerinde özellikleri Çine ilçesi çevresindeki yüksek dağ orman alanlarında kuş göç mevsiminde ötücü kuş konaklama ve barınma alanları tespit edilmiştir. Bafa Gölü yakınında Beşparmak dağlarında nesli tükenme sınırında olan Akkuyruklu Kartal

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

yaşamaktadır. Bafa Gölündeki adacıklarda Kaşıkçı kuşu yuva yapmaktadır. Ayrıca yine nesli tükenme sınırında olan Küçük Kerkenez ilimizdeki bir köyde üremektedir.

Büyük Menderes deltasında yapılan araştırmalar sonucu 255 kuş türünün yaşadığı ve 70 kuş türünün kuluçkaya yattığı tespit edilmiştir. Dünyada nesli tükenme sınırında olan ve dünyadaki toplam sayıları 3000 olduğu tahmin edilen Tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*) Karina lagünündeki adacıklarda kuluçkaya yatmaktadır. Bu adacıklar ayrıca, Küçük Akbalıkçıl, Gri Balıkçıl, Suna, Gümüş Martı, Sumru, Deniz Kırlangıcı, Yalıçapkını gibi türler tarafından da üreme alanı olarak kullanılmaktadır. Flamingolar her kış deltada konaklamaktadırlar.

Çizelge D.55 – 2016 yılı İlimizdeki Kış Ortası Su Kuşu Sayımı Sonuçları
(Orman Ve Su İşleri Bakanlığı 4.Bölge Müdürlüğü; 2016)

	2014		2015		2016	
	TÜR SAYISI	TÜRLERİN BİREY SAYISI	TÜR SAYISI	TÜRLERİN BİREY SAYISI	TÜR SAYISI	TÜRLERİN BİREY SAYISI
AYDIN Bafa GÖLÜ	32	50.607	24	26.801	25	34.507
AYDIN BÜYÜK MENDERES DELTASI	43	28.820	40	22.497	42	48.193
AYDIN AZAP GÖLÜ	7	343	19	1.105	6	104
TOPLAM BİREY SAYISI		79.770		50.403		82.700

D.3. Ormanlar Ve Milli Parklar

D.3.1. Ormanlar

Aydın ilindeki Ormanlık alan toplam 326.605 ha dır. Orman Amenajman planları, 10 yıllık periyotlar halinde yenilenmekte olup, 2013 yılı itibariyle tamamlanmış olup yıllık bazda alansal değişim bulunmamaktadır.

Çizelge D.56 – Aydın'da Orman VASFına Göre Dağılım
(Muğla Orman Bölge Müdürlüğü, 2016)

	ORMAN VASFINA GORE DAĞILIM			
	VERİMLİ ORMAN	BOZUK ORMAN	AÇIKLIK (ziraat iskan vb.)	TOPLAM
Alan (Ha.)	203.555	123.050	496.056	822.661
Dağılım (%)	25	15	60	100

Çizelge D.57 – Aydın İli Ağaç Türleri Alanları Ve Yüzdesel Değerleri
(Muğla Orman Bölge Müdürlüğü, 2016)

Ağaç Türü	Alanı (Ha.)	Yüzde (%)	Ağaç Türü	Alanı (Ha.)	Yüzde (%)
Kızılçam	139.858	42,82	Sakız	0	0,00
Karaçam	31.368	9,60	Çınar	91	0,03
Ardıç	1.647	0,50	Badem	53	0,02
Sedir	122	0,04	D Hurması	0	0,00

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Ağaç Türü	Alanı (Ha.)	Yüzde (%)	Ağaç Türü	Alanı (Ha.)	Yüzde (%)
Fıstıkçamı	23.067	7,06	Dişbudak	0	0,00
Halepçamı	0	0,00	İlgın	0	0,00
Sahilçamı	0	0,00	Harnup	0	0,00
Servi	0	0,00	K Akasyası	0	0,00
Meşe	28.831	8,83	Y Akasyası	0	0,00
Maki	62.237	19,06	Sığla	7	0,00
Ceviz	1.526	0,47	Zeytin	0	0,00
Kestane	2.152	0,66	Okaliptüs	16	0,00
Kavak	0	0,00	Diğer Yap	5.313	1,63
Kızılağaç	0	0,00	Karışık/İb+Yapraklı	30.318	9,28
			Öa-Oa-İz. İrt Orman	265	0,08
TOPLAM (Ha.) 326.605					100

D.3.2. Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı

Türkiye'nin ve dünyanın en benzersiz doğal alanlarından birisi olan Dilek Yarımadası – Büyük Menderes Deltası Millî Parkı 27.675 hektarlık bir alana sahiptir. Bu alanın 10.985 hektarı 19.05.1966 yılında Millî Park ilan edilen Dilek Yarımadasına, 16.690 hektarı 1994 yılında Milli Park ilan edilen Büyük Menderes Deltasına aittir.

Dilek Yarımadası - Büyük Menderes Deltası Milli Parkı, dünyada bir örneği daha olmayan; bir yanda Akdeniz'den Kafkasya'ya kadar kıyılarda yayılım gösteren neredeyse tüm bitkilerin doğal olarak bir arada görüldüğü botanik bahçesi; yırtıcı kuşları ve vahşi hayvanlarıyla bir dağlık arazi ve onu çevreleyen sualtı zenginlikleri, diğer yanda da yüzlerce kuş türünü barındıran, zengin balık çeşitleriyle bir delta ve bütün bunları çevreleyen tarihi ve kültürel zenginliklere sahiptir.

Yılda yaklaşık 600.000 yerli ve yabancı misafir Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı'nı ziyaret etmektedir. Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı sahilleri, Türkiye'nin yapılaşmanın olmadığı, en temiz ve doğal kıyılarından. Milli Park'a gelen yerli ve yabancı ziyaretçiler, düzenlenmiş alanlarda günübirlik olarak; 2004 Yılı Uluslararası Mavi Bayrak ödüllü koylarında deniz sporları yapabilecekleri gibi, belirlenmiş rotalarda doğa yürüyüşü, dağ bisikleti, foto safari, manzara izleme, olta balıkçılığı, kültürel yürüyüşler, kuş gözlemciliği, resim ve botanik turu etkinliklerini de yapabilmektedirler. Milli Park içerisinde 804 bitki türü belirlenmiştir. Bu bitkilerden 6'sı dünyada sadece burada görülür. Ayrıca dünyada sadece Türkiye'de bulunan 18 bitki türünü de barındırır. Yarımada kaydedilen diğer veriler şunlardır; 28 Tür memeli, 42 Tür sürüngen, 45 Tür Deniz canlısı mevcuttur.

Dünyanın en nadir 10 deniz memelisinden biri olan Akdeniz foku (*Monachus monachus*)'da yarımada kıyılarında görülebilir. Bu benzersiz biyolojik çeşitlilik nedeniyle Dilek Yarımadası, Avrupa Konseyi tarafından "Flora Biyogenetik Rezerv Alanı" yani, bitki örtüsü açısından soyu tükenmekte veya genetik çeşitliliği çok azalmakta olan bir canlı türü ya da topluluklarını korumaya yönelik uluslararası düzeyde koruma alanı olarak kabul edilmiştir.

Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Millî Park'ının doğu sınırı biraz daha genişletilerek tepeler hattı ve vadilere oturtulmuştur. Büyük Menderes Deltası üzerinde ise doğuda Söke-Didim karayolunun batı kesimi esas alınmış, Menderes Köprüsü'nden itibaren ise tepeler hattına oturtularak güneyde Taş Burun mevkiinde son bulmaktadır.

Fotoğraf: Erdinç KUTSAL

Deniz üzerinde ise kıyı çizgisinden 1000 m. denize doğru izafi bir sınır izlenerek Millî Park'ın deniz kesiminin sınırı belirlenmiştir. Bu sınırlar dâhilinde kalan Millî Park alanı 10.985 hektardan 27.675 hektara ulaşmış bulunmaktadır.

Doğanbey Köyü'ndeki Dilek Yarımadası tanıtım merkezinde Milli Park ile her türlü bilgi temin edilebilir. Milli Park içindeki yürülebilecek alanlar; İçmeler, Aydınlık, Kavaklı Burnu ve Karasu koyu'dur.

D.3.3. Tavşanburnu Tabiat Parkı

Bakanlık Makamınının 11.07.2011 tarih ve 903 sayılı olurları ile 15,87 Ha'lık alan Mesire Yeri statüsü iptal edilerek 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 3. Maddesine göre Tabiat Parkı ilan edilmiştir.

Aydın Didim Karayolu üzerinde, Aydın İl merkezine 100 km, Didim İlçe merkezine 6 km mesafede yer almaktadır. Halkın günübirlik kullanımına açıktır. Gerek yöre halkının gerekse turistler için piknik yapma ve denize girme imkânı mevcuttur.

Saha üzerinde seyrek ve doğal Ardıç ağaçları bulunurken, sonradan yapılan ağaçlandırma çalışmaları ile sahaya gruplar halinde Fıstık Çamı, Okaliptus, Kıbrıs Akasyası, tek fertler halinde ise Demir Ağacı, Katalpa, Dişbudak gibi türler getirilmiştir. Kamp ve Piknik kullanımına uygun olan alanların büyük kısmında gölgeleme ortamı mevcuttur. Ağaçlık ve maki florası olarak; Sandal, Yabani Zeytin, Akçakesme, Pırnal Meşesi ve Kermes Meşesi gibi türler ile Orman Sarmaşığı, Laden, Kekik ve değişik çayır otları saha genelinde yayılmaktadır.

Tavşanburnu Tabiat Parkı; Didim gibi tarihi ve turistik bir antik kent kenarında yer alması, değişik türde ve gölgeleme ortamı oluşturan ağaç dokusuyla kaplı oluşu; sıg, temiz ve güzel denizi; güneşin doğuşu ve batışında oluşturduğu eşsiz manzara dokusu ile yüksek rekreasyon potansiyeline sahiptir.

Fotoğraflar: Ali Egemen İŞCAN

D.3.4. Bafa Gölü Tabiat Parkı

08.07.1994 tarihinde, Bakanlar Kurulu kararıyla 12.281 hektar büyüklüğündeki alan, Bafa Gölü Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir.

Bafa Gölü Tabiat Parkı, Söke-Milas Karayolu üzerinde yer almakta olup, Aydın İli Söke ilçesine 15 km, Didim İlçesine 12 km., Muğla İli Milas İlçesine 30 km uzaklıktadır. Arkeolojik ve tarihi değerler açısından Türkiye'nin en zengin coğrafyalarından biridir. Bölge, tarihi ve doğasıyla turistlerin ve araştırmacıların özel ilgi gösterdiği bir beldedir. Birçok kuş türünü de barındıran göl, bu özelliği sayesinde uluslararası önemli kuş alanları listesinde ilk sıralarda yer almaktadır. Gerek sulak alan, gerek Tabiat Parkı olması açısından önem taşıyan Bafa Gölü, Beş Parmak Dağları ve antik kentleri ile olağanüstü güzelliklere sahiptir.

D.3.5.Şarlan Tabiat Parkı

12.03.2014 tarih ve 469 Sayılı Bakan Olur'u ile 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 3. Maddesi gereğince Şarlan Tabiat Parkı ilan edilmiştir.

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar) IV. Bölge Müdürlüğü Aydın Şube Müdürlüğü sorumluluk alanında bulunan Şarlan Tabiat Parkı, Aydın İli, Çine İlçesi, İbrahimkavağı Köyü, Şarlan Mevkiinde bulunmaktadır. Çine İlçesine 10 km, Aydın'a 46 km, İzmir'e 172 km mesafededir. Ulaşım asfalt yol ile sağlanır. En yakın yerleşim yeri olan İbrahimkavağı Köyü'ne 600 metre mesafededir.

Alanın Kuzeyinde Sineklibelen Mevkii, doğusunda Osmanoğlukayası sırtı, güneyinde; Kırlangıç Sırtı ve batısında Akalan Mevkii bulunmaktadır.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Saha; Yöre halkı tarafından yoğun şekilde rekreatif amaçlı kullanılmakta olup; Aydın ilinin en önemli yaylalarından Madranbaba yayla yolu güzergahında bulunan şarlan mevki rekreatif kullanım açısından büyük öneme sahiptir. Yapılacak Seyir terasları, yürüyüş ve bisiklet parkurları ile görsel peyzaj ve estetik değerler gün yüzüne çıkarılabilecektir.

Çeşitli aktivitelerin birlikte yapılabileceği bir alandır. Tabiat Parkı olarak ilan edildiğinde halkın bisiklete binebileceği, piknik yapabileceği, orman örtüsü içinde doğa yürüyüşü yapabileceği, fotoğraf çekebileceği bir alandır. Manzara seyir noktaları ile günübirlik kullanım alanlarının planlanması ile çevre halkının rekreasyon gereksinimine de önemli ölçüde cevap verecektir. Şarlan Tabiat Parkı 38 hektar büyüklüğe sahiptir. Saha çevresindeki temel geçim kaynağı tarım ve ormancılık olup; saha yakın çevresinde İbrahimkavağı, Kavşit köyleri bulunmaktadır.

D.3.6. Çağlayan Tabiat Parkı

12.03.2014 tarih ve 470 Sayılı Bakan Olur'u ile 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 3. Maddesi gereğince Şarlan Tabiat Parkı ilan edilmiştir.

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar) IV. Bölge Müdürlüğü Aydın Şube Müdürlüğü sorumluluk alanında bulunan Çağlayan Tabiat Parkı, Aydın İli, Karacasu İlçesi sınırları içerisinde bulunmaktadır. Çağlayan mevkiine en yakın yerleşim yeri olan Bahçeköy Köyü 2 km. uzaklıktadır. Ayrıca saha, Yenice Beldesine 3km, Karacasu İlçesine 18 km, Aydın'a 73 km, İzmir'e 205 km, Ankara'ya 563 km, İstanbul'a 758 km mesafede olup, sahaya ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır.

Saha, turizm bölgesi içerisinde kalması, tabiat güzelliği bozulmamış bölge olması sebebiyle Çeşitli aktivitelerin birlikte yapılabileceği, orman örtüsü içinde doğa yürüyüşü yapabileceği, fotoğraf çekebileceği bir alandır. Manzara seyir noktaları yürüyüş güzergahları, hobi bahçeleri ile günübirlik kullanım alanlarının planlanması ile Aydın Halkının rekreasyon gereksinimine de önemli ölçüde cevap verecektir. Ayrıca alanın Tabiat Parkı ilan edilmesi ile yıllık yerli/yabancı ziyaretçi potansiyelinin artması beklenmektedir.

Bahçeköy'ün temel geçim kaynağı turizm, tarım ve ormancılık olup, Tabiat parkı içerisinde yapılabilecek her türlü yatırım ve faaliyet yöre halkına gelir sağlayarak ekonomik açıdan yöre halkını güçlendirecektir Çağlayan Tabiat Parkı 38 hektar büyüklüğe sahiptir.

D.4. Çayır ve Mera

İlimiz toplam alanının % 3,15'i çayır ve mera arazisidir. Bu alan 25.242 hektara karşılık gelmektedir. İlimizdeki çayır ve mera arazilerinin azlığı hayvancılık faaliyetlerini kısıtlamaktadır.

D.5. Sulak Alanlar

İlimizde sulak alan niteliğinde olan Büyük Menderes Deltası ve Bafa Gölü bulunmaktadır. Deltanın ortalama büyüklüğü 16 675 ha'dır. Bafa Gölü 12.281 ha alana sahiptir. Delta Milli Park olarak, Bafa gölü ise ise Tabiat Parkı olarak koruma altına alınmıştır. Söke ilçesi Sarıkemer yakınlarında bulunan Azap Gölü doğal bir göl olup rakımı 6m ve 218 ha büyüklüğündedir. Göl 'ün koruma statüsü bulunmamaktadır.

Bafa Gölünde 2016 Kış Ortası Su Kuşu Sayımlarında; 34.507 adet, Büyük Menderes Deltasında; 48.193 Adet ve Azap Gölünde;104 Adet kuş sayımı yapılmıştır.

D.5.1. Büyük Menderes Deltası Sulak Alanı

Dilek yarımadasının hemen güneyinde bulunan Büyük Menderes Deltası, morfolojik gelişimin hızlı olduğu ağız kısmında, bu gelişim sürecinin ürünü olan birçok lagün ve bataklıkları bünyesinde barındıran uluslararası niteliklere haiz bir sulak alan karakterindedir. Büyük Menderes Deltasının alanı 16.690 Ha'dır.

Tatlı ve tuzlu suyun birbirine karıştığı bu lagüner sistem, bünyesinde zengin bir biyolojik çeşitliliği barındırmaktadır. Lagünler zengin balık potansiyeline sahiptir. Bu zengin ekosistemde 209 kuş türü görülmektedir. Bölge aynı zamanda nesli tehlike altında olan ve dünyada sadece 2.000 civarında kaldığı sanılan Tepeli Pelikanın en önemli kuluçka alanlarından biridir. Lagünler tepeli pelikanların yanı sıra yine dünya çapında nesli tehlike altında olan cüce karabatak adlı türü de barındırmaktadır.

Kışları sayıları 30.000'i aşan beş tür ördek ve 6000 üzerinde flamingo gözlenebilmektedir. Mili Park'ın bu doğal zenginliğinin yanında, yörenin sahip olduğu kültürel zenginlikler de göz önüne bulundurulduğunda, son yıllarda dünya da büyük ilgi gören doğa turizmi açısından da yörenin zengin bir potansiyel ihtiva ettiği ortaya çıkar.

D.5.2.Bafa Gölü Sulak Alanı

Eskiden Ege Denizi'nin bir koyu olan Bafa Gölü'nün, Büyük Menderes nehri tarafından taşınan alüvyonlarla denizle olan ilişkisi kesilmiş ve bu koy bir "lagün" haline dönüşmüştür. Göl, Didim merkez'e 10 km mesafededir. Söke-Milas Karayolunun doğusunda yer almakta olup; ortalama olarak 7 bin hektarlık alanı kaplamaktadır.

Maksimum derinliği 25 metre kadardır. Gölün su kaynağı, Büyük Menderes nehrinin düzenli taşkınlıkları ve etrafındaki dağlıklardan gelen yeraltı ve yerüstü sularıdır.

Tipik Akdeniz bitki örtüsünün gözlemlendiği göl çevresi, zeytinlik ve çam ormanları ile kaplıdır. Gölde irili ufaklı adalar mevcuttur.

Yapılan araştırmalar neticesinde gölün en az Büyük Menderes Deltası kadar önemli olduğu ortaya çıkartılmıştır.

Uluslararası önemli kuş alanları listesinde ilk sıralarda yer alan göl ve çevresince, dünya çapında nesli tehlike altında olan Cüce Karabatak ve Deniz Kartalı gibi kuş türlerinin ürettiği, bunun yanı sıra gölün kış aylarında yüz binlerce ördek ve su kuşu türü tarafından beslenme ve barınma yeri olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Ülkemizin önemli göllerinden biri olan Bafa Gölü'nde 4 ada bulunuyor. Bunlar Menet, Kahvehisar, Kargaasarı, Kapıkırı adalarıdır. Bu dört ada dışında İkizce Yarımadası'nın uç kısmı da suların yükselmesi sonucunda ada halini alıyor. İkizce Yarımadası'nın uç kısmında bulunan tepenin üst kısmında bir manastır bulunuyor. Meryem Ana'ya adanarak yapıldığı belirtilen bu manastır da göle farklı bir değer kazandırıyor.

Bafa Gölü ve çevresi sahip olduğu su kuşları zenginliği ve doğal güzellikleri nedeniyle Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından "tabiat parkı" olarak ilan edilmiştir. Yaklaşık 210 çeşit kuş türü bulunan bu önemli kuş alanında (ÖKA) yaşayan kuş türlerinin bir kısmı Avrupa'da ve dünyada nesli tehlike altında olan türlerdir. Bunlardan bazıları Atkuyruklu Kartal, Beyaz Leylek, Gök Doğan, Küçük Karabatak, Küçük Balaban, Gece Balıkçısı, Alaca Balıkçıl, Erguvani Balıkçıl, Yılan Kartalı, Angıt, Saz Delicesi, Kızıl Şahin, Uzun Bacak, Yalı Çapkını, Alaca Yalı Çapkını, Küçük Kerkenez'dir.

Fotoğraflar: A.Egemen İŞCAN, Süleyman PINAR

D.5.3.Azap Gölü Sulak Alanı

Azap Gölü, ılıman iklimin koşullarının olduğu bir sulak alan ekosistemi olup, Aydın'ın Söke İlçesi'ne bağlı Yeşilköy ve Avşar Köyleri arasındadır. Yüzölçümü 0,29 km karedir. Bafa Gölü'nün kuzeyinde olup, rakımı 7 mt dir.

İon kıyısı kentlerinden Myus'a çok yakındır. Batısında Büyük Menderes Nehri ve Antik Myus kenti, Doğusunda Beşparmak Dağları, güneyinde Bafa Gölü bulunmaktadır. Büyük bir leylek kolonisinin olduğu Avşar Köyü yakınındadır. Göl kıyısındaki tepelerde antik döneme ait kaya mezarları bulunmaktadır.

Azap Gölü sıg ve köklü su bitkilerinin yoğun olarak bulunduğu ve besince zengin bir göl olup, yüksek biyolojik çeşitlilik barındırmaktadır. Sazlıklar bu biyolojik çeşitliliğin en önemli parçasıdır. Hem kuşlar, hem de değişik canlılar için sazlıklar hayati önem taşımaktadır.

Hayvanlar yuvalarını bunların içine yapar ve yırtıcılardan sazlıklarda korunur. Bunun yanında sazlıklar ölüp çürüdüklerinde göl suyuna karışarak bu canlılar ve kuşlar için besin kaynağı olur. Azap Gölü değişik özelliklerdeki zengin bitki çeşitliliği ile çok sayıda kuşa kuluçka imkanı sağlamakta, göç esnasında konaklayan ve kışlayan kuşlar için cazip bir ortam oluşturmaktadır. Göl yüzeyinde bulunan sazlık ve adacıklarda Sakar Meke, Bahri, Küçük Batağan, Yeşilbaş, Küçük Akbalıkçıl ve Angıt türü kuşlar üremektedir. Küçük Karabatak ve Tepeli Pelikan gibi nesli tehlike altında olan türlerde kışın gölde barınmaktadır. Erken saatlerde Azap Gölü'ne gidildiğinde hiçbir yerde olmadığı kadar çok kuş sesiyle karşılaşılabilir. Gölde yöre halkı tarafından geleneksel biçimde pinter ve ağlarla balık avcılığı da yapılmaktadır. Kış aylarında göle yerli-yabancı bir çok kuş gözlemcisi gelmektedir.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

23.07.1983 tarih ve 18113 sayılı Resmi Gazete'de (Değişik 14.07.2004 – 5226 ve 17.6.1987 – 3386 sayılı R.G.) yayımlanan 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 6. Maddesinde; Korunması Gerekli Kültür ve Tabiat Varlıklarının neler olduğu belirtilmiştir. 17.08.2011 tarih ve 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 648 sayılı “Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname” ile 2863 sayılı Kanunu'na eklenen Ek-4 Maddesiyle, taşınır tabiat varlıkları hariç, Tabiat Varlıkları, Doğal Sit Alanları ve bunlara ilişkin Koruma Alanları ile ilgili olarak bu kanunda öngörülen iş, işlem ve karar verme yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na verilmiştir.

Kanun Hükmünde Kararname'ye istinaden, Aydın Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü bünyesinde, Tabiat Varlıkları Koruma Şubesi kurulmuş olup, bölge komisyon çalışmaları

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

bakımından Denizli Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Komisyonu'na bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

İlimiz sınırları içerisinde, 08.07.1994 tarih ve 21984 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 94/5451 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmış, Bafa Gölü Tabiat Parkı' nın bir kısmı ile Dilek Yarımadası-Menderes Deltası Milli Parkı, mevcut olup, **Büyük Menderes Deltası**, aynı zamanda 1. Derecede Doğal Sit Alanı statüsündedir. Ayrıca, Aydın Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun, 20.03.2009 tarih ve 2067 sayılı kararı ile onaylanmış **Altın Ada (Panayır Adası)**, İzmir II Nolu Kültür ve Tabiat Varlıkları koruma Kurulu'nun 19/06/1996 tarih ve 5900 sayılı kararı ile onaylanmıştır. **Çine Çayı Vadisi** yine aynı kurul tarafından ilk olarak 20.12.1989 tarih ve 1055 sayılı karar ile onaylanan ancak daha sonra, Aydın Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun, 09.07.2009 tarih ve 2187 sayılı ve 18.08.2009 tarih ve 2268 sayılı kararı sınırları genişletilmesi yönünde karar alınmış **Bafa Gölü ve çevresi** de I. Derecede Doğal Sit Alanı statüsündeki alanlardandır.

İlimiz Kuşadası İlçesi, Kirazlı köyü sınırları içerisinde yer alan ve İzmir II No'lu Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu'nun 06.06.1997 tarih ve 6814 sayılı kararı ile tescillenmiş **Arslanlı (Yaren) Mağarası**, 17.01.2001 tarih ve 9772 sayılı kararı ile tescillenmiş Karacasu ilçesi, Sırtlandağı mevkiinde **Sırtlanini Mağarası** ile 02/08/1989 tarih ve 827 sayılı kararı ile tescillenmiş Kuşadası ilçesi, Güzelçamlı beldesi sınırları içerisinde yer alan **Zeus Mağarası**, İzmir II No'lu Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu'nun 09.09.1998 tarih ve 7997 sayılı kararı ile, Cumhuriyet tarihinde önemli bir yeri olan eski Sümerbank tekstil fabrikasına ait **Sümerbank Alanı** III. Derecede Doğal Sit statüsünde ayrı bir korunan alanlardandır.

Aydın İli sınırları içerisinde, tescillenmiş doğal sit alanlarına ilişkin veriler çizelge D-58 de aşağıda verilmiştir.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge D.58 – Aydın İli Doğal Sit Alanları
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2016)

Sıra No:	Sit Alanının Adı	Derecesi	Tescil eden Kurul	Tescil Tarihi	Tescil No.su	Alanı (ha)
1	Dilek Yarımadası Büyük Menderes Deltası	I.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	14.12.1994	4448	10846,01348
	Dilek Yarımadası Deltası Güney Sınırı Akköy	I.	Aydın KVK Kur.	20.03.2009	2064	
2	Bafa Gölü ve Çevresi	I.	(20.12.1989-1055, 18.08.2009-2268 ve 06/02/2002-406) sınırların genişletilmesi	20.12.1989	1055	8078,450834
3	Bafa Gölü ve Çevresi	III.	(20.12.1989-1055, 18.08.2009-2268 ve 06/02/2002-406) sınırların genişletilmesi	20.12.1989	1055	7078,585099
4	Çine Çayı Vadisi	I.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	19.06.1996	5900	10624,9172
5	Çine Çayı Vadisi İçi Baraj Gölü	II.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	19.06.1996	5900	1122,030115
6	Çine Çayı Vadisi (Hacı Paşalar Köyü)	III.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	19.06.1996	5900	44,633136
7	Çine Çayı Vadisi (Alabayır Köyü)	III.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	19.06.1996	5900	71,443424
8	Çine Çayı Vadisi (Kırksakallar Köyü)	III.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	19.06.1996	5900	41,438784
9	Çine Çayı Vadisi (74 Parsel ve civarı)	III.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	19.06.1996	5900	27,629959
10	Çine Çayı Vadisi (Sögütcük Köyü)	III.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	19.06.1996	5900	31,113803
11	Çine Çayı Vadisi (Kabalar Köyü saraç Mah.)	III.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	19.06.1996	5900	36,953601
12	Çine Çayı Vadisi (Kabalar Köyü Harımcık Mah.)	III.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	19.06.1996	5900	24,753533
13	Çine Çayı Vadisi (Tüller Mah.)	III.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	19.06.1996	5900	21,767811
14	Didim Akyeniköy 1686 parsel	I.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	06.02.2002	10406	55,172851
15	Sırtlanini Mağarası	I.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	22.03.1989	639	35,328832
16	Altında (Panayır Adası)	I.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	20.03.2009	2067	42,304512
17	Nazilli Sümerbank Basma Fabrikası	III.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	09.09.1998	7997	23,0402
18	Zeus Mağarası	II.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	12.06.1996	5861	4,952827
19	Arslanlı Mağarası	I.	İzmir II Nolu KTVK Kur.	06.06.1997	6814	2,870422
Toplam						38213,47494

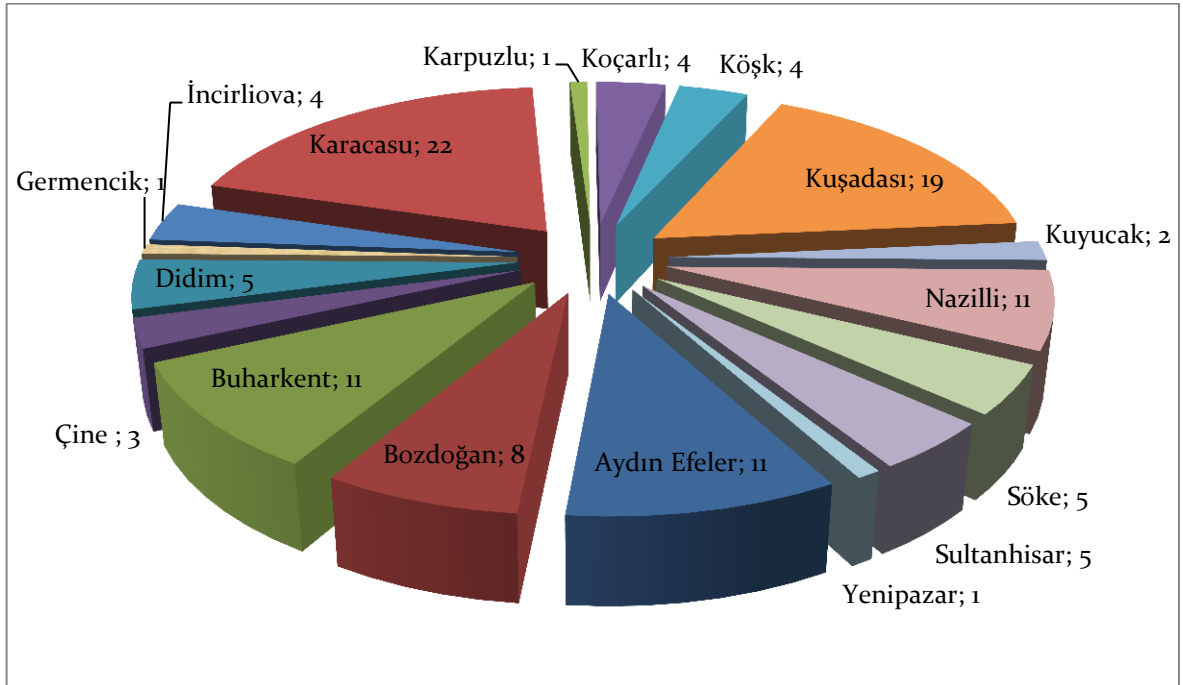
Fotoğraf: Kuşadası İlçesi Davutlar Mahallesi (H. Basri ÖZÇAKAN)

Aydın İli sınırları içerisinde, tescil edilmiş 117 adet ağaç bulunmaktadır. Mevcut tescilli ağaçlara ait dağılım çizelge D-59 da aşağıda verilmiştir.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge D.59 – Aydın İlinde Tescilli Ağaların İlçelere Göre Dağılımı
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

İlçe	Tescilli Ağaç Sayısı
Efeler	11
Bozdoğan	8
Buharkent	11
Çine	3
Didim	5
Germencik	1
İncirliova	4
Karacasu	22
Karpuzlu	1
Koçarlı	4
Köşk	4
Kuşadası	19
Kuyucak	2
Nazilli	11
Söke	5
Sultanhisar	5
Yenipazar	1
TOPLAM	117

Şekil D.21 – Aydın İlinde Mevcut Anıt Ağaçlarının İlçelere Dağılımı
Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

Fotoğraf : Kuşadası İlçesi Güzelçamlı Mh. Küçük Nero Mevkii (H. Basri ÖZÇAKAN)

Fotoğraf : Didim İlçesi Bafa Gölü Tabiat Parkı (M. ŞENOL)

Fotoğraf: Kuşadası İlçesi Kirazlı Mahallesi Arslanlı Mağarası (H. Basri ÖZÇAKAN)

Çeşitli kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri ve duyarlı vatandaşlar tarafından tespit edilen tescile değer ağaçların tescil edilmesi yönündeki talepleri değerlendirilmektedir. İlgili mevzuat kapsamında tescil edilerek koruma altına alınması iş ve işlemleri sürdürülmektedir.

Sorumluluk sahamız içerisinde değişik statülerde (Kentsel Sit, Arkeolojik Sit vs.) ve çeşitli büyüklüklerde sit alaları mevcut olup, bu alanlar içerisinde kalan taşınmaz kültür varlığı ve tabiat anıtlarının korunup kollanması ve gözlemlenmesi çalışmaları, diğer ilgili kurum ve kuruluşlar ile koordineli bir şekilde yürütülmektedir.

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Aydın İli, Büyük Menderes Havzasının bereketli toprakları üzerinde kurulmuştur. İlin Kuzeyinde Aydın Dağları, Güneyinde de Menteş Dağları yer almaktadır. Bu dağlar ile Büyük Menderes havzasını oluşturan ova arasında engebeli topoğrafya mevcuttur. Topoğrafya ve iklimsel özellikler flora ve faunanın çeşitlenmesine imkân sağlamıştır. Bu ekolojik zenginlik bir çok kültürün bu topraklar üzerinde kurulup gelişmesine sebep olmuştur. Bu özellikler Aydın İlinin Doğal, Kültürel ve Arkeolojik zenginlikleri bir arada bulundurmaktadır.

Kaynaklar

- Muğla Orman Bölge Müdürlüğü
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı 4. Bölge Müdürlüğü, Aydın Şube Müdürlüğü
- Aydın Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü

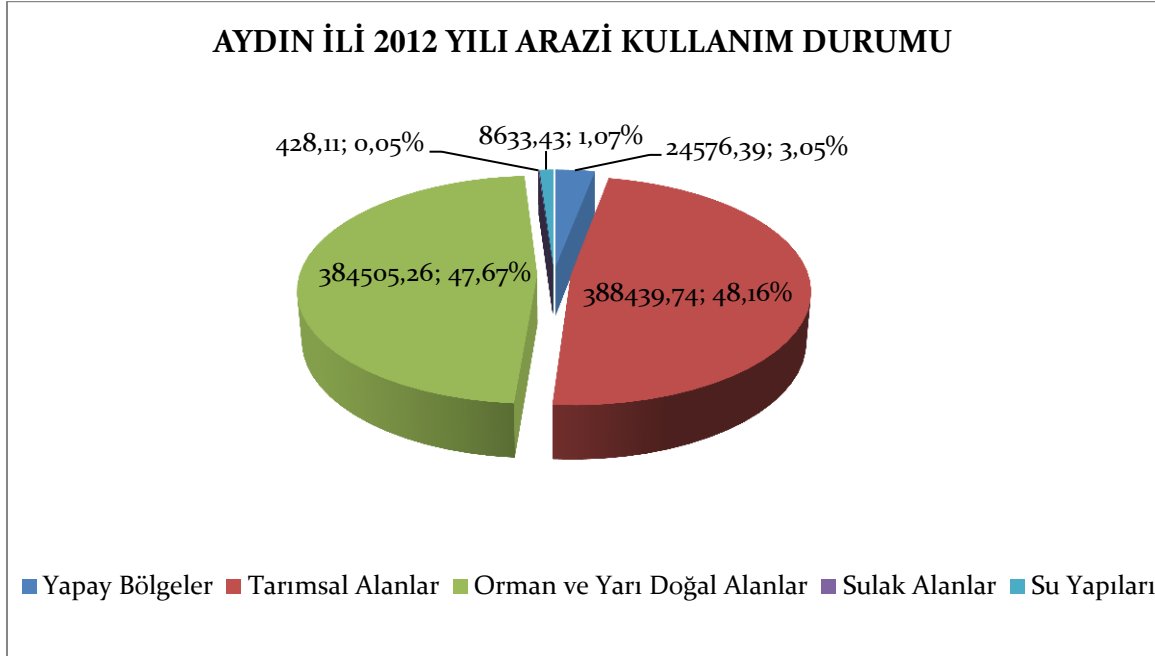
E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

İlimiz arazi kullanım durumu, tarım arazileri, ormanlar, çayır/mera, su kütleleri, yerleşim yerleri ve yapay alanlar şeklinde sınıflandırılarak aşağıdaki çizelgede özetlenmiştir.

Çizelge E.60 - Aydın İli Arazi Kullanım Durumu
(Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Corine Verine Tabanı)

Arazi Sınıfı	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ								ALANDA ARTIŞ(+) /AZALIŞ (-) (m ²)
	1990		2000		2006		2012		
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	
1. Yapay Bölgeler	17.501,06	2,21	22.596,21	2,85	23.146,83	2,87	24.576,39	3,05	Aşağıdaki tablolar ve grafiklerde gösterilmiştir
2. Tarımsal Alanlar	375.014,74	47,28	371.369,97	46,82	389.278,38	46,26	388.439,74	48,16	Aşağıdaki tablolar ve grafiklerde gösterilmiştir
3. Orman ve Yarı Doğal Alanlar	392.705,12	49,51	391.336,79	49,33	385.754,85	47,83	384.505,26	47,67	Aşağıdaki tablolar ve grafiklerde gösterilmiştir
4. Sulak Alanlar	527,25	0,07	369,36	0,05	428,11	0,05	428,11	0,05	Aşağıdaki tablolar ve grafiklerde gösterilmiştir
5. Su Yapıları	7.503,08	0,95	7.579,00	0,96	7.966,80	0,99	8.633,43	1,07	Aşağıdaki tablolar ve grafiklerde gösterilmiştir
TOPLAM	793.251,29	100,00	793.251,33	100,00	806.574,97	100,00	806.582,93	100,00	Aşağıdaki tablolar ve grafiklerde gösterilmiştir

Şekil E.22 – Aydın İli Arazi Kullanım Durumu
(Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2012, <http://aris.ormansu.gov.tr/csa/>)

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge E.61 – 2016 Yılı için Aydın ilinde Arazilerin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması
(Aydın il Gıda ve Tarım Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2016)
(VERİ MEVCUT DEĞİL)

Arazi SINIFI	Alanı (ha)	(%)
1. Sınıf Araziler	54.717	7
2. Sınıf Araziler	45.984	6
3. Sınıf Araziler	81.552	10
4. Sınıf Araziler	76.073	9
5. Sınıf Araziler	-	-
6. Sınıf Araziler	156.789	19
7. Sınıf Araziler	396.356	48
8. Sınıf Araziler	12.326	1
TOPLAM	823797	100

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

Aydın Muğla Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı 17.07.2007 tarihinde Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından onaylanmış olup, plana yapılan itirazlar değerlendirilerek 30.01.2008 tarihinde tekrar onaylanmıştır. Danıştay 6. Dairesinin 14.07.2008 vermiş olduğu yürütmeyi durdurma kararı sonrası 27.04.2009 tarihinde tekrar onaylanan plan itirazlar değerlendirilerek 25.08.2009 tarihinde onaylanmıştır.

09.03.2011 tarihinde Bakanlık tarafından onaylanan Revizyon Plan 05.07.2011 tarihinde yapılan itirazlar değerlendirilerek 05.07.2011 tarihinde tekrar onaylanmış, en son olarak 18.05.2012 tarihinde kesinleşmiştir.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu, 2025 yılı hedef alınarak, Aydın, Muğla ve Denizli il sınırları içinde sürdürülebilir ve yaşanabilir bir çevre yaratılmasını; tarımsal, tarihsel ve turistik değerlerin korunmasını ve Türkiye'nin kalkınma politikaları kapsamında, sektörel gelişme hedeflerine uygun olarak belirlenen planlama ilkeleri çerçevesinde; sosyal, ekonomik, kültürel ve Mekânsal açıdan sağlıklı gelişmeyi ve büyümeyi amaçlamaktadır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 ve M19 Paftaları) 25.03.2015 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M22 Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 22.01.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 04.08.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22, M18, M19, M23, N18, N19, N20, N22, O20, O21 Paftaları, Lejand, Plan Açıklama Raporu, Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 26.12.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Şekil E.23 – Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

<http://www.csb.gov.tr/gm/mpgm/index.php?Savfa=savfa&Tur=banner&Id=37> , 2017

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Büyük Menderes Havzası'nda yer alan Aydın İli, Büyük Menderes Ovası'nda kurulmuştur. Önemli ölçüde verimli tarım topraklarına sahip olan Aydın, ekonomik açıdan tarım sektörünün gelişmiş olduğu iller arasında yer almaktadır. Bu durum, Aydın İli'nin kalkınma sürecindeki en önemli avantajı olarak görülmektedir. Ayrıca, deniz, termal ve kültür turizmi potansiyeli de Aydın İli'nin diğer güçlü yönleridir. Aydın İli, aynı zamanda, madenler, jeotermal kaynaklar ve doğal su kaynakları bakımından zengin bir bölgede yer almaktadır. Bu potansiyellerin, tarım ve turizm sektörlerinin desteklenmesine yönelik değerlendirilmesi ilin ekonomik gelişiminde diğer güçlü yönler olarak görülmektedir. İldeki mekansal planlama kararları bu girdiler doğrultusunda üretilmiştir.

Aydın'ın, 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı döneminde, tarım topraklarının korunduğu ve tarım sektörünün tarımsal sanayi ile eşgüdüm halinde geliştiği bir il olarak kalkınması desteklenmektedir. Aydın, 1910'lerden sonra, Türkiye'de yaşanan hızlı ve kontrolsüz kentleşme-sanayileşme dalgasından büyük oranda etkilenmeden gelişme göstermiş bir il olmakla birlikte; son yıllarda gelişen sanayi, turizm ve kentleşme ildeki nitelikli ve verimli tarım topraklarını tehdit edecek boyuta gelmiştir. Plan döneminde, kalkınmada kilit rol oynayacağı kabul edilen tarım sektörü önündeki bu tehdidin kaldırılması hedeflenmektedir.

Aydın'da, Aydın-Denizli Karayolu aksı üzerinde bulunan Germencik, Incirliova, Merkez, Köşk, Sultanhisar, Nazilli, Kuyucak ve Buharkent İlçeleri'nin bu aks boyunca, birbirleri ile etkileşim halinde, lineer bir gelişme göstermesi beklenmektedir. Bu güzergahta, Aydın Merkez ve Nazilli İlçeleri kentsel çekim merkezleri olarak ön plana çıkacaktır. İlin, batısında ise Kuşadası, Söke ve Didim İlçeleri arasında Söke merkezli etkileşim ve gelişme eğilimi söz konusu olacaktır. Bunun dışında, ilin güney kesimindeki dağlık alanlarda kalan Bozdoğan ve Karacasu İlçeleri'nin kendi etrafında bir gelişim gösterecekleri öngörülmüşken; Koçarlı'nın merkeze yakınlığı nedeni ile merkezle ilişkili olarak; Yenipazar'ın karayolu üzerindeki yerleşmeler ile etkileşim halinde; Karpuzlu ve Çine'nin ise Çine çekim merkezi olmak üzere kendi içinde gelişme göstermeleri beklenmektedir. Çine İlçesi ise yine Aydın İl Merkezi ile etkileşim halinde gelişecektir.

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

Aydın İli'nde, Merkez, Nazilli, Germencik, Söke, Çine ve Bozdoğan İlçeleri tarımsal sanayi gelişim odakları olarak belirlenmiştir. Kuşadası ve Didim İlçeleri deniz ve kültür turizmi; Karacasu ve Sultanhisar İlçeleri kültür turizmi; Buharkent İlçesi ise termal turizm açısından ildeki odak noktaları olacaktır. İncirliova, Karpuzlu, Koçarlı, Köşk, Kuyucak ve Yenipazar, öncelikle, tarım sektörü odaklı gelişmesi öngörülen ilçelerdir.

İl bütününde, 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı hedef yılı olan 2025'de oluşması öngörülen kentsel nüfus 2.135.150 kişi; kırsal nüfus 259.325 kişi olup, toplam nüfus 2.395.015 kişidir.

Kaynaklar

-Aydın, Muğla, Denizli Çevre Düzeni Planı Açıklama Raporu.

(http://www.csb.gov.tr/db/mpgm/editordosya/file/CDP_100000/amd/amd_PLAN_ACIKLAMA_RAPORU.pdf)

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

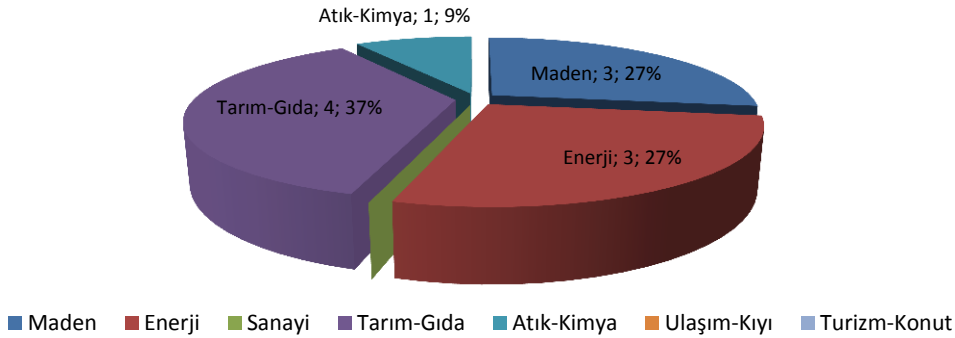
F.1. ÇED İşlemleri

Aydın ilinde 2016 yılında “Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği” kapsamında ÇŞİM tarafından verilen ÇED Gerekli Değildir ve ÇED Gereklidir kararı verilen projeler ile Bakanlığımızca ÇED Olumlu kararı verilen projelere ilişkin çizelge ile grafikler aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge F.62 – Aydın İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2016 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı (e-ÇED Sistemi, 2016)

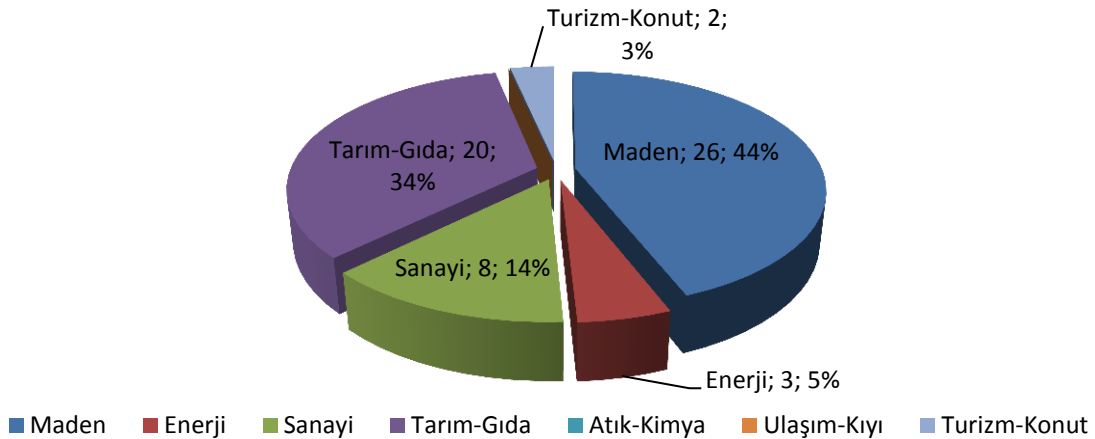
Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	26	3	8	20	0	0	2	59
ÇED Gereklidir	0	0	0	0	0	0	0	0
ÇED Olumlu Kararı	3	3	0	4	1	0	0	11
TOPLAM	29	6	8	24	1	0	2	70

AYDIN İLİNDE VERİLEN ÇED OLUMLU KARARI VERİLEN PROJELERİN SEKTÖREL DAĞILIMI

Şekil F.24 – Aydın İlinde 2016 Yılında ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (E-ÇED Yazılımı, 2016)

AYDIN İLİNDE ÇED GEREKLİ DEĞİLDİR KARARI VERİLEN PROJELERİN SEKTÖREL DAĞILIMI

Şekil F.25 – Aydın İlinde 2016 Yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (E-ÇED Yazılımı, 2016)

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

ÇİLY kapsamında verilen geçici faaliyet belgeleri, red edilen geçici faaliyet başvuruları, çevre izni ve çevre izni ve lisansı belgeleri, red edilen çevre izni/lisansı başvuru sayılarına ilişkin çizelge aşağıdadır.

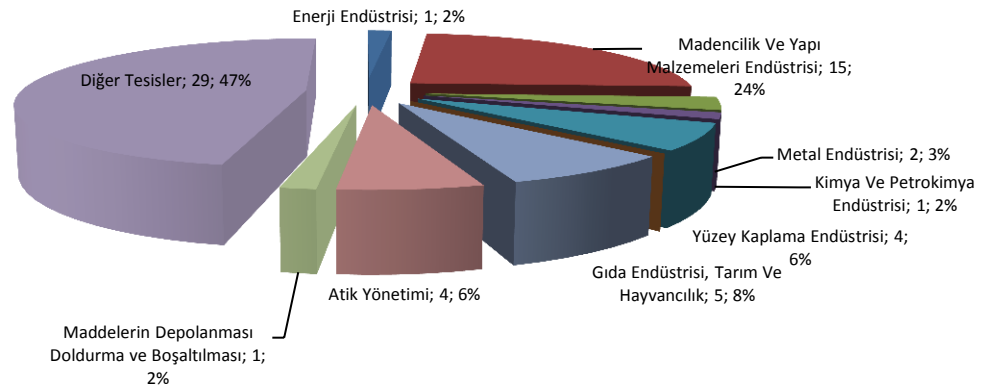
Çizelge F.63 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları (e- İzin Portalı, 2016)

İşlem Türü	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	7	31	38
Çevre İzni Belgesi	0	58	58
Çevre İzni ve Lisans Belgesi	1	3	4
TOPLAM	8	93	101

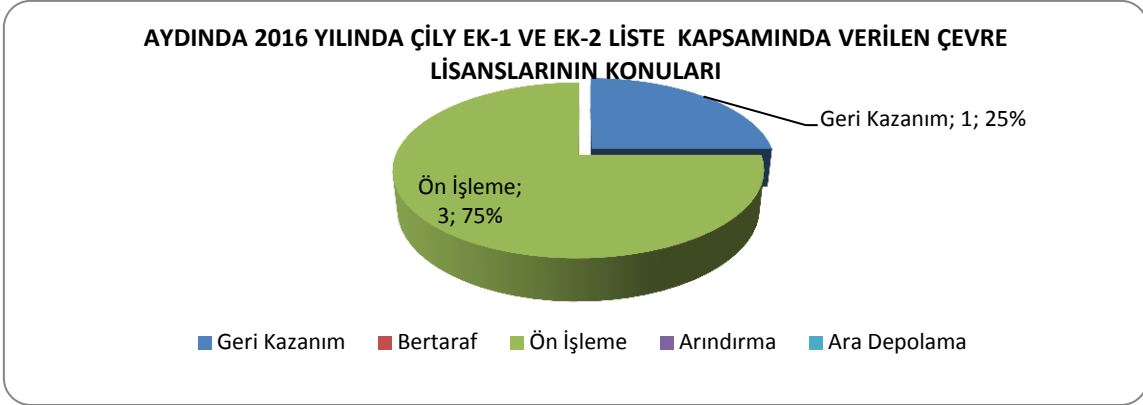
Çizelge F.64 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇİLY Ek-1 ve Ek-2 Liste Kapsamında Çevre İzni Lisans Belgesi Verilen Tesislerin Sektörel Dağılımı (e- İzin Portalı, 2016)

	Enerji Endüstrisi	Madencilik Ve Yapı Malzemeleri Endüstrisi	Metal Endüstrisi	Kimya Ve Petrokimya Endüstrisi	Yüzey Kaplama Endüstrisi	Orman Ürünleri Ve Selülöz Tesisleri	Gıda Endüstrisi, Tarım Ve Hayvancılık	Atık Yönetimi	Maddelerin Depolanması Doldurma ve Boşaltılması	Diğer Tesisler	TOPLAM
Ek-1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Ek-2	1	15	2	1	4	0	5	3	1	29	61

AYDIN İLİNDE 2016 YILINDA ÇİLY KAPSAMINDA ÇEVRE İZİNİ VE ÇEVRE İZİN VE LİSANS BELGESİ VERİLEN TESİSLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI

Şekil F.26 – 2016 Yılında Verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı (e- İzin portalı, 2016)

Şekil F.27 - Aydın ilinde 2016 Yılında Verilen Çevre Lisansların Konuları
(e-izin portalı, 2016)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde, ÇED Yönetmeliği Ek-1 liste kapsamında ÇED Olumlu kararı verilen projelerin % 37'si Tarım Gıda sektörüne % 27'si Madencilik sektörüne, % 27'si Enerji sektörüne ve % 1'i ise Atık-Kimya sektörüne aittir.

İlimizde, ÇED Yönetmeliği Ek-2 liste kapsamında ÇED Gerekli Değildir kararı verilen projelerin % 44'ü Madencilik sektörüne, % 34'ü Tarım Gıda sektörüne, % 14'ü Sanayi sektörüne, % 5'i Enerji sektörüne % 3 ü Turizm Konut Sektörüne aittir.

İlimizde ÇİL Yönetmeliği kapsamında Çevre İzni veya Çevre İzin Lisans Belgesi verilen tesislerin % 24'ü Madencilik ve Yapı Malzemeleri, % 8'i Gıda Tarım ve Hayvancılık, % 6'sı Yüzey Kaplama, % 6'sı Atık Yönetimi % 2'i Maddelerin Depolanması Doldurulması ve Boşaltılması, % 2'si Enerji % 2'si Metal, % 2'si Kimya Petrokimya ve % 47'si diğer sektör gruplarına aittir.

İlimizde ÇİL Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 liste kapsamında Çevre Lisans Belgesi verilen tesislerin % 75'i Ön İşleme ve % 25'i ise Geri Kazanım konuludur.

Kaynaklar

e-ÇED Sistemi, e-izin sistemi, 2016

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

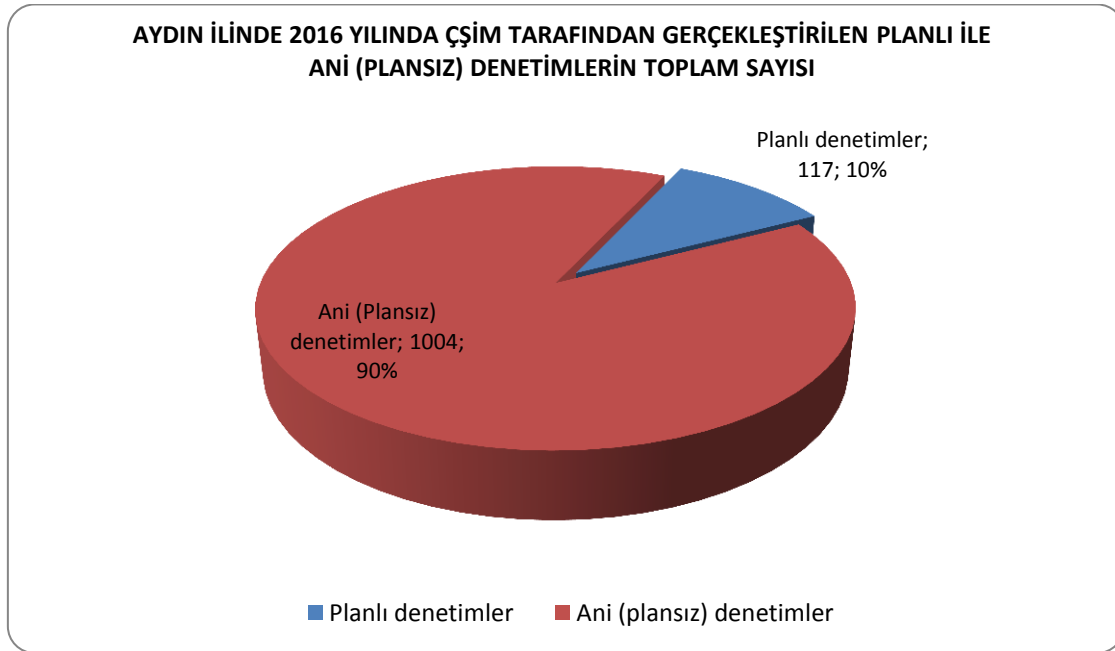
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde il müdürlüğümüz tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.65 - Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	117
Ani (plansız) denetimler	1.004
Genel toplam	1.121

Şekil G.28 - Aydın ilinde ÇŞİM Tarafından 2016 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

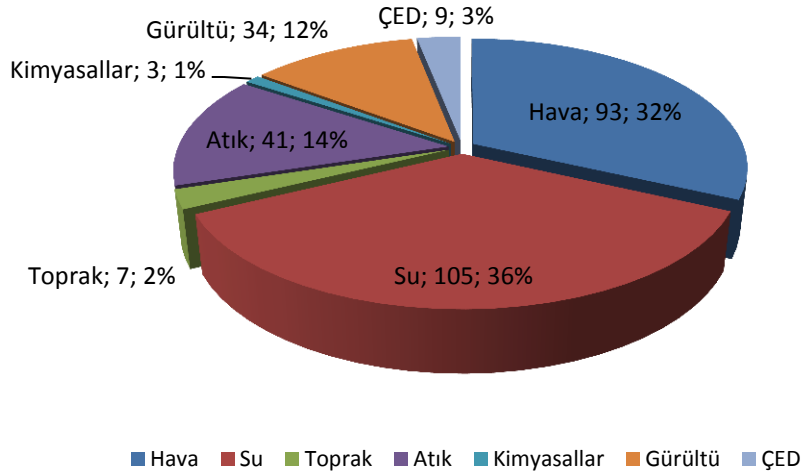
G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.66 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM’e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları

(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	93	105	7	41	3	34	9	292
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	84	91	5	36	1	30	8	255
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	% 90	% 86	% 71	% 87	% 33	% 88	% 89	% 87

AYDIN İLİNDE 2016 YILINDA ÇŞİM GELEN ŞİKÂYETLERİN KONULARA GÖRE DAĞILIMI

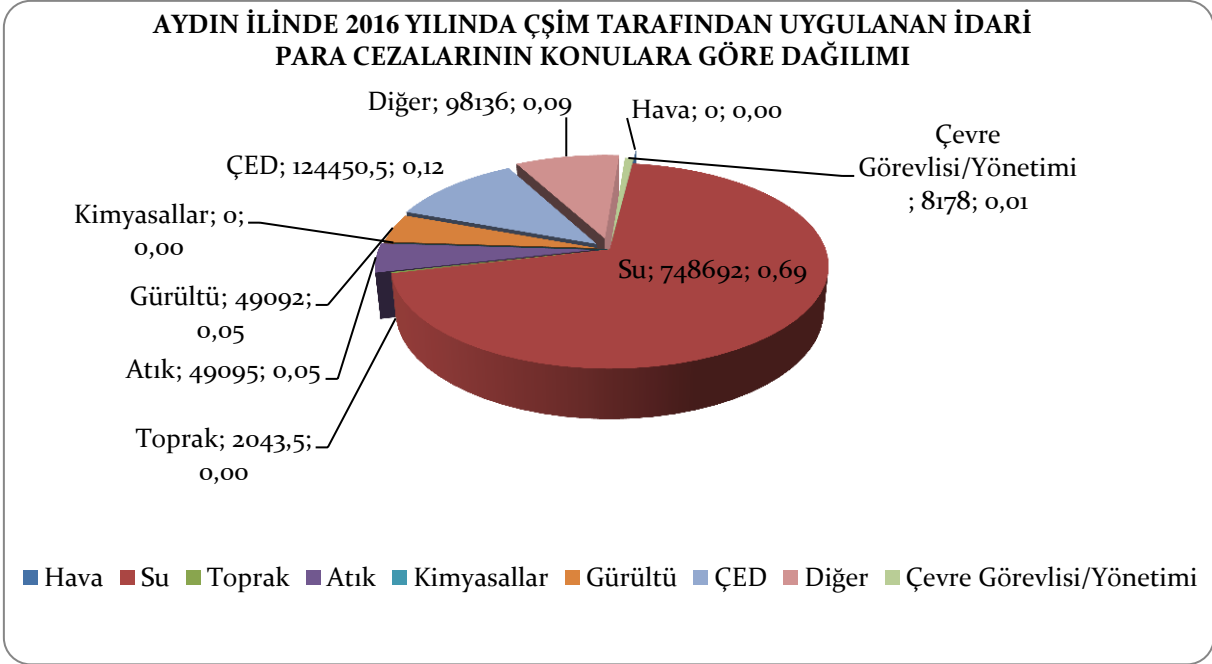
Şekil G.29 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı (Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

G.3. İdari Yaptırımlar

İlimizde 2016 yılında uygulanan idari yaptırımlara ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

Çizelge G.67 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı (Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	Çevre Görevlisi-Yönetimi	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	-	748.692	2.043,50	49.095	0	49.092	124.450,50	98.136,00	8.178,00	1.079.687
Uygulanan Ceza Sayısı	-	1	-	1	-	2	7	13	1	37

Şekil G.30 – Aydın ilinde 2016 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı
(Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

2016 yılında Aydın ilinde faaliyeti durdurma/kapatma kararı erilmemiştir.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2016 yılında gerçekleştirilen Planlı Denetimler sırasıyla; Hava, ÇED, Su, Atık, Gürültü, Toprak, Birleşik ve Kimyasallar konulu olmuştur.

İlimizde 2016 yılında gerçekleştirilen Ani ve Plansız Denetimler sırasıyla; ÇED, Hava, Su, Atık, Gürültü, Toprak konulu olmuştur.

İlimizde 2016 yılında gerçekleştirilen Toplam Planlı Denetimler % 10 oranında, Toplam Ani ve Plansız Denetimler ise % 90 oranında gerçekleşmiştir.

İlimizde 2016 yılında gerçekleştirilen bütün (Planlı+Ani ve Plansız) denetimler sırasıyla; ÇED, Hava, Su, Atık, Gürültü, Toprak, Kimyasallar ve Birleşik konulu olmuştur.

İlimizde 2016 yılında Valiliğimize gelen şikayetler sırasıyla; % 36 oranında Su, % 32 oranında Hava, % 14 oranında Atık % 12 oranında Gürültü, % 9 oranında ÇED, % 2 oranında Toprak konulu olmuştur.

İlimizde 2016 yılında Çevre Kanununa göre uygulanan idari yaptırımlar sırasıyla; Su, ÇED, Diğer, Atık, Gürültü ve Toprak konulu olmuştur.

Kaynaklar

Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2016

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2016 yılı içerisinde İlimiz ilçelerinde bulunan 40 adet ilkokul ve ortaokulda öğretmen ve öğrencilere yönelik temel çevre bilinci oluşturulması amaçlı eğitim çalışmaları yapılmıştır.

Ayrıca İlimiz İlçe Belediyeleri tarafından oluşturularak, Müdürlüğümüzce onaylanmış ambalaj atıkları yönetim planları dahilinde sözleşme yapılan lisanslı firma ve/ veya Belediye çevre görevlilerince okul, resmi kurum, site vb. yerlerde yine çevre bilinci oluşturmaya yönelik eğitimler verilmiştir.

2016 yılı Çevre Günü kutlamaları kapsamında, İl Müdürlüğümüz çalışanları ve diğer kamu kurum / kuruluşların temsilcileri ile okul öğretmen ve öğrencilerinin katılımı ile Hükümet Konağı Atatürk Anıtı önünde bir tören düzenlenmiş, İlimiz Efeler İlçesi 75. Yıl Vali Muharrem Göktayoğlu Ortaokulu Bahçesinde, İl Müdürlüğümüz ve Okul Müdürlüğü'nün organizasyonu ile düzenlenen Dünya Çevre Günü Etkinlikleri Programı gerçekleştirilerek, İl genelindeki ilkokul ve ortaokul öğrencileri arasında düzenlenen yarışmalarda ödül almaya hak kazanan öğrencilere ödülleri verilmiştir.

Kaynaklar

Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

<http://www.csb.gov.tr/iller/aydin/>

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirleri "X" ile işaretleyiniz.

I.3.'de, hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde, il sınırları içerisinde ne tür tedbirler alındığı ve alınan tedbirler işaretlenmiştir.

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL MERKEZİ	1. Aydın Efeler	x	x	x	x	x	x		x	
	2. -									
	3. -									
İLÇELER	1. Bozdoğan	x				x	x		x	x
	2. Buharkent	x				x	x		x	x
	3. Çine	x				x	x			x
	4. Didim	x				x	x			x
	5. Germencik	x				x	x		x	x
	6. İncirliova	x				x	x		x	x
	7. Karacasu	x				x	x			x
	8. Karpuzlu	x				x	x			x
	9. Koçarlı	x				x	x		x	x
	10. Köşk	x				x	x			x
	11. Kuşadası	x				x	x		x	x
	12. Kuyucak	x				x	x			x
	13. Nazilli	x	x	x	x	x	x		x	
	14. Söke	x	x	x	x	x	x		x	

Kaynaklar: Aydın Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü

Tedbirler:

a. Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b. Doğalgaz kullanımı
c. Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d. Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e. Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f. Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g. Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h. Denetim
i. Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlükler önem sırasına göre rakam ile belirtilmiştir.

I.4.'de hava kirliliğinin önlenmesinde, yıl içinde, ilimizde karşılaşılan güçlükler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, şeklinde numaralandırılmıştır.

Karşılaşılan Güçlükler	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	6	6	
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	2	2	
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	4	4	
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar	3	3	
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler	5	5	
f. Toplumda bilinç eksikliği	1	1	
g. Meteorolojik faktörler	7	7	
h. Topografik faktörler	-	-	
i. Diğer (Belirtiniz).....	-	-	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ

II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi

Su kirliliği, II.1.1-II.1-3'de ilimiz sınırları içerisinde, yıl içinde, kirliliğe maruz kalmış su kaynaklarının (yüzey, yeraltı ve yüzme suları) adları, kalite sınıfları ile bunların çizelgede belirtilen kirlenme nedenleri dikkate alınarak işaretlenmiştir.

II.1.1. İlimiz sınırlarında bulunan yüzey sularının kalite sınıflarını Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtilmiş ve muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.

Yüzey Suyu Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
B.Menderes Nehri ve Yan Kolları			X	X		X	X	X	X	-	-	-	-

Kaynaklar: DSİ 21. Bölge Müdürlüğü

II.1.2. İlimiz sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıfları Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtilmiş ve muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.

(VERİ MEVCUT DEĞİL)

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri									
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i	
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)	

Kaynaklar:

II.1.3. İlimiz sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıfları Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtilmiş ve muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)
Kuşadası	X			X			X						
Didim	X			X			X						

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Kaynaklar:

Aydın Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü

Aydın Halk Sağlığı Müdürlüğü

Aydın Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

II.2. Yıl içinde, ilimiz sınırları içindeki il/ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerine uygun seçenekler "X" ile işaretlenmiştir.

II.2.'de, ilimiz sınırları içerisindeki yerleşim merkezlerinde (il merkezi ve ilçelerin her biri için) atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedenleri çizelgenin altında belirtilen maddeler dikkate alınmak ve (X) koymak suretiyle işaretlenmiştir. Çizelgede geçen "İl Merkezi" ifadesiyle, ilimiz Büyükşehir Belediyesi sınırları içi kastedilmektedir.

Yerleşim Yerinin Adı	Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
İl Merkezi	1. Aydın Merkez	X		X				X					
	2.												
	3.												
	.												
	.												
İlçeler	15. Bozdoğan		X					X		X			
	16. Buharkent		X	X				X					
	17. Çine							X					
	18. Didim	X				X	X						
	19. Germencik	X	X	X		X	X						
	20. İncirliova		X		X								
	21. Karacasu	X	X	X									
	22. Karpuzlu	X	X			X	X						
	23. Koçarlı	X	X			X	X						
	24. Köşk	X	X	X	X		X						
	25. Kuşadası	X	X			X	X						
	26. Kuyucak										X		
	27. Nazilli				X	X							
28. Söke							X						

Kaynaklar: Aydın Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü

Aydın Büyükşehir Belediyesi

Kirlilik Nedenleri:

- a. Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- b. Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- c. Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- d. Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- e. Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- f. Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- g. Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
- h. Kimyasal gübre kullanımı
- i. Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- j. Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- k. Hayvancılık atıkları
- l. Maden atıkları
- m. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

AYDIN İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda alınan tedbirler çizelgede (x) işareti ile işaretlenmiştir.

II.3.'de, su kirliliğinin önlenmesi amacıyla her bir alıcı su ortamı için, çizelgenin altında belirtilen maddeler dikkate alınarak çizelgede işaretleme yapılmıştır.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.Kuşadası	X	X	X	X	X	X	X	X	
2.Didim	X	X	X	X	X	X	X	X	
.									
Göller									
1.Bafa Gölü			X	X	X				
2.Azap Gölü			X	X	X				
3.									
.									
Akarsular									
1. Köşk Azmak Mevkii				X	X		X		
2. Bozdoğan Belediyesi Akçay				X	X		X		
3.									
.									
.									
Havzalar									
1.Büyük Menderes Havzası	X	X	X	X	X		X		
2.Büyük Menderes Havzası (Karpuzlu)				X	X		X		
3. Büyük Menderes Havzası (Köşk)				X	X		X		
.									
.									
Yeraltı Suları									
1.									
2.									
3.									
.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.									
2.									
3.									
.									
Diğer									
1.Yakıdere Çayı (İncirliova)					X		X		

Kaynaklar: İşaretlemeyle ilişkin verinin nereden alındığı

Alınan Tedbirler:

- a. Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- b. Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- c. Yerleşim merkezinde fosseptik kullanılması
- d. Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- e. Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- f. Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- g. Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- h. Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- i. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde ilimiz sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükler en önemliden az önemliye doğru numara verilerek (1,2,3,...) işaretlenmiştir.

II.4'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde ilimiz sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırılmıştır.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	3	3	
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	1	1	
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler	4	4	
d. Toplumda bilinç eksikliği	2	2	
e. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlimizde toprak kirliliğine neden olan kaynaklar önem sırasına göre rakam ile işaretlenmiştir*

III.1'de, ilimiz sınırları içerisinde toprak kirliliğine neden olan kaynaklar önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılmıştır.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	1	1	
b. Madencilik atıkları	7	7	
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar	3	3	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	8	8	
e. Plansız kentleşme	5	5	
f. Aşırı gübre kullanımı	4	4	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı	6	6	
h. Hayvancılık atıkları	9	9	
i. Diğer (Jeotermal Sular)	2	2	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: Verinin nereden alındığı

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla ilimiz sınırları içerisinde, alınan tedbirler önem sırasına göre rakam* ile belirtilmiştir.

III.2'de, toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla ilimiz sınırları içerisinde alınan tedbirler önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılmıştır.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	1	1	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	-	-	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	2	2	
d. Erozyon mücadele çalışmaları	-	-	
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	-	-	
f. Diğer (İzleme ve Denetim Faaliyetleri)	3	3	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: Verinin nereden alındığı

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibariyle, İl Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunları Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, 5, ... şeklinde numaralandırılmıştır.

IV.1’de, sıralanan çevre sorunları dikkate alınarak, yıl sonu itibariyle, ilimiz sınırları içerisinde, görülen bu sorunlar önem ve önceliklerine göre, en önemliden en az önemliye doğru 1,2,3,4,5... şeklinde numaralandırılmıştır.

NOT: Ölçüm değerleri, göstergeler, her bölümün sonundaki sonuç ve değerlendirme kısımları, konularına göre şikayet sayısı, şikayetin ceza ile sonuçlanma oranı, konularına göre ceza sayısı, yapılan denetimler sonucu edinilen deneyimler vb. çevre sorunlarının hangi alanda yoğunlaştığı konusunda yol gösterici olabilir.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği	2	2	
b. Su kirliliği	1	1	
c. Toprak kirliliği	4	4	
d. Atıklar	3	3	
e. Gürültü kirliliği	5	5	
f. Erozyon	-	-	
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)	-	-	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

IV.2. İlimiz Sınırları İçerisinde IV.1'de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak; Yukarıda IV.1'de Belirlemiş Olduğumuz Öncelik Sırasına Göre;

IV.2'de, IV.1'de sıralanan her bir öncelikli çevre sorunları dikkate alınarak;

- Çevre sorununun nedenleri,
- Bu nedenlerden daha çok hangi faktör veya sektörlerin etkili olduğu,
- Çevreye vermiş olduğu olumsuz etkileri
- Bu sorunların giderilmesinde karşılaşılan güçlükleri,
- Bu sorunları gidermek amacıyla alınan, alınması planlanan veya alınması gereken tedbirlerin neler olduğu,

aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU (SU KİRLİLİĞİ)

Büyük Menderes Nehrinin kirlilik nedenleri aşağıda sayılmıştır:

Dokuzsele Deresi (Uşak), Banaz Çayı (Uşak), Çürüksu Çayı (Denizli), Büyük Menderes Ovası (Aydın), Bafa Gölü (Aydın), Kirliliğin yoğun olduğu sıcak noktalardır.

Havzadaki kentsel alanlardan, endüstriyel tesislerden ve düzenli depolama tesislerinden kaynaklanan noktasal kirlilik yükleri ile yayılı kirlilik yükleri kıyaslandığında, noktasal kirlilik, toplam kirlilik içerisinde daha küçük bir paya sahiptir. Endüstriyel kirliliğe sebep olan sektörlerden tekstil ve deri sanayi Denizli ve Uşak'ta yoğunlaşmıştır.

Üst havzadaki kirlilik kaynaklarının etkisi ile ilimize ulaşan ve Buharkent İlçe sınırlarından giriş yapan Büyük Menderes Nehrinde, DSİ 21.Bölge Müdürlüğüne yapılan izleme çalışmalarına göre su kalitesi açısından görülen en ciddi sorunlar;

-Gökpınar Çayı'nda Denizli'den kaynaklanan aşırı derecede organik madde, azot, pH, ağır metal kirliliği ve oksijen azlığı;

-Çürüksu Çayı'nda ve Büyük Menderes Nehri'nde Denizli-Sarayköy-Kuyucak hattında devam eden organik madde ve azot kirliliğine eklenen tuzluluk problemi ile

-Dokuzsele Deresi'nde (Banaz Çayı öncesi) Uşak'tan kaynaklanan aşırı derecede organik madde ve azot kirliliği, tuzluluk ve oksijen azlığıdır.

Nehir ilimiz sınırlarına, İnorganik kirleticiler bakımından 3. sınıf, organik kirleticiler bakımından ise 4. sınıf (çok kirli su-tarımsal sulamada kullanılamaz) su kalitesinde girmektedir. Nehir, Kuyucak ilçemizden itibaren İnorganik ve organik parametreler bazında iyileşme göstermekte ve II. Sınıf su kalitesine yükselmektedir. (Nehre bağlı yan dere ve çayların etkisiyle kirlilik yükünün seyreltiği görülmekte) Ancak sülfat parametresi bakımından IV. sınıf özelliğini korumaktadır. İlimiz sınırları içinde Büyük Menderes'e katılan pek çok dere ve çay vardır. Bunlar, sağ yandan katılan Feslek, Kestel, Malgaç, Köşk, Musluca, İmamköy, Tabakhane, Karagöz, Yalkı, İkizdere, Alangüllü, Kocadere, Dalama, Çakırbeyli, Çakmar, Koçarlı, Sarıçay Dereleri ile Çine, Akçay ve Dandalaz Çayları'dır. İlimizdeki Büyük Menderes Nehrinin kirliliği sınıflandırıldığında;

-Sanayi Tesislerinden Kaynaklanan Kirlilik;

Uşak İl'inde faaliyet gösteren dericilik, tekstil, pamuklu dokuma, iplik ve seramik sektörlerinin atıksuları Adıgüzel Barajı'nı besleyen ve Banaz Çayı'nın bir kolu olan Dokuzsele Çayına deşarj edilmektedir.

Aynı şekilde Denizli ilinde faaliyet gösteren çok sayıda çoğunlukla tekstil ağırlıklı işyerlerinin atıksuları da Çürüksu Çayı ve Büyük Menderes Nehri'nin diğer yan kolları vasıtası ile Büyük Menderes Nehri'ne boşalmaktadır. Denizli İl'inde birçok endüstri tesisinin arıtması mevcuttur. Ancak, bu arıtma tesislerinin uygun standartlarda arıtma yapıp yapılmadıklarının sürekli olarak denetlenmesi gerekmektedir. Ayrıca bu arıtmaların hemen hepsinin arıtmaları sektörlere göre belirlenen deşarj kriterlerine göre inşa edilmiştir. Bu atıksuların deşarj edildiği Çürüksu Çayı ve Büyük Menderes Nehri sulan sulamada

kullanıldığı için, asgari sulama suyu deşarj kriterlerinin sağlanması gerekmektedir. Dolayısıyla bu atıksu arıtma tesislerinin asgari sulama suyu deşarj kriterlerini sağlayacak şekilde yenilenmelerine ihtiyaç bulunmaktadır. Yine Sarayköy yakınlarında faaliyet gösteren Menderes Tekstil Fabrikası'nın arıtma tesisi mevcut olmasına rağmen arıtma tesisinin sürekli olarak çalıştırılıp çalıştırılmadığı periyodik olarak denetlenmelidir. Çünkü bu fabrikanın atıksuları doğrudan Büyük Menderes Nehri'ne boşaltılmaktadır.

Havzada yer alan illerde faaliyet gösteren diğer küçük sanayi tesislerinin arıtma tesisleri ya bulunmamakta ya da bulunanlar verimli olarak çalıştırılmamaktadır. B. Menderes Nehrinin ilimiz sınırları içerisine girdikten sonraki kirliliğini etkileyen sanayi tesislerinin durumu aşağıda özetlenmektedir.

Aydın ilinde ise özellikle zeytinin ürün verdiği yıllarda, zeytinyağı fabrikalarından kaynaklanan kızılısu da kirlilik yaratan bir unsur olmaktadır. İlimizde bulunan yaklaşık 154 adet Zeytinyağı fabrikasında zeytinlerin işleme tabii tutulması sırasında çıkan ve kızılısu diye anılan atık sular, ortalama olarak 5,19 ppm yoğunluğunda Bor minerali içermekte ve Kimyasal Oksijen İhtiyacı (COD) değerleri yüksek bulunmaktadır. Bu işletmelerin sezonluk olarak faaliyet göstermelerine rağmen, çok sayıda olmaları, yüksek miktarlarda atık su oluşturmaları, oluşan kızılısuyun kimyasal içeriği ve arıtım teknolojisinin bulunmaması nedeniyle bölgede yarattıkları kirlilik küçümsenemez boyuttadır. Zeytinyağı fabrikalarının hemen hemen tüm ilçelerde dağınık olarak kurulu bulunmasından dolayı söz konusu bu tesislere ortak bir arıtma tesisi yapılamamakta, ayrıca işletmelerin küçük çaplı olması ve zeytin kızıl suyunun arıtma maliyetinin yüksek olması ve mevcut teknolojiler ile tam olarak arıtmanın sağlanamaması nedeniyle arıtma tesisi kurulması güçleşmektedir. Oluşan zeytin kızılısu sorununun çözülebilmesi için ilimizde faaliyet gösteren zeytin yağı fabrikalarının Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün 17.11.2015 tarih ve 2015/10 sayılı Zeytinyağı Tesislerinde Oluşan Atıksuların Yönetiminde Uyulması Gereken Teknik Hususlar genelgesi çerçevesince İl Müdürlüğümüzce hareket edilmektedir. Zeytinyağı işletmelerinden kaynaklanan zeytin karasuyunun lagünlerde buharlaştırılarak bertarafı durumunda, lagünlerin geçirimsizliğinin sağlanması (betonarme, pvc veya membran ile kaplama yöntemi, kil serilerek geçirimsizliğin sağlanması yöntemi vs.), yeraltı sularına etkisi, kapasite yeterlilikleri ve mevsimsel şartlara bağlı yağış miktarlarının da dikkate alınması gerekmektedir. Bununla birlikte tesislerin çok sayıda ve dağınık vaziyette olmaları denetimlerini zorlaştırmakta, çoğunun engebeli arazide yer alması nedeni ile uygun ve yeterli büyüklükte lagün yapamayışları, lagünlerin aşırı yağışlarla birlikte dolması gibi sebeplerle bu yöntemin uygulanabilirliğinde sıkıntılar yaşanmaktadır.

İlimizdeki endüstriyel kaynaklı kirlilik unsurlarının kurulu /kurulmakta olan toplam 6 adet OSB mevcuttur.

Umurlu Beldesinde faaliyet gösteren Aydın OSB'de su kullanımındaki artış ve atıksu karakterindeki değişimler sonucunda yetersiz kalan mevcut 2500 m³/gün kapasiteli Endüstriyel Tip AAT'ne ilave olarak, yeni bir AAT'nin kurulması kararı alınarak projenin hazırlanmasına ilişkin sözleşme imzalanmış olup, tesis alanına ilişkin Kamu Yararı Kararı alınması ile ilgili işlemler devam etmektedir. Aydın OSB ye ait atıksular arıtıldıktan sonra, Musluca çayına deşarj edilmektedir. Söz konusu arıtma tesisinin kapasite açısından yetersiz olmasından dolayı OSB içerisinde bulunan bazı firmalar tesislerine ait atık sularını arıttıktan sonra yine Musluca Çayına deşarj etmektedirler. Musluca Çayı B. Menderes Nehrine bağlanmaktadır.

ASTİM OSB'ne ait 1700 m³/gün kapasiteli Endüstriyel (Fiziksel+Biyolojik+Kimyasal) Tip AAT Aralık 2011 yılında tamamlanarak işletmeye alınmıştır.

Ortaklar OSB Müdürlüğü'ne ait 2000 m³/gün kapasiteli Endüstriyel (Fiziksel+Biyolojik+Kimyasal) Tip AAT tesisi tamamlanarak işletmeye alınmıştır.

Nazilli OSB'de oluşan atıksular Nazilli Belediyesi ve OSB Yönetimi arasında yapılan protokol ve meclis kararı doğrultusunda Nazilli Belediyesine ait AAT'ye verilmektedir.

Kamulaştırma ve altyapı yatırımlarının devam ettiği Çine ve Söke Organize Sanayi Bölgelerinde AAT yapımına ilişkin proje hazırlık çalışmaları (Kurulacak tesislere göre) devam etmektedir.

-Evsel Kaynaklı Su Kirliliği,

Havza boyunca mevcut yerleşim yerlerinin çoğunda atıksu arıtma tesisi mevcut olmadığından oluşan atıksular doğrudan veya dolaylı olarak B. Menderes Nehrine deşarj edilmekte, bu da nehrin kirliliğine olumsuz etki yapmaktadır.

-Jeotermal Kirlilik;

Havzanın kuzeyinde Germencik'ten Denizli-Kızıldere ve Pamukkale'ye kadar uzanan tektonik kuşaktaki aktif faylar boyunca bazı jeotermal bölgeler bulunmaktadır. Bu sularda yüksek oranda bulunan bor elementi, Büyük menderes Nehri'nde kirlilik yaratan önemli kaynaklardan birisini oluşturmaktadır. Havzadaki bor kirliliğinin iki önemli kaynağı, Sarayköy jeotermal santrali ile Aydın Salavatlı da kurulu bulunan jeotermal santrallerdir.

-Sulu Tarımda Kullanılan Kimyasal Gübre ve İlaçlar;

Sulu tarımın yapıldığı alanlarda kontrolsüz bir şekilde kullanılan kimyasal gübre ve ilaçlar, yüzey sularına karışarak veya derine sızarak tabansuyuna intikal etmektedir. Bu atıklarla kirlenmiş tabansularının bir bölümü de drenaj yoluyla yüzey sularına deşarj edilmekte ve bunun sonucunda yüzey sularının kalitesi düşmektedir. Aynı şekilde bu suların, yer altı sularına karışması ve kirlilik yaratması olasıdır.

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU (HAVA KİRLİLİĞİ)

İlimizde yerleşim alanlarında özellikle ısınma döneminde meteorolojik faktörlerin de etkisiyle daha çok ısınma amaçlı yakıt kullanımından kaynaklanan hava kirliliği yaşanmaktadır.

Madencilik faaliyetlerinden patlatma, taşıma, kırma, eleme gibi işlemlerden kaynaklanan toz emisyonları ile jeotermal kaynak arama ve işletme faaliyeti nedeniyle de zaman zaman H₂S emisyonları nedeniyle yaşanan hava kirliliği mevcuttur.

Ayrıca endüstriyel tesislerden ve trafikte seyreden motorlu taşıt araçlarından kaynaklanan kirleticiler nedeniyle de hava kirliliği mevcuttur.

III. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU (ATIKLAR)

İlimiz sınırları içerisinde halihazırda Efeler(Merkez)-Didim-Kuşadası olmak üzere üç adet düzenli katı atık depolama tesisi bulunmaktadır. Söz konusu tesislerin çevre izin süreçleri devam etmektedir. Ancak ilimizde her ne kadar düzenli katı atık depolama sahaları kurulu olsa dahi katı atık transfer istasyonlarının yetersizliği, düzenli katı atık depolama sahalarının diğer ilçe merkezlerine uzaklıklarından dolayı bazı ilçelerimizde vahşi depolama yapılmaya devam edilmektedir.

IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU (TOPRAK KİRLİLİĞİ)

İlimizde bulunan bulunan jeotermal tesislerden kaynaklanan sular, ilimizin bazı ilçelerinde vahşi depolanan evsel katı atıklar, tarımsal amaçlı yanlış gübre ve tarım ilacı kullanımı toprak kirliliğine neden olmaktadır.

V. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU (GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ)

İlimizin Turizm Merkezi İllerden biri olması nedeniyle özellikle Kuşadası ve Didim’de eğlence yerleri sayısı oldukça fazladır. Söz konusu eğlence yerleri konut ve yataklı hizmet veren işletmelere (otel, motel, pansiyon, vb.) çok yakın olduğundan dolayı yaz aylarında yapılan şikayet sayıları artmaktadır. Şikayetler neticesinde yetki devri yapılan Belediyeler ile birlikte denetimler yapılmakta ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

TEŞEKKÜR EDERİZ...